

warta.

TUnŻ „WARTA” S.A.

**SPRAWOZDANIE
O WYPŁACALNOŚCI
I KONDYCJI FINANSOWEJ**

na dzień 31 grudnia 2017 roku i za rok
obrotowy kończący się tego dnia

---

spis treści

spis treści.....	2
spis rysunków	3
spistabel	4
spis załączników.....	5
Zastosowane definicje i skróty	6
Podsumowanie	11
A Działalność i wyniki operacyjne	16
A.1 Działalność	16
A.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej	19
A.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)	22
A.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności.....	25
A.5 Wszelkie inne informacje	26
B System zarządzania.....	27
B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania.....	27
B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji	37
B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym Własna Ocena Ryzyka i Wyplacalności	40
B.4 System kontroli wewnętrznej	49
B.5 Funkcja audytu wewnętrznego	54
B.6 Funkcja aktuarialna	56
B.7 Outsourcing.....	59
B.8 Wszelkie inne informacje	61
C Profil ryzyka.....	62
C.1 Ryzyko aktuarialne	67
C.2 Ryzyko rynkowe.....	68
C.3 Ryzyko kredytowe.....	71
C.4 Ryzyko płynności	73
C.5 Ryzyko operacyjne	73
C.6 Pozostałe istotne ryzyka	76
C.7 Wszelkie inne informacje	78
D Wycena do celów wypłacalności.....	79
D.1 Aktywa.....	80
D.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.....	89
D.3 Inne zobowiązania.....	96
D.4 Alternatywne metody wyceny	99
D.5 Wszelkie inne informacje	104
E Zarządzanie kapitałem	105
E.1 Środki własne.....	105
E.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy	108
E.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności	111
E.4 Różnice pomiędzy formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym	111
E.5 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności	111
E.6 Wszelkie inne informacje	111
ZAŁĄCZNIKI	112

spis rysunków

Rysunek 1. Struktura właścielska Spółki i jej Akcjonariusza, obejmująca dodatkowo polskie spółki z Grupy Talanx	16
Rysunek 2. Składka przypisana brutto w podziale na linie biznesowe w latach 2016 i 2017	20
Rysunek 3. Dochody działalności ubezpieczeniowej w podziale na linie biznesowe	21
Rysunek 4. Struktura portfela aktywów wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku	23
Rysunek 5. Wyniki działalności inwestycyjnej za lata 2017 i 2016.....	24
Rysunek 6. Struktura organizacyjna Spółki.....	31
Rysunek 7. Funkcje kluczowe w Spółce	33
Rysunek 8. Model trzech linii obrony	34
Rysunek 9. Wymogi w zakresie kompetencji i reputacji.....	38
Rysunek 10. Proces zarządzania ryzykiem	41
Rysunek 11. Katalog rodzajów ryzyka	43
Rysunek 12. Struktura organizacyjna w procesie zarządzania ryzykiem.....	45
Rysunek 13. Funkcja zgodności z przepisami w strukturze organizacyjnej Spółki	52
Rysunek 14. Funkcja aktuarialna w strukturze organizacyjnej Spółki.....	57
Rysunek 15. Profil ryzyka Spółki wg formuły standardowej	63
Rysunek 16. Rodzaje ryzyka aktuarialnego	67
Rysunek 17. Rodzaje ryzyka rynkowego	69
Rysunek 18. Rodzaje ryzyka kredytowego	72
Rysunek 19. Rodzaje ryzyka operacyjnego	74
Rysunek 20. Kapitał własny a środki własne Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku	107
Rysunek 21. Kapitałowy wymóg wypłacalności na koniec okresu sprawozdawczego i porównawczego	108

spis tabel

TABELA 1. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	19
TABELA 2. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ	22
TABELA 3. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI POZOSTAŁEJ	25
TABELA 4. ISTOTNE UMOWY NAJMU	25
TABELA 5. POZIOMY WSPÓŁCZYNNIKA WYPŁACALNOŚCI S2	48
TABELA 6. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH W 2017 ROKU	66
TABELA 7. WYNIKI ODWROTNYCH TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH	66
TABELA 8. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA RYNKOWEGO	70
TABELA 9. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO	72
TABELA 10. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA OPERACYJNEGO	76
TABELA 11. ZESTAWIENIE AKTYWÓW SPÓŁKI NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU.....	81
TABELA 12. WARTOŚĆ SKOMPENSOWANA DTA/DTL NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU.....	83
TABELA 13. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU.....	89
TABELA 14. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 W PODZIALE NA LINIE BIZNESOWE	90
TABELA 15. ZASADY WYCENY REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH W PODZIALE NA LINIE BIZNESOWE..	94
TABELA 16. ZESTAWIENIE ZOBOWIĄZAŃ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU	96
TABELA 17. ZESTAWIENIE POZOSTAŁYCH REZERW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU	97
TABELA 18. ZMIANY ŚRODKÓW WŁASNYCH W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM.....	106
TABELA 19. ŚRODKI WŁASNE DOPUSZCZONE	107
TABELA 20. FORMUŁA LINIOWA DLA UBEZPIECZEŃ NIEŻYCIOWYCH.....	109
TABELA 21. FORMUŁA LINIOWA DLA UBEZPIECZEŃ ŻYCIOWYCH.....	110
TABELA 22. KALKULACJA MINIMALNEGO WYMOGU KAPITAŁOWEGO ZA POMOCĄ FORMUŁY STANDARDOWEJ ...	110

spis załączników

ZAŁĄCZNIK 1. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA (S.02.01.02).....	113
ZAŁĄCZNIK 2. SKŁADKI, ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA ORAZ KOSZTY WG LINII BIZNESOWYCH (S.05.01.02)...	117
ZAŁĄCZNIK 3. SKŁADKI, ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA ORAZ KOSZTY WG KRAJU (S.05.02.01)	122
ZAŁĄCZNIK 4. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE DLA UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE I UBEZPIECZEŃ ZDROWOTNYCH O CHARAKTERZE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE (S.12.01.02).....	123
ZAŁĄCZNIK 5. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE DLA UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.17.01.02)	125
ZAŁĄCZNIK 6. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU POZOSTAŁYCH UBEZPIECZEŃ OSOBOWYCH I MAJĄTKOWYCH OGÓŁEM ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ INNEJ NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.19.01.21)	129
ZAŁĄCZNIK 7. WPŁYW ŚRODKÓW W ZAKRESIE GWARANCJI DŁUGOTERMINOWYCH I ŚRODKÓW PRZEJŚCIOWYCH (S.22.01.21).....	131
ZAŁĄCZNIK 8. ŚRODKI WŁASNE (S.23.01.01).....	132
ZAŁĄCZNIK 9. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI – DLA PODMIOTÓW STOSUJĄCYCH FORMUŁĘ STANDARDOWĄ (S.25.01.21).....	135
ZAŁĄCZNIK 10. MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY – DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZENIOWA LUB REASEKURACYJNA PROWADZONA JEDYNIE W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE LUB JEDYNIE W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.28.01.01)	136

Zastosowane definicje i skróty

A

Akcjonariusz – podmiot posiadający 100% akcji w Spółce – TUiR „WARTA” S.A.

ALM (z ang. Asset Liability Management) – proces zarządzania ryzykiem niedopasowania wynikającym z rozbieżnej struktury aktywów i zobowiązań.

Apetyt na ryzyko – wielkość straty negatywnie wpływającej na poziom zysków lub kapitałów, jaką Spółka jest w stanie zaakceptować w realizacji założonych celów i strategii. W Spółce apetyt na ryzyko definiowany jest poprzez budżet ryzyka.

B

Back-test – weryfikacja adekwatności modelu i jego parametrów (stosowany do weryfikacji kalkulacji aktuarialnych).

BIA (z ang. Business Impact Analysis) – Analiza Wpływów na Biznes.

Bilans ekonomiczny – zestawienie aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z wymogami Wypłacalności 2.

Bilans statutowy – bilans stanowiący integralną część sprawozdania statutowego. Na potrzeby niniejszego Sprawozdania oznacza to wartości odpowiadające wartościom ze sprawozdania statutowego, zaprezentowane zgodnie z odpowiednimi zasadami obowiązującymi na potrzeby Wypłacalności 2, tj. w układzie bilansu ekonomicznego.

BondSpot S.A. – spółka akcyjna prowadząca polski rynek pozagiełdowy.

BPV (z ang. Basic Point Value) – wrażliwość pozycji netto (wartość obecna przyszłych przepływów pieniężnych z aktywów i pasywów netto) na wzrost krzywych stóp procentowych o 1 punkt bazowy.

Budżet ryzyka – maksymalny poziom kapitałowego wymogu wypłacalności.

C

CMP (z ang. Compliance Monitoring Plan) – plan działania podejmowany przez Departament Compliance zapewniający wykrycie ryzyka naruszenia zasad Compliance na możliwie wczesnym etapie.

CVAR (z ang. Credit Value at Risk) – miara ryzyka VAR dla ryzyka kredytowego.

D

Data bilansowa – dzień, na który sporządzone zostało sprawozdanie statutowe oraz niniejsze Sprawozdanie.

DTA (z ang. Deferred Tax Assets) – aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

DTL (z ang. Deferred Tax Liabilities) – rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Duracja – miara ryzyka stopy procentowej interpretowana jako średni czas trwania instrumentu.

Dyrektorzy B-1 – dyrektorzy poszczególnych komórek organizacyjnych w Spółce podległych bezpośrednio jednemu z Członków Zarządu.

Dyrektyna Wypłacalność 2 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. Unii Europejskiej z dnia 25 listopada 2009 roku, L335 z późn. zm.).

E

EIOPA (z ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority) – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych.

F

Formuła standardowa – algorytm kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności określony przez Specyfikację Techniczną.

Funkcje kluczowe – funkcja audytu wewnętrznego, funkcja zgodności z przepisami, funkcja aktuarialna, funkcja zarządzania ryzykiem.

G

GIODO – Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych.

GPW – Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie.

Grupa Talanx – grupa kapitałowa, której podmiotem dominującym jest Talanx A.G. sprawującym kontrolę m.in. nad Talanx International A.G.

GUS – Główny Urząd Statystyczny.

K

Kapitałowy wymóg wypłacalności (z ang. SCR – Solvency Capital Requirement) – wymóg kapitałowy wyznaczony zgodnie z odpowiednimi zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz Specyfikacji Technicznej. Kapitałowy wymóg wypłacalności jest określany jako kapitał ekonomiczny, który zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji musi posiadać dla zagwarantowania, że upadłość nastąpi nie częściej niż raz na 200 przypadków lub, ewentualnie, że istnieje przynajmniej 99,5% prawdopodobieństwo, że zakład nadal będzie w stanie wypełniać swoje zobowiązania wobec ubezpieczających i beneficjentów

przez najbliższe 12 miesięcy od daty bilansowej.

Kierownictwo Spółki – Zarząd Spółki, dyrektorzy B-1 oraz dyrektorzy/kierownicy podległych im komórek organizacyjnych (kadra menadżerska, zarządzający komórkami organizacyjnymi).

Kierownik jednostki (w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości) – członek zarządu lub innego organu zarządzającego, a jeżeli organ jest wieloosobowy – członkowie tego organu, powołani do pełnienia tej funkcji zgodnie z postanowieniami umowy spółki, statutu lub innymi obowiązującymi jednostkę przepisami prawa. Wyłączeniu podlegają pełnomocnicy ustanowieni przez jednostkę.

KNF, organ nadzoru – Komisja Nadzoru Finansowego.

Kodeks Spółek Handlowych – ustanowiona z dnia 29 września 2016 roku Kodeks Spółek Handlowych (Dz.U. 2016.1578).

Komórka organizacyjna – departament, biuro lub centrum w randze departamentu wraz z podległymi komórkami.

Kontrakt IRS (z ang. Interest Rate Swap) – swap stopy procentowej – instrument pochodny, którego przedmiotem jest zawarcie kontraktu wymiany płatności odsetkowych.

Kontrakt Forward – transakcja pochodna polegająca na kupnie lub sprzedaży dobra bazowego w z góry określonym terminie realizacji i za z góry określona cenę wykonania.

KPI (z ang. Key Performance Indicators) – finansowe i niefinansowe wskaźniki stosowane jako mierniki w procesach pomiaru stopnia realizacji celów organizacji.

KRI (z ang. Key Risk Indicators) – wybrane parametry procesu biznesowego opisujące zmiany profilu ryzyka operacyjnego tego procesu.

L

Limity inwestycyjne – system limitów inwestycyjnych określony przez Zarząd Spółki.

M

Margines ryzyka – część rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów Wypłacalności 2 służąca zapewnieniu, że wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiada kwocie, jakiej strona trzecia zażądałaby za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych oraz wywiązanie się z nich.

MCEV (z ang. Market Consistent Embedded Value) – miara obrazująca wartość obecną udziału akcjonariuszy w zyskach rozliczanych z aktywów przydzielonych do istniejącego portfela ubezpieczeń po wystarczającym uwzględnieniu zagregowanego ryzyka w istniejącym portfelu ubezpieczeń. Uwzględnienie ryzyka powinno być skalibrowane aby odpowiadać cenie rynkowej za

ryzyko o ile jest ona miarodajnie obserwowały.

Minimalny wymóg kapitałowy (z ang. MCR – Minimum Capital Requirement) – wymóg kapitałowy wyznaczony zgodnie z zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

N

Najlepsze oszacowanie – oczekiwana wartość obecna przeszłych przepływów pieniężnych ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji, obliczona przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka zgodnie z wymogami Dyrektywy Wypłacalność 2 oraz postanowieniami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

NBP – Narodowy Bank Polski.

NewConnect – zorganizowany rynek akcji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, prowadzony poza rynkiem regulowanym w formule alternatywnego systemu obrotu.

O

Osoby nadzorujące funkcje kluczowe – dyrektorzy kierujący: Departamentem Audytu Wewnętrznego, Departamentem Compliance, Departamentem Aktuariatu (tu: Aktuariusz Nadzorujący Funkcję Aktuarialną) oraz Departamentem Zarządzania Ryzykiem.

P

Plan Biznesowy – średniookresowy plan finansowy opracowywany zgodnie ze Statutem Spółki co roku przez Zarząd Spółki i przedkładany do akceptacji Radzie Nadzorczej Spółki.

Polityka Zarządzania Kapitałem – obowiązująca w Spółce polityka określająca zasady zarządzania kapitałem w Spółce.

Profil ryzyka – opis rodzajów ryzyka, na które Spółka jest narażona.

R

Risk Scan – ustrukturyzowany proces identyfikacji i oceny ryzyk, którego celem jest identyfikacja istotnych ryzyk, które mogą mieć negatywny wpływ na wynik finansowy Spółki w perspektywie roku, opis mechanizmów kontrolnych dla zidentyfikowanych ryzyk, ocena ryzyk oraz adekwatności mechanizmów kontrolnych, a także opracowanie ewentualnych dodatkowych mechanizmów kontrolnych ograniczających ryzyko rezydualne.

Rozporządzenia wykonawcze Komisji (UE) dotyczące kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności – Rozporządzenia ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do:

- procedury zatwierdzania przez organy nadzoru stosowania parametrów specyficznych dla danego zakładu zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/498 z dnia 24 marca 2015 roku),
- wykazów jednostek samorządu regionalnego i władz lokalnych, ekspozycje, wobec których należy traktować jako ekspozycje wobec rządu centralnego zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/2011 z dnia 11 listopada 2015 roku),
- odchyleń standardowych dla systemów wyrównania ryzyka w przypadku ubezpieczeń zdrowotnych zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/2013 z dnia 11 listopada 2015 roku),
- indeksu akcji wymaganego na potrzeby symetrycznego dostosowania standardowego wymogu kapitałowego zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/2016 z dnia 11 listopada 2015 roku),
- skorygowanych współczynników służących do obliczania wymogu kapitałowego dla ryzyka walutowego w przypadku walut powiązanych z euro zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/2017 z dnia 11 listopada 2015 roku).

Rozporządzenie delegowane – Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 roku (Dz.U.UE.L.2015.12.1) wydane na podstawie i uzupełniające Dyrektywę Wypłacalność 2.

Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 roku, poz. 562).

Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. z 2017 roku, poz. 277).

S

Specyfikacja Techniczna – zasady wyceny i wyznaczania wymogów kapitałowych określone w Rozporządzeniu delegowanym, Rozporządzeniach wykonawczych Komisji (UE) dotyczących kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności, a także w uzupełniających interpretacjach organu nadzoru.

Sprawozdanie, SFCR – niniejsze Sprawozdanie

o wypłacalności i kondycji finansowej TUnŻ „WARTA” S.A.

Sprawozdanie statutowe – sprawozdanie finansowe sporzązone zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz sporzązone zgodnie ze szczególnymi zasadami rachunkowości określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Na potrzeby niniejszego Sprawozdania oznacza to wartości odpowiadające wartościom ze sprawozdania statutowego, zaprezentowane zgodnie z odpowiednimi zasadami obowiązującymi na potrzeby Wypłacalności 2.

Statut Spółki, Statut – Statut Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie „WARTA” Spółka Akcyjna, zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie w dniu 28 czerwca 2016 roku, zarejestrowany w dniu 7 grudnia 2016 roku.

Strategia Zarządzania Ryzykiem – dokument opisujący system zarządzania ryzykiem funkcjonujący w Spółce oraz określający cele strategiczne zarządzania ryzykiem.

Symulacja Monte Carlo – złożony proces przeprowadzania dużej liczby symulacji dla danego modelu finansowego przy założeniu, że nie są znane dokładne wartości wybranych zmiennych tego modelu w danym okresie w przyszłości, znane jest natomiast kształtowanie się wartości tych zmiennych w przeszłości.

System Orlando – system obsługujący proces zarządzania, wyceny i ewidencji aktywów. Pozwala na rejestrację i weryfikację transakcji i rozliczeń, wycenę wszystkich aktywów funduszy i generowanie raportów. System na bieżąco monitoruje zdefiniowane limity inwestycyjne (w trybie on-line w trakcie operacyjnej działalności oraz w trybie off-line po zakończeniu wyceny) i powiadamia w przypadku ich przekroczenia.

Ś

Środki własne (z ang. Own Funds) – środki własne wyznaczone zgodnie z zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, tj. aktywa wolne od obciążeń, dostępne na pokrycie strat wynikających z niesprzyjających wahań w obszarze wykonywanej działalności, zarówno przy założeniu jej kontynuacji, jak i w przypadku jej likwidacji.

T

Treasury BondSpot Hurtowy – hurtowy rynek obrotu obligacjami skarbowymi oraz bonami skarbowymi.

TUnŻ „WARTA” S.A. – Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie „WARTA” S.A. z siedzibą w Warszawie, dalej także Spółka.

U

UFK – ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 roku (Dz.U.2017.1170 z dnia 20 czerwca 2017 r. z późn. zm.).

Ustawa o rachunkowości – Ustawa o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (Dz.U. z 2016 roku, poz. 1047 z późn. zm.).

V

VAR (z ang. Value at risk) – miara ryzyka wyrażająca graniczny poziom straty wyznaczony przy ustalonym prawdopodobieństwie jej osiągnięcia.

W

Współczynnik wypłacalności S2 – iloraz środków własnych i kapitałowego wymogu wypłacalności (pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi).

Wypłacalność 2 (S2) – uregulowany prawnie, zgodnie z zapisami Dyrektywy Wypłacalność 2 i regulacji sporządzonych na jej podstawie, system monitorowania wypłacalności zakładów ubezpieczeń. W polskim systemie prawnym zapisy Dyrektywy Wypłacalność 2 zostały zaimplementowane Ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 roku i za rok obrotowy kończący się tego dnia

Podstawa sporządzenia

Niniejsze Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 roku i za rok obrotowy kończący się tego dnia zostało sporządzone w celu wypełnienia wymogów art. 284 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Niniejsze Sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, Rozporządzenia delegowanego oraz Wytycznymi dotyczącymi sprawozdawczości i publicznego ujawniania informacji (EIOPA-BoS-15/109).

Dane zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu, o ile nie wskazano inaczej, są wyceniane zgodnie z przepisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Spółka wycenia aktywa i zobowiązań przy założeniu kontynuacji działalności (zgodnie z Art. 7 Rozporządzenia delegowanego).

Sprawozdanie składa się z pięciu podstawowych części, w których:

A. Działalność i wyniki operacyjne – scharakteryzowano profil działalności Spółki, opisano i skomentowano osiągnięte w bieżącym i poprzednim roku wyniki finansowe, ze szczególnym uwzględnieniem wyników z działalności ubezpieczeniowej i inwestycyjnej.

- B. System Zarządzania – zaprezentowano podstawowe informacje na temat systemu zarządzania w Spółce z uwzględnieniem stosowanych wymogów odnośnie kompetencji i reputacji oraz scharakteryzowano funkcje kluczowe w Spółce.
- C. Profil ryzyka – dokonano charakterystyki ryzyka, w podziale na poszczególne jego rodzaje, wpływającego na działalność Spółki oraz opisano sposoby zarządzania tym ryzykiem.
- D. Wycena do celów wypłacalności – przedstawiono przyjęte przez Spółkę zasady wyceny aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz pozostałych zobowiązań zgodnie z wymogami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a także wskazano różnice w stosunku do zasad wyceny na potrzeby sprawozdania statutowego.
- E. Zarządzanie kapitałem – przedstawiono założenia przyjęte przez Spółkę w zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych oraz wartości środków własnych zgodnie z wymogami przedstawionymi w Ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a także dokonano analizy wyników kalkulacji wymogów kapitałowych oraz wartości środków własnych na dzień 31 grudnia 2017 roku.

W niniejszym Sprawozdaniu, o ile nie wskazano inaczej, wszystkie dane finansowe zostały wyrażone w tysiącach złotych (dalej tys. PLN).

Prezes Zarządu JAROSŁAW PARKOT

Wiceprezes Zarządu PAWEŁ BEDNAREK

Wiceprezes Zarządu GRZEGORZ BIELEC

Wiceprezes Zarządu HUBERT MORDKA

Wiceprezes Zarządu JAROSŁAW NIEMIROWSKI

Wiceprezes Zarządu JAROSŁAW PIĄTKOWSKI

Wiceprezes Zarządu RAFAŁ STANKIEWICZ

Wiceprezes Zarządu WITOLD WALKOWIAK

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych ANNA ŚWIDERSKA

Aktuarusz nadzorujący funkcję aktuarialną
TOMASZ KOŁODZIEJCZYK

Warszawa, 10 kwietnia 2018 roku

Podsumowanie

Podstawowym celem Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej jest ułatwienie odbiorcy zrozumienia prowadzonej przez Spółkę działalności, poprzez opisanie jej systemu zarządzania oraz pozycji kapitałowej, w tym metod i założeń użytych przy wyliczeniu tej pozycji. Integralną częścią Sprawozdania są formularze sprawozdawcze przedstawiające podstawowe mierniki finansowe, w tym kalkulację pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi.

KLUCZOWE ELEMENTY MODELU BIZNESOWEGO I STRATEGII BIZNESOWEJ

TUuŻ „WARTA” S.A. będzie kontynuować strategię zorientowaną na rentowy wzrost. Podstawowymi elementami tej strategii będą:

- konwersja portfela ubezpieczeń bazująca na priorytecie rozwijania ubezpieczeń ochronnych, w szczególności grupowych; ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne, w pełni dostosowane do nowych wymogów regulacyjnych, oferowane będą tylko wówczas, gdy zapewniona będzie ich odpowiednia rentowność,
- dalsza poprawa sprawności operacyjnej i efektywności kosztowej, wiedziona m.in. nowymi rozwiązaniami technologicznymi,
- rozwijanie standardów i dobrych praktyk zarządzania ryzykiem.

Spółka będzie realizować swoją strategię przy utrzymaniu i usprawnieniu zróżnicowanej sieci dystrybucji, w ramach której:

- istnieć będzie sieć agentów dedykowanych do sprzedaży wyłącznie produktów życiowych,
- funkcjonować będzie nadal model współpracy z siecią agentów majątkowo-życiowych, dzięki której oferta skierowana do klientów Warty jest kompleksowa i wspiera przywiązanie klienta do Warty poprzez ubezpieczenie dodatkowych ryzyk np. zawarcie umowy ubezpieczeń grupowych przez podmiot małych i średnich podmiotów gospodarczych ubezpieczających swój majątek w TUuR Warta SA., czy zawarcie umowy ubezpieczenia indywidualnego na życie przez osobę posiadającą ubezpieczenie komunikacyjne w spółce majątkowej,
- zakłada się utrzymanie współpracy z bankami jako efektywnego kanału dystrybucji.

Spółka zwiększa efektywność funkcjonowania poprzez wykorzystywanie innowacji technologicznych jako środka wspierającego w szczególności: elastyczność i efektywność procesów sprzedażowych, doskonalenie praktyk underwritingowych oraz sprawność operacyjną.

W zakresie działalności lokacyjnej Spółka będzie kontynuować politykę konserwatywnego profilu lokat, której wyznacznikiem jest dominujący udział dłużnych papierów skarbowych w tym portfelu. Składnikiem

uzupełniającym, a jednocześnie poprawiającym dochodowość portfela będzie ekspozycja na ryzyko rynkowe. Inwestycje w aktywa o podwyższonym ryzyku, np. w akcje, podejmowane będą taktycznie i na niewielką skalę.

Spółka będzie kontynuowała strategię zarządzania ryzykiem i kapitałem zorientowaną na zapewnienie długoterminowej wypłacalności na poziomie co najmniej 130% tj. znacznie przekraczającym wymogi regulacyjne i jednocześnie sprzyjającym utrzymaniu wysokiego ratingu kredytowego.

Zgodnie z przyjętym modelem biznesowym, Spółka realizuje cele finansowe z trzech strumieni:

- działalności ubezpieczeniowej polegającej na udzieleniu ochrony na wypadek wystąpienia skutków zdarzeń losowych, mierzonej poziomem wyniku technicznego będącego różnicą pomiędzy sumą zainkasowanej składki ubezpieczeniowej i sumą kosztów i świadczeń wypłaconych lub zarachowanych w okresie na poczet przyszłych wypłat,
- działalności inwestycyjnej na rachunek klienta polegającej na lokowaniu środków w ramach ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych lub produktów o stopie zwrotu uzależnionej od określonych indeksów, zgodnie z odpowiednią polityką inwestycyjną poszczególnych funduszy i produktów, gdzie wynik techniczny wynika z różnicy pomiędzy sumą zainkasowanej składki ubezpieczeniowej i dochodów z lokat a sumą kosztów i świadczeń wypłaconych lub zarachowanych w okresie na poczet przyszłych wypłat,
- działalności lokacyjnej na portfelu własnym, w postaci lokowania zgodnie z zasadą „ostrożnego inwestora” zebranej składki ubezpieczeniowej.

WYNIKI DZIAŁALNOŚCI

Wyniki z działalności ubezpieczeniowej Spółki, zaprezentowane niżej a także rozpisane szczegółowo w części A niniejszego Sprawozdania zostały ustalone zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania statutowego.

Wyniki finansowe wypracowane przez TUuŻ „WARTA” S.A. w 2017 roku potwierdzają silną kondycję finansową Spółki.

Przypis składki brutto z działalności ubezpieczeniowej w 2017 roku wyniósł 805 830 tys. PLN i był wyższy o 8,4% w porównaniu do 2016 roku. Odnotowany wzrost składki przypisanej wynika ze wzrostu sprzedaży produktów grupowych ze składką regularną.

Wynik techniczny ubezpieczeń na życie ukształtował się w 2017 roku na poziomie 49 837 tys. PLN, co oznacza wzrost o 10 541 tys. PLN (tj. o 26,8%) w stosunku do roku poprzedniego.

Wzrost wyniku technicznego jest łącznym efektem:

- wzrostu sprzedaży produktów ze składką regularną, co skutkuje wzrostem marży technicznej w obszarze ubezpieczeń grupowych,
- spadku marży i sprzedaży produktów strukturyzowanych polis oszczędnościowo-inwestycyjnych na życie i dożycie ze składką jednorazową,
- utrzymania marży technicznej w pozostałych liniach biznesowych na zbliżonym poziomie do obserwowanego w 2016 roku.

W 2017 roku Spółka odnotowała znaczące zmiany w podstawowych składnikach rachunku technicznego w stosunku do roku ubiegłego, w szczególności:

- wzrost składki o 62 004 tys. PLN (tj. 8,5%) w związku z rozwojem sprzedaży ubezpieczeń grupowych,
- wzrost dochodów z działalności lokacyjnej o 50 498 tys. PLN (tj. 65,9%) w większości na portfelu klienckim w związku z wyższą dochodowością produktów o stopie zwrotu uzależnionej od określonych indeksów i produktów z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- wzrost o 100 512 tys. PLN (17,3%) łącznych kosztów odszkodowań i świadczeń, obejmujących świadczenia wypłacone i zmianę stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych; wzrost ten wynikał zarówno z zakończonego wykupu produktów inwestycyjnych sprzedawanych w poprzednich latach (wzrost wypłat), jak też ze sprzedaży nowych produktów o stopie zwrotu uzależnionej od określonych indeksów (wzrost rezerwy funduszowej).

Efektywność techniczna mierzona relacją wyniku technicznego do składki przypisanej brutto uległa poprawie o 0,9 p.p., osiągając w 2017 roku poziom 6,2% wobec 5,3% w 2016 roku.

W 2017 roku Spółka wygenerowała zysk netto w wysokości 29 582 tys. PLN, co stanowi wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 9 958 tys. PLN (tj. o 50,7%).

Na wzrost wyniku finansowego netto, poza wyższym wynikiem technicznym, wpływ miały niższe pozostałe koszty operacyjne w szczególności z tytułu niższego podatku od niektórych instytucji finansowych.

W 2017 roku Spółka odnotowała spadek wskaźnika kosztów działalności ubezpieczeniowej do poziomu 23,6%, z 25,6% w 2016 roku (spadek o 2,0 p.p.). Na spadek ten decydujący wpływ miał 8,5% wzrost składki zarobionej na udziale własnym przy stabilnych kosztach działalności ubezpieczeniowej.

Na spadek wskaźnika kosztów działalności ubezpieczeniowej w porównaniu do ubiegłego roku decydujący wpływ miał 8,5% wzrost składki zarobionej na udziale własnym przy stabilnych kosztach działalności ubezpieczeniowej.

ISTOTNE LINIE BIZNESOWE I OBSZARY GEOGRAFICZNE, GDZIE PROWADZONA JEST DZIAŁALNOŚĆ

Spółka prowadzi działalność w zakresie ubezpieczeń życiowych na terenie Polski i nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej poprzez oddziały zagraniczne. Szczegółowe dane wskazujące na strukturę geograficzną sprzedaży zostały zaprezentowane w rozdziale A.2.2 niniejszego Sprawozdania.

Przedmiotem działalności Spółki jest prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczeń życiowych objętych Działem I Załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

W swojej ofercie Spółka posiada szeroki zakres produktów ubezpieczeniowych o charakterze ochronnym (ryzyko zgonu, utraty zdrowia, majątku) jak również o charakterze oszczędnościowym z elementami ochronnymi.

W celu efektywnego zarządzania tak zróżnicowanym portfelem Spółka grupuje produkty według jednorodnego rodzaju ryzyka. Powstała w ten sposób segmentacja biznesowa jest wykorzystywana na potrzeby związane zarówno ze strategicznym zarządzaniem jak i kontrolowaniem wyników Spółki na poziomie operacyjnym.

Na potrzeby sprawozdania statutowego i zgodnie z Załącznikiem do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej Spółka klasyfikuje produkty wg grup ustawowych.

Do celów raportowania zgodnie z zasadami Wypłacalność 2, Spółka klasyfikuje ryzyka do następujących linii biznesowych:

- > ubezpieczenia z udziałem w zyskach,
- > ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- > pozostałe ubezpieczenia na życie,
- > ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów.

Szczegółowy opis najważniejszych linii został zaprezentowany w rozdziale A.1.1 niniejszego Sprawozdania.

KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU ZARZĄDZANIA

System zarządzania Spółki został ustanowiony i wdrożony w taki sposób, aby na każdym jego poziomie zapewniona była realizacja określonych celów Spółki, przy jednoczesnym zachowaniu zasady prawidłowości i ostrożności, spóźniej z zasadami Wypłacalności 2.

W szczególności Spółka posiada strukturę organizacyjną, w której zakresy odpowiedzialności są jasno i odpowiednio podzielone, a właściwa komunikacja na wszystkich jej szczeblach zapewniona jest dzięki skutecznemu systemowi przekazywania informacji.

W ramach systemu zarządzania Spółka dba o to, aby osoby faktycznie zarządzające Spółką lub pełniące inne kluczowe funkcje spełniały wymogi kompetencji i reputacji – proporcjonalnie do wykonywanych czynności – zgodnie z zasadami Wypłacalność 2. System wynagradzania pracowników, w tym w szczególności osób faktycznie zarządzających Spółką, został sformułowany w taki sposób, aby zapobiegać sklonnościom członków Zarządu Spółki do podejmowania nadmiernego ryzyka, tj. wynagrodzenie zasadnicze stanowi odpowiednio wysoką część wynagrodzenia całkowitego.

Spółka nie poddaje w outsourcing zwyklego zarządu nad Spółką ani nie zleca na zewnątrz sprawowania funkcji kluczowych. Powierzanie uprawnień decyzyjnych (nadzór) w zakresie realizacji funkcji kluczowych jest zabronione. Jednak za zgodą Zarządu Spółki możliwe jest zlecenie na zewnątrz określonych czynności realizowanych w ramach funkcji kluczowych pod warunkiem spełnienia przez podmiot zewnętrznego wymogów kompetencji i reputacji określonych przez Wypłacalność 2.

Spółka dopuszcza również zlecanie na zewnątrz czynności podstawowych lub ważnych, do których należą:

- składania oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowej,
- składania oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów reasekuracji czynnej i retrocesji.

Nieprzerwaną działalność Spółki zapewnia funkcjonujący System Zarządzania Kryzysowego, którego elementami są corocznie aktualizowane i testowane: Plan Ciągłości Działania (BCP) oraz Plan Odtworzenia Awaryjnego (DRP).

Spółka raz do roku dokonuje przeglądu systemu zarządzania pod kątem adekwatności do skali i złożoności

ryzyk. Rada Nadzorcza pozytywnie oceniła funkcjonowanie systemu zarządzania Spółki zarówno w bieżącym jak i poprzednim roku sprawozdawczym.

KLUCZOWE RYZYKA

Spółka, oferując szeroką gamę produktów, narażona jest na szereg ryzyk, które identyfikuje w sposób ciągły i kompletny i adekwatnie je kontroluje. Dokonuje się to w ramach efektywnego procesu zarządzania ryzykiem, bazującego na jednolitym katalogu rodzajów ryzyka.

Kluczowymi rodzajami ryzyka, na które narażona jest Spółka w ramach prowadzonej działalności i które w znacznym stopniu warunkują realizację strategii biznesowej Spółki, są ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych i ubezpieczeniach życiowych. Ich łączny udział w całkowitym kapitałowym wymogu wypłacalności, wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 75%, z czego 39 p.p. stanowiło ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach życiowych, 36 p.p. - ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych. Kolejne 12 p.p. stanowiło ryzyko rynkowe. Biorąc pod uwagę zasadę proporcjonalności oraz uwzględniając skalę i charakter działalności, ryzyka te objęte są całosciowym procesem zarządzania ryzykiem oraz dodatkowo podlegają ustanowionym wewnętrznym limitom oraz poziomom ostrzegawczym.

Pozostałe, istotnie wpływające na działalność Spółki, ryzyko objęte formułą standardową to ryzyko operacyjne, którego udział w całkowitym kapitałowym wymogu wypłacalności wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 12%.

Poniższy wykres obrazuje profil ryzyka Spółki na koniec okresu sprawozdawczego w głównych jego modułach.

Poza ww. ryzykami Spółka rozpoznaje również jako istotne: ryzyka indywidualne zidentyfikowane w ramach procesu ORSA oraz zidentyfikowane podczas przygotowywania Planu Biznesowego.

Szczegółowy opis ryzyk, w tym ryzyk zidentyfikowanych w ramach procesu ORSA w 2017 roku oraz podczas przygotowywania Planu Biznesowego, wraz z procesem zarządzania tymi ryzykami został zaprezentowany w części C niniejszego Sprawozdania.

WYPŁACALNOŚĆ SPÓŁKI NA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Współczynnik wypłacalności S2 stanowi relację dopuszczonych środków własnych w wysokości 470 491 tys. PLN do kapitałowego wymogu wypłacalności w kwocie 167 311 tys. PLN.

Całość dopuszczonych środków własnych została zaklasyfikowana do Kategorii 1, tj. środków własnych o najwyższej jakości pod względem ich dostępności w przypadku pokrywania strat. Czas trwania wszystkich środków własnych Spółki jest nieograniczony.

Wartość dopuszczonych środków własnych, opisana szczegółowo w części E niniejszego Sprawozdania, stanowi nadwyżkę aktywów nad zobowiązaniemi w kwocie 505 672 tys. PLN pomniejszoną o narośły wynik finansowy netto za 2017 rok w części przeznaczonej na wypłatę dywidendy w kwocie 27 216 tys. PLN oraz o podatek od aktywów w kwocie 7 965 tys. PLN przypadający do zapłaty w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniemi w kwocie 505 672 tys. PLN stanowi różnicę pomiędzy aktywami wycenionymi na potrzeby Wypłacalności 2 w kwocie 2 201 919 tys. PLN a zobowiązaniami wycenionymi na potrzeby Wypłacalności 2 w kwocie 1 696 247 tys. PLN. Szczegółowe informacje na temat metod i założeń przyjętych do wyceny aktywów i zobowiązań oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych znajdują się w części D niniejszego Sprawozdania.

Kapitałowy wymóg wypłacalności w kwocie 167 311 tys. PLN, oraz minimalny wymóg kapitałowy w kwocie 75 290 tys. PLN zostały obliczone za pomocą formuły standardowej i zaprezentowane szczegółowo w części E niniejszego Sprawozdania.

Wysokość współczynnika wypłacalności Spółki na koniec 2017 roku na poziomie 281,2% istotnie przewyższa wymogi ustawowe oraz poziom docelowy (130%) określony w Polityce Zarządzania Kapitałem Spółki, opisanej w części E niniejszego Sprawozdania.

Spółka nie przewiduje problemów z pokryciem kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego w perspektywie Planu Biznesowego.

ZDARZENIA MAJĄCE ISTOTNY WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ I WYPŁACALNOŚĆ ZAKŁADU

W 2017 roku w Spółce nie wystąpiły zdarzenia mające

istotny wpływ na jej działalność i wypłacalność za wyjątkiem opisanych szczegółowo w rozdziale A.1.2 niniejszego Sprawozdania tj.:

- wypłaty dywidendy z wyniku finansowego Spółki za 2016 rok,
- zmian struktury Komitetu Audytu w związku z dostosowaniem do wymogów Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorских oraz o nadzorze publicznym z dnia 11 maja 2017 roku (Dz. U. z 6 czerwca 2017 r., poz. 1089).

ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej

W 2017 roku miały miejsce następujące zmiany składu Rady Nadzorczej Spółki:

W dniu 18 października 2017 roku:

- ze składu Rady Nadzorczej odwołany został Pan Zbigniew J. Staszak,
- w skład Rady Nadzorczej powołani zostali:
  - Pan David Hullin,
  - Pan Krzysztof Kokot,
  - Pan Wiesław Thor.

W grudniu 2017 roku rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki, ze skutkiem na koniec dnia 31 grudnia 2017 roku, złożyli:

- Pan Torsten Leue,
- Pan David Hullin.

Z dniem 1 stycznia 2018 roku, w skład Rady Nadzorczej Spółki powołani zostali:

- Pan Christian Sebastian Müller,
- Pan Michael Schmidt-Rosin.

Rada Nadzorcza Spółki, z dniem 1 stycznia 2018 roku, wybrała:

- Pana Sven Fokkema na Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- Pana Oliver Schmid na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej.

Zmiany w profilu ryzyka

Zmiany struktury produktowej Spółki w 2017 roku wpływają na zmiany profilu ryzyka Spółki. Nowa sprzedaż indywidualnych ubezpieczeń na życie oraz wzrost udziału ubezpieczeń grupowych w portfelu Spółki spowodowały wzrost znaczenia ryzyka aktuarialnego ubezpieczeń życiowych. Natomiast sukcesywny spadek udziału w portfelu produktów strukturyzowanych, w których ryzyko inwestycyjne ponosi Spółka, wpłynął na zmniejszenie udziału ryzyka operacyjnego oraz zmianę struktury ryzyka rynkowego poprzez zmniejszenie udziału ryzyka spreadu oraz zwiększenie udziału ryzyka cen akcji i ryzyka stopy

procentowej.

Poza ww. zdarzeniami nie wystąpiły w Spółce inne istotne zmiany w okresie sprawozdawczym w zakresie działalności, systemu zarządzania, profilu ryzyka, wyceny aktywów i zobowiązań dla celów Wypłacalności 2 oraz zarządzaniu kapitałem.

RAPORTOWANIE ROCZNE W SYSTEMIE WYPŁACALNOŚĆ 2

Niniejsze Sprawozdanie sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 roku obejmujące informację jakościową oraz informację ilościową (w formie załączników do Sprawozdania) stanowi Sprawozdanie przygotowane zgodnie z wymogami Wypłacalność 2.

Niniejsze Sprawozdanie zostało poddane badaniu przez biegłego rewidenta i uzyskało opinię bez zastrzeżeń.

Sprawozdanie ma charakter publiczny i po zatwierdzeniu jest umieszczane na stronie internetowej Spółki.

Data publikacji Sprawozdania za 2017 rok przypada na 4 maja 2018 roku.

Pierwsze Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej Spółki zostało sporządzone wg danych na dzień 31 grudnia 2016 roku i wraz z opinią biegłego rewidenta opublikowane na stronie internetowej Spółki w dniu 20 maja 2017 roku.

W rozszerzeniu do niniejszego Sprawozdania i zgodnie z zasadami Wypłacalność 2 Spółka przedkłada do organu nadzoru następujące raporty:

- Regularne Sprawozdanie do celów nadzoru UKNF,
- roczne formularze sprawozdawcze sporządzone na podstawie Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 roku.

Raporty wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku,

obejmujące dane za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku zostały przedłożone do organu nadzoru w dniu 20 maja 2017 roku.

Data przekazania powyższych raportów wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku, obejmujące dane za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2017 roku przypada na 4 maja 2018 roku.

WNIOSKI KOŃCOWE

Zgodnie ze Sprawozdaniem za rok 2017 Spółka spełnia wymogi związane z Wypłacalność 2, w zakresie:

- wdrożenia systemu zarządzania, w tym funkcji kluczowych, kompetencji i reputacji, zasad dotyczących wynagradzania oraz outsourcingu,
- wyceny aktywów, zobowiązań oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- kalkulacji środków własnych oraz wymogów kapitałowych,
- raportowania i monitorowania bieżącego oraz oczekiwanej (w perspektywie Planu Biznesowego) współczynnika wypłacalności S2.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku współczynnik wypłacalności Spółki wyniósł 281,2%. tj. znacznie powyżej wymogu ustawowego i o 151,2 p.p. wyżej niż poziom docelowy określony w Polityce zarządzania kapitałem Spółki. Tak wysoki poziom współczynnika wypłacalności potwierdza silną kondycję finansową Spółki.

A

Działalność i wyniki operacyjne

W niniejszym rozdziale scharakteryzowano profil działalności Spółki oraz skomentowano osiągnięte w okresach sprawozdawczym i porównawczym wyniki finansowe, w tym z działalności ubezpieczeniowej i inwestycyjnej.

A.1 Działalność**A.1.1 Informacje na temat Spółki****NAZWA I SIEDZIBA SPÓŁKI**

Spółka działa pod nazwą „Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie „WARTA” Spółka Akcyjna” z prawem używania skrótu Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie „WARTA” S.A. lub TUŃ „WARTA” S.A. Siedzibą Spółki jest Warszawa, ul. Chmielna 85/87.

REJESTRACJA W SĄDZIE GOSPODARCZYM

Spółka zarejestrowana jest w Sądzie Rejonowym dla miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000023648. Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 311 592 900,00 złotych i dzieli się na 3 115 929 akcji imiennych, o wartości nominalnej 100,00 (sto) złotych każda.

NAZWA I SIEDZIBA JEDNOSTKI DOMINUJĄcej

Jednostką dominującą Spółki (Akcjonariusz) jest Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji „WARTA” S.A. z siedzibą w Warszawie posiadająca 3 115 929 akcji dających 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

NAZWA I SIEDZIBA JEDNOSTKI DOMINUJĄcej AKCJONARIUSZA

Jednostką dominującą Akcjonariusza, posiadającą

14 234 560 akcji dających 75,74% głosów na jego Walnym Zgromadzeniu, jest Talanx International AG z siedzibą w Hanowerze (Republika Federalna Niemiec) przy ul. HDI-Platz 1.

Spółka wchodzi w skład Grupy Talanx, posiadającej udziały w kilkudziesięciu innych spółkach podzielonych na 6 obszarów działania oraz operujących w 150 krajach na 5 kontynentach.

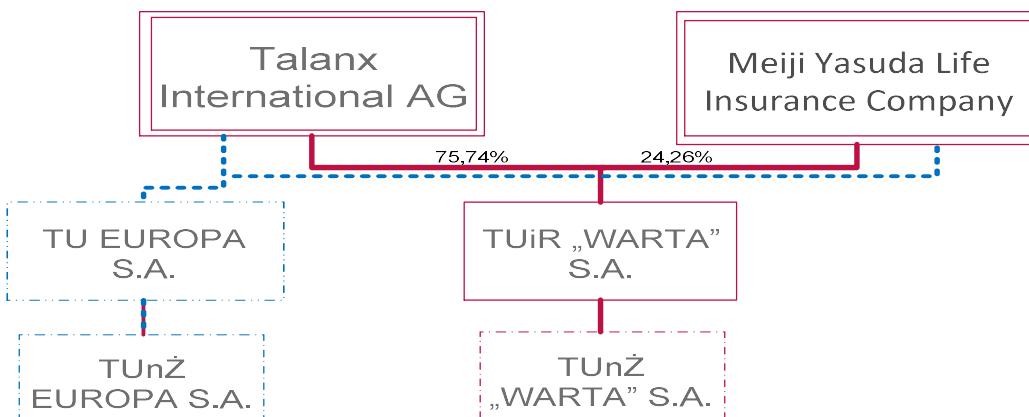
Szczegółowa struktura Grupy Talanx znajduje się na stronie:

https://trb.talanx.com/fileadmin/download/pdf/170516_Konzernstruktur.pdf

NAZWA I SIEDZIBA JEDNOSTKI POSIADAJĄcej PAKIET MNIEJSZOŚCIOWY AKCJONARIUSZA

Jednostką posiadającą pakiet mniejszościowy Akcjonariusza, posiadającym 4 559 298 akcji dających 24,26% głosów na jego Walnym Zgromadzeniu, jest Meiji Yasuda Life Insurance Company z siedzibą w Tokio (Japonia), przy ul. 1-1, Marunouchi 2-chome, Chiyoda-ku.

Struktura właścielska Spółki i jej Akcjonariusza, obejmująca dodatkowo polskie spółki wchodzące w skład Grupy Talanx przedstawia poniższy schematach.

Rysunek 1.

Struktura właścielska Spółki i jej Akcjonariusza, obejmująca dodatkowo polskie spółki z Grupy Talanx

NAZWA I SIEDZIBA JEDNOSTKI PODPORZĄDKOWANEJ

TUnŻ „WARTA” S.A. nie posiada udziałów w innych jednostkach podporządkowanych.

NAZWA I SIEDZIBA ORGANU NADZORU

Organem nadzorcym właściwym dla nadzoru nad Spółką jest Komisja Nadzoru Finansowego z siedzibą w Warszawie, przy placu Powstańców Warszawy 1.

Organem nadzorcym właściwym dla nadzoru nad Grupą Talanx jest Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht z siedzibą w Bonn (Republika Federalna Niemiec) przy ul. Graurheindorfer 108.

NAZWA I SIEDZIBA PODMIOTU PRZEPROWADZAJĄCEGO BADANIE

Biegłym rewidentem odpowiedzialnym za przeprowadzenie badania niniejszego Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej jest Justyna Zań (nr ewidencyjny 12750), reprezentująca KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. z siedzibą przy ul. Inflanckiej 4A w Warszawie.

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych wpisanym na listę pod numerem 3546.

Na wybór podmiotu uprawnionego do badania zgodę wyraziła Rada Nadzorcza TUnŻ „WARTA” S.A. uchwałą nr 11/2017 z dnia 6 września 2017 roku na podstawie upoważnienia zawartego w § 24 pkt 17 Statutu TUnŻ „WARTA” S.A.

CHARAKTERYSTYKA ISTOTNYCH LINII BIZNESOWYCH SPÓŁKI

W rozumieniu Wypłacalności 2 Spółka prowadzi działalność w zakresie następujących linii biznesowych określonych w załączniku I do Rozporządzenia delegowanego:

Ubezpieczenia z udziałem w zyskach

Najważniejszym typem ubezpieczenia oferowanego w tej linii biznesowej są ubezpieczenie na życie i dożycie (zwane również ubezpieczeniem mieszanym) łączące terminowe ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczenia na dożycie. Są to produkty ochronno-oszczędnościowe, gwarantujące wypłatę środków zarówno w przypadku śmierci, jak i dożycia przez ubezpieczonego określonego wieku. Ponadto w skład tej linii biznesowej wchodzą ubezpieczenia uniwersalne oraz rentowe. Produkty tego typu oferują ubezpieczonym udział w zyskach z lokat, stanowiących pokrycie rezerw.

Ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Do tej linii biznesowej zaliczono produkty typu unit-linked, produkty strukturyzowane oraz związane z funduszem umowy dodatkowe będące częścią produktów tradycyjnych grupowych i indywidualnych. Produkty ubezpieczeniowe wykazywane w ramach tej linii mają charakter głównie inwestycyjny. Łączą one w sobie elementy ubezpieczeniowe (zarówno na ryzyko zgonu, jak i ryzyka dodatkowe) i elementy oszczędnościowe, mające w przyszłości gwarantować ubezpieczonemu korzystanie ze zgromadzonego na rachunku polisy kapitału.

Pozostałe ubezpieczenia na życie

Do tej linii zaliczono produkty, które nie spełniają definicji innych linii biznesowych w ramach zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie. Spółka wykazuje tutaj produkty zapewniające ochronę głównie przed ryzykiem zgonu, w szczególności: ubezpieczenia grupowe, indywidualne kontynuacje ubezpieczeń grupowych, terminowe ubezpieczenia na życie, ubezpieczenia spłaty kredytów (mieszkanowych, ratalnych, gotówkowych, kart kredytowych), krótkoterminowe ubezpieczenia na życie i dożycie.

Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów

Wykazane są tutaj wszystkie ryzyka wypadkowe i chorobowe oferowane w ramach ubezpieczeń grupowych i indywidualnych kontynuacji. Za ich wydzielenie odpowiada inny charakter ryzyk (ryzyka zdrowotne) oraz inna konstrukcja o charakterze podobnym do ubezpieczeń majątkowych (zawarte tu umowy są głównie roczne, odnawialne).

A.1.2 Istotne zdarzenia gospodarcze

ISTOTNE ZDARZENIA O CHARAKTERZE BIZNESOWYM

Dywidenda za 2016 rok

Zgodnie z Uchwałą Nr 2 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia TUnŻ „WARTA” S.A. z dnia 30 maja 2017 roku, zysk netto za 2016 rok w wysokości 18 055 tys. PLN został częściowo (92%) przeznaczony na wypłatę dywidendy dla Akcjonariusza. Wypłaty dywidendy dokonano w dniu 30 maja 2017 roku. Pozostała część zysku netto za 2016 rok została przeznaczona na zwiększenie kapitału zapasowego Spółki.

Ustawa o biegłych rewidentach

W dniu 21 czerwca 2017 roku weszła w życie nowa Ustawa o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym z dnia 11 maja 2017 roku (Dz. U. z 6 czerwca 2017 r., poz. 1089). Przepisy ustawy definiują maksymalny czas nieprzerwanego trwania zleceń badania sprawozdania finansowego jednostki zainteresowania publicznego (w tym zakładu ubezpieczeń) przeprowadzanych przez tą samą firmę audytorską lub firmę audytorską powiązaną z tą firmą audytorską lub jakiegokolwiek członka tej samej sieci działającego w państwach UE, na nie dłuższy niż pięć lat zaś pierwsza umowa z firmą audytorską nie może być podpisana na okres krótszy niż dwa lata z możliwością przedłużenia na kolejne co najmniej 2 lata. Ponadto Ustawa reguluje kwestie funkcjonowania Komitetu Audytu wprowadzając m.in. zasadę, że większość członków komitetu audytu musi spełniać kryteria niezależności. Ustawa, co do zasady, weszła w życie w dniu 21 czerwca 2017 roku, natomiast dostosowanie składu Komitetu Audytu do wymogów ustawowych miało nastąpić w ciągu 4 miesięcy do dnia wejścia w życie ustawy.

Spółka wdrożyła powyższe postanowienie, powołując w struktury Komitetu Audytu Pana Wiesława Thor oraz Pana Krzysztofa Kokot, którzy dotychczasowo związani byli z branżą usług bankowych.

ISTOTNE ZDARZENIA W OBSZARZE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W 2017 roku w Spółce nie wystąpiły istotne zdarzenia w obszarze zarządzania ryzykiem.

A.2

Wynik z działalności ubezpieczeniowej

Wyniki z działalności ubezpieczeniowej Spółki, analizowane niżej, zostały ustalone zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania statutowego.

Składka przypisana netto w 2017 roku wyniosła 796 964 tys. PLN i była wyższa o 8,7% w porównaniu z 2016 rokiem. Odnotowany wzrost składki przypisanej wynika ze wzrostu sprzedaży produktów grupowych ze składką regularną.

Łączne koszty Spółki w 2017 roku, zgodnie z ich ujęciem w załączniku 2 do niniejszego Sprawozdania, wyniosły 872 316 tys. PLN (wzrost o 13,1%). Obejmowały one: odszkodowania i świadczenia netto wraz ze zmianą stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, koszty poniesione oraz pozostałe koszty, stanowiące odpowiednio – 76,0%, 23,5% i 0,5% łącznych kosztów. Natomiast w relacji do składki zarobionej netto powiększonej o dochody z działalności lokacyjnej powyższe kategorie kosztów stanowiły: odszkodowania i świadczenia netto wraz ze zmianą stanu innych rezerw techniczno-

ubezpieczeniowych – 71,9%, koszty poniesione – 22,2%, pozostałe koszty – 0,5%, zaś łączne koszty – 94,6%.

Poziom wskaźnika łącznych kosztów w stosunku do 2016 roku oznacza nieznaczną (o 0,7 p.p.) poprawę, która ukształtowała się przy znaczco wyższych poziomach składki zarobionej i wyniku na działalności lokacyjnej, niższych kosztach likwidacji ale równocześnie wyższych poziomach odszkodowań i świadczeń netto wraz ze zmianą stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, co przełożyło się na:

- spadek o 4,2 p.p. wskaźnika kosztów poniesionych,
- wzrost o 3,6 p.p. wskaźnika odszkodowań i świadczeń netto wraz ze zmianą stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- stabilny poziom wskaźnika pozostałych kosztów.

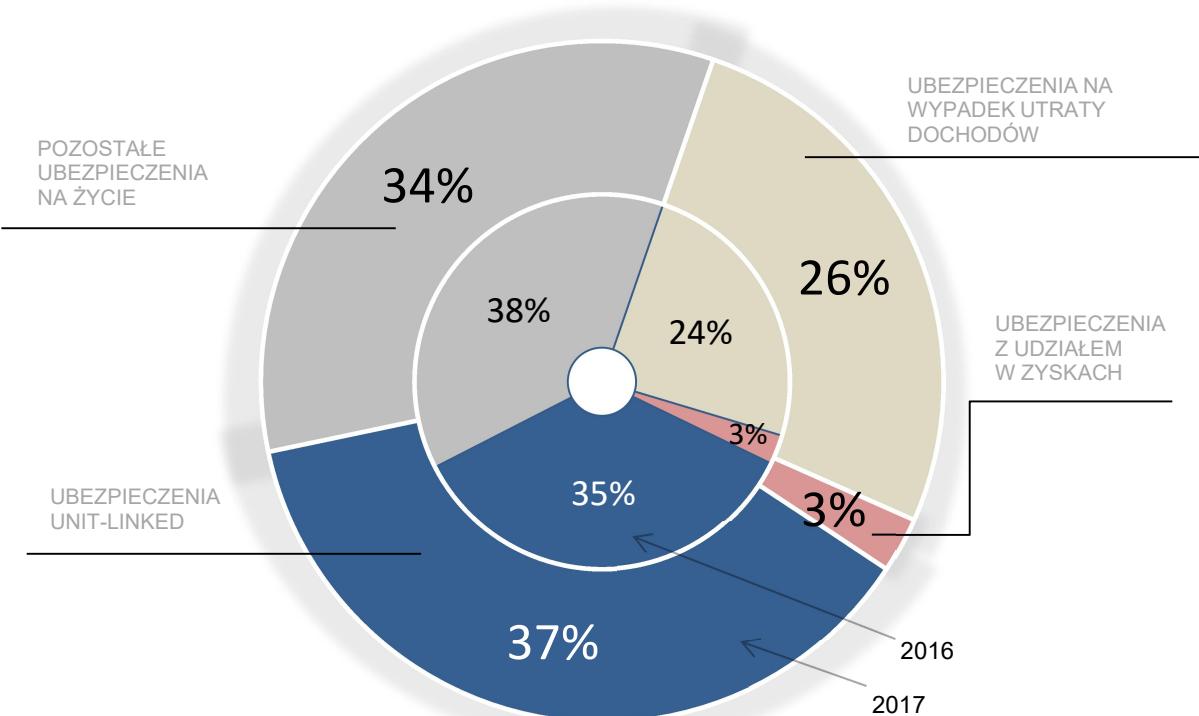
TABELA 1. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

Dane zgodne z załącznikiem 2 do niniejszego Sprawozdania	2017	2016	Zmiana
Składka przypisana brutto	805 830	743 262	8%
Składka przypisana netto	796 964	733 007	9%
Składka zarobiona netto	794 329	732 325	8%
Odszkodowania i świadczenia netto	1 007 644	1 162 826	-13%
w tym: koszty likwidacji + zmiana rezerw na koszty likwidacji	0	0	0%
Zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	344 298	609 290	-43%
Koszty poniesione	204 585	214 004	-4%
w tym: koszty likwidacji + zmiana rezerw na koszty likwidacji	13 949	22 958	-39%
w tym: koszty działalności lokacyjnej	723	952	-24%
Pozostałe koszty	4 385	3 947	11%
w tym pozostałe koszty techniczne	4 385	3 947	11%
Dane uzupełniające zgodne ze sprawozdaniem statutowym			
Wynik na działalności lokacyjnej	128 220	77 908	65%

A.2.1 Działalność ubezpieczeniowa w podziale na istotne linie biznesowe

Składka przypisana brutto w 2017 roku wyniosła 805 830 tys. PLN i był wyższa o 8,4% w porównaniu z 2016 rokiem.

Strukturę składki przypisanej brutto w latach 2016 i 2017 w podziale na poszczególne linie biznesowe przedstawia poniższy wykres:

Rysunek 2.

Składka przypisana brutto w podziale na linie biznesowe w latach 2016 i 2017

W portfelu Spółki najwyższy udział posiadają ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (Ubezpieczenia unit-linked). Nieco niższy udział w strukturze składki posiadają pozostałe ubezpieczenia na życie – w ramach tej linii Spółka sprzedaje produkty zapewniające świadczenia na wypadek zgonu, w grupowych, terminowych oraz towarzyszących kredytom ubezpieczeniach na życie.

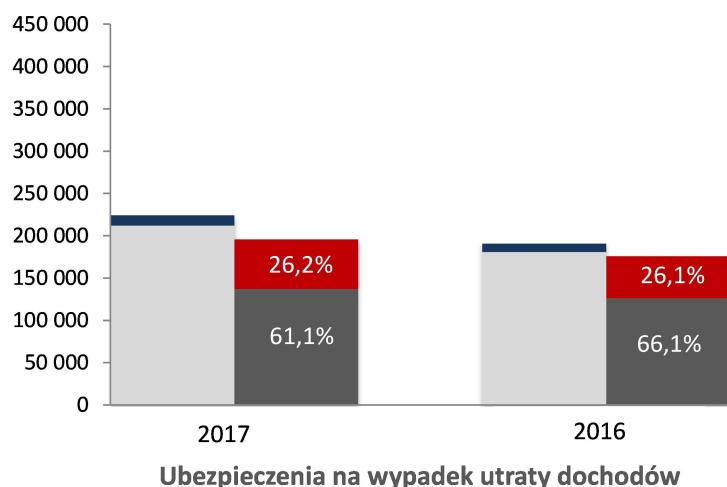
Wysoki udział w strukturze składki przypisanej zajmują ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów, tj. produkty oferujące finansową rekompensatę z tytułu utraty dochodów z powodu choroby, wypadku lub inwalidztwa. Natomiast najmniejszy udział w portfelu stanowią ubezpieczenia z udziałem w zyskach w indywidualnych produktach na życie i dożycie oraz indywidualnych ubezpieczeniach posagowych.

Struktura składki przypisanej brutto w roku 2017 w stosunku do roku 2016 nie uległa zasadniczym zmianom – niewielki spadek udziału składki nastąpił w linii Pozostałe ubezpieczenia na życie (4,2 p.p.) głównie jako efekt niższej składki z ubezpieczenia do kredytów gotówkowych, ratalnych i mieszkaniowych.

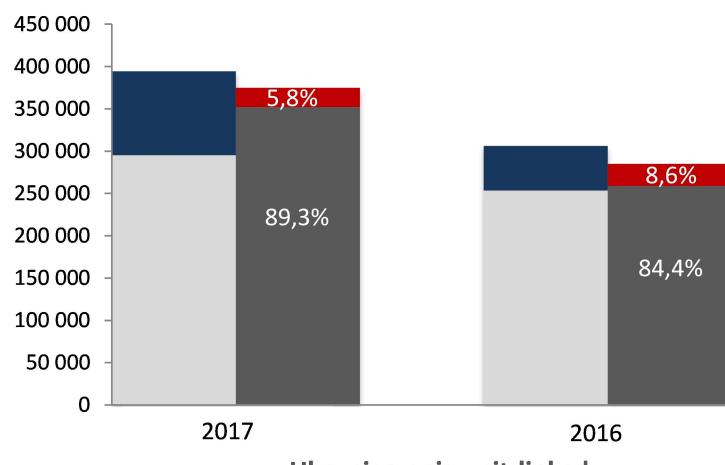
Należy zauważyć, że w 2017 roku – zgodnie ze strategią Spółki – nastąpiła znacząca konwersja portfela w kierunku produktów ochronnych ze skławką regularną. Udział składki regularnej wzrósł w 2017 roku o 3,6 p.p. z poziomu 65,4% w 2016 roku do 69% na koniec 2017 roku. Udział składki z ubezpieczeń grupowych w portfelu łącznie wzrósł w tym samym okresie o 4,5 p.p. z poziomu 48% w 2016 roku do poziomu 53% na koniec 2017 roku.

Na przychody i koszty Spółki składają się: składka zarobiona netto, odszkodowania i świadczenia netto, zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz koszty poniesione, uzupełnione

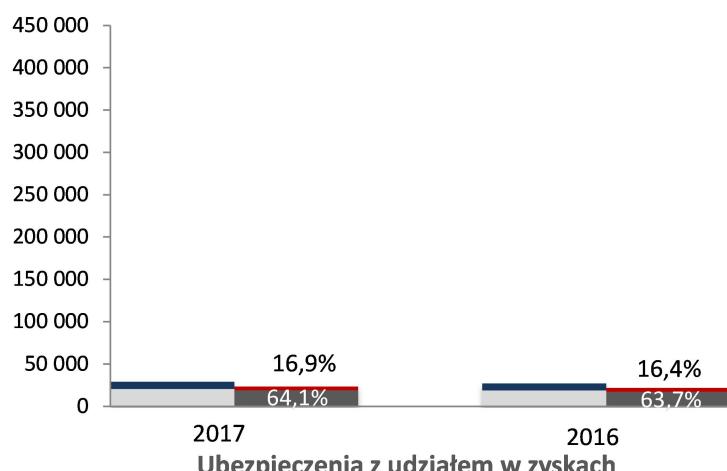
dodatkowo o wynik na działalności lokacyjnej zgodnie ze sprawozdaniem statutowym. Przychody i koszty za 2017 rok w podziale na poszczególne linie biznesowe kształtoły się następująco:

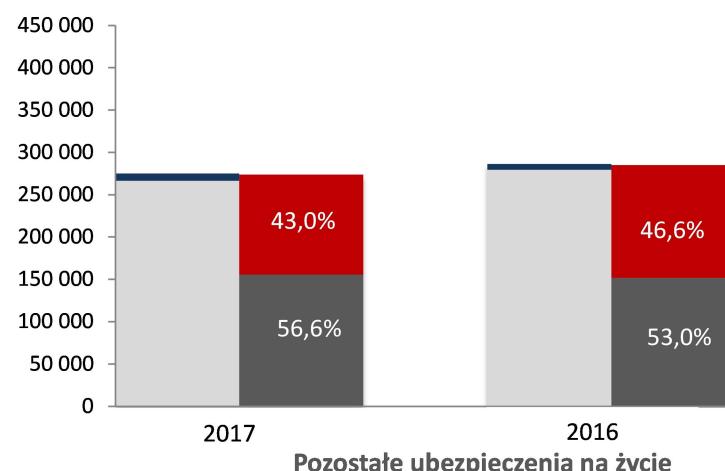
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów

Ubezpieczenia unit-linked

Ubezpieczenia z udziałem w zyskach

Pozostałe ubezpieczenia na życie

Przychody (składka zarobiona netto)
 Dochody z lokat
 Koszty poniesione
 Odszkodowania i świadczenia netto-zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Rysunek 3.
Dochody działalności ubezpieczeniowej w podziale na linie biznesowe

A.2.2 Działalność ubezpieczeniowa w podziale na obszary geograficzne (region)

Spółka nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej poprzez oddziały zagraniczne.

Całkowita sprzedaż zarówno w bieżącym jak i porównawczym okresie sprawozdawczym dotyczyła ryzyk zlokalizowanych w Polsce.

A.3

Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

Wynik z działalności inwestycyjnej, analizowany niżej, został ustalony zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania statutowego.

Pozycje rachunku technicznego ubezpieczeń na życie dotyczące działalności inwestycyjnej obejmują całość lokat zakładu ubezpieczeń, a więc z uwzględnieniem aktywów ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi

ubezpieczający. Struktura tych aktywów, a tym samym struktura rachunku technicznego zależą w znacznym stopniu od decyzji ubezpieczających. Dochody z działalności lokacyjnej aktywów ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający nie mają bezpośredniego wpływu na wynik Spółki, gdyż są skompensowane zmianą stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

TABELA 2. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ

Działalność inwestycyjna	2017	2016	Zmiana
Przychody z lokat	114 255	139 044	-18%
Przychody z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	8 266	7 916	4%
Przychody z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	43 815	53 508	-18%
Przychody z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	4 564	9 084	-50%
Przychody z pozostałych lokat	2 707	3 501	-23%
Wynik dodatni z realizacji lokat	54 904	65 035	-16%
Niezrealizowane zyski z lokat	62 939	53 027	19%
Koszty działalności lokacyjnej	31 749	86 318	-63%
Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	17 172	23 476	-27%
Wynik ujemny z realizacji lokat	14 577	62 841	-77%
Niezrealizowane straty na lokatach	18 367	29 172	-37%
Dochody z działalności inwestycyjnej	127 078	76 581	66%
Zmiana kapitału z aktualizacji wyceny	4 614	-3 583	-229%
Całkowite dochody z działalności inwestycyjnej	131 693	72 998	80%

Przychody z lokat w kwocie 114 255 tys. PLN po odjęciu kosztów działalności lokacyjnej w wysokości 31 749 tys. PLN wyniosły 82 506 tys. PLN (wobec 52 726 tys. PLN w roku poprzednim). Najistotniejszymi elementami tej pozycji w analizowanym okresie były:

- przychody z tytułu dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu, w większości związanych z inwestycją

aktywów innych niż aktywa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, przy czym spadek tych przychodów względem poprzedniego roku w głównej mierze jest związany ze spadkiem tej części portfela aktywów na skutek wypłat świadczeń,

- wynik z realizacji lokat w kwocie 40 327 tys. PLN (wobec 2 193 tys. PLN w roku poprzednim), w większości związany z aktywami ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający

(sprzedaż papierów oraz realizacja wyniku na instrumentach pochodnych), przy czym wzrost względem poprzedniego roku wynika z lepszej sytuacji na rynkach, zwłaszcza akcyjnych,

- pozostałe koszty działalności lokacyjnej, w większości związane z instrumentami pochodnymi w ramach produktów o stopie zwrotu uzależnionej od określonych indeksów, przy czym spadek względem poprzedniego roku wynika z niższej wartości portfela tych produktów i nominału instrumentów pochodnych.

Niezrealizowany wynik z lokat (niezrealizowane zyski pomniejszone o niezrealizowane straty) w kwocie 44 572 tys. PLN (wobec 23 855 tys. PLN w roku poprzednim) wynika przede wszystkim z aktywów ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, głównie jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych nabywanych w ramach UFK, a także

instrumentów pochodnych w ramach produktów o stopie zwrotu uzależnionej od określonych indeksów. Wzrost względem poprzedniego roku wynika z lepszej sytuacji na rynkach, zwłaszcza akcyjnych.

Zyski i straty ujęte bezpośrednio w kapitale własnym składające się na zmianę kapitału z aktualizacji wyceny wynikają głównie ze wzrostu rynkowych cen aktywów finansowych zaklasyfikowanych jako Dostępne do Sprzedaży (7 957 tys. PLN), podczas gdy rok wcześniej miał miejsce spadek tych cen (- 2 521 tys. PLN). W drugiej kolejności na zmianę kapitału z aktualizacji miały wpływ realizacje wyników związanych z przeszacowaniem wartości papierów dłużnych ujętych wcześniej w kapitale (-2 261 tys. PLN, wobec -1 902 tys. PLN w roku poprzednim).

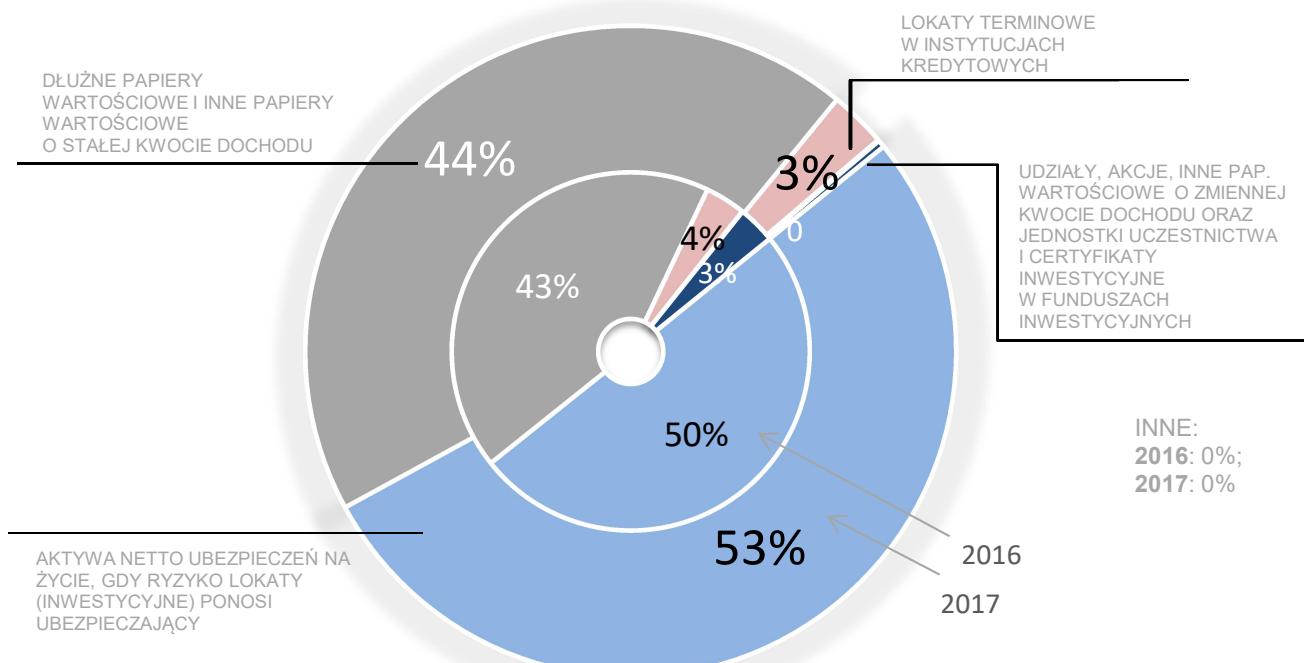
A.3.1 Grupy aktywów

Stan aktywów w ramach działalności lokacyjnej na dzień 31 grudnia 2017 roku wykazał poziom o 18% niższy w stosunku do końca 2016 roku. Spadek, odnotowany we wszystkich istotnych kategoriach aktywów miał związek z:

- spadkiem aktywów netto ubezpieczeń na życie, gdy

- ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający,
- spadkiem aktywów związanych z produktami o stopie zwrotu uzależnionej od określonych indeksów.

Poniżej przedstawiono strukturę portfela lokat na koniec okresu sprawozdawczego i porównawczego.

Rysunek 4.

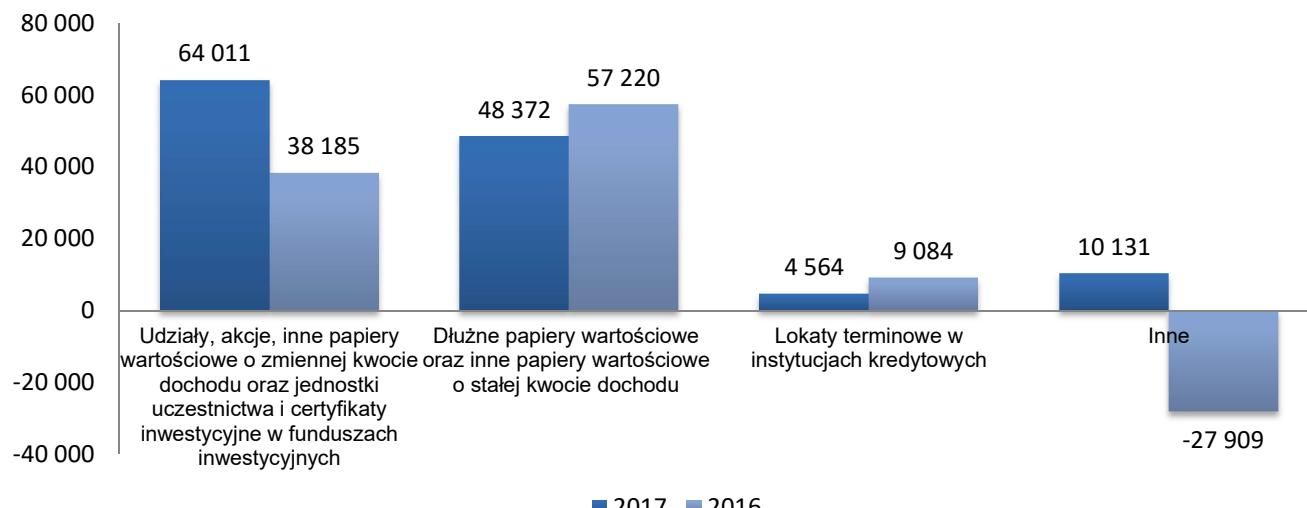
Struktura portfela aktywów wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku

W strukturze aktywów obserwujemy na koniec 2017 roku zrównoważony rozkład pomiędzy „Aktywami netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający” oraz lokatami własnymi Spółki.

W skład lokat innych niż „Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający” wchodzą praktycznie wyłącznie bezpieczne aktywa, takie jak obligacje czy lokaty bankowe. Istotny spadek pozycji „udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej

kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych” wynika z umorzenia certyfikatów inwestycyjnych funduszu o charakterze dłużnym.

Poniżej przedstawiono wyniki działalności inwestycyjnej w podziale na grupy aktywów:

Rysunek 5.
Wyniki działalności inwestycyjnej za lata 2017 i 2016

Dochody z udziałów, akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych wynikały przede wszystkim z inwestycji w instrumenty udziałowe w ramach ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych. W małej części wynikały z inwestycji na rachunek zakładu ubezpieczeń, przy czym w większości dotyczyły funduszy o charakterze dłużnym. Wzrost względem poprzedniego roku wynika z lepszej sytuacji na rynkach, zwłaszcza akcyjnych.

Dochody z dłużnych papierów wartościowych i innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu w większości wynikały z inwestycji głównej części portfela lokat na rachunek zakładu ubezpieczeń, a w małej części z inwestycji w ramach ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych. Spadek względem poprzedniego roku w głównej mierze jest związany ze spadkiem tej części

portfela aktywów na skutek wypłat świadczeń.

Dochody z lokat terminowych w instytucjach kredytowych wynikały częściowo z krótkoterminowego lokowania środków pieniężnych utrzymywanych dla celów płynnościowych zarówno w ramach ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych, jak i obsługi płynnościowej portfela lokat na rachunek zakładu ubezpieczeń, a także środków przeznaczonych do bieżącej obsługi działalności operacyjnej zakładu (składki, świadczenia, rozliczenia kosztów, itp.).

W ramach dochodów z innych lokat najistotniejszy był wynik na instrumentach pochodnych, w większości w ramach aktywów produktów o stopie zwrotu uzależnionej od określonych indeksów i produktów z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. W mniejszej części dotyczyło to inwestycji na rachunek zakładu ubezpieczeń.

A.3.2 Inwestycje związane z sekurytyzacją

Spółka w okresie sprawozdawczym nie posiadała inwestycji związanych z sekurytyzacją.

A.4

Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

A.4.1 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W tabeli 3 zaprezentowano wynik działalności pozostazej operacyjnej.

TABELA 3. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI POZOSTAŁEJ

Działalność pozostała	2017	2016	Zmiana
Wynik z pozostałej działalności operacyjnej	-11 015	-12 123	-9%

Główna pozycję wyniku z pozostałej działalności operacyjnej stanowią pozostałe koszty operacyjne z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych. Wartość

podatku w 2017 roku wyniosła 9 473 tys. PLN (wobec 10 494 tys. PLN w roku poprzednim).

A.4.2 Umowy leasingowe

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pozytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wszystkie umowy leasingowe zawarte przez Spółkę zostały zaklasyfikowane jako leasing operacyjny ze względu na zakres w jakim ryzyko i pozytki z tytułu posiadania przedmiotu przypadają w udziale Spółki jako leasingobiorcy lub leasingodawcy.

Oplaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

TUż „Warta” S.A. jako leasingobiorca

Istotne umowy najmu, w których Spółka występuje jako leasingobiorca zaprezentowano w tabeli 4. W zakresie najmu nieruchomości zaprezentowano koszty i przewidywane płatności leasingowe obejmujące wyłącznie opłaty z tytułu czynszów.

TUż „Warta” S.A. jako leasingodawca

W Spółce nie występują istotne umowy leasingowe, które wymagałyby ujawnienia w niniejszym Sprawozdaniu.

TABELA 4. ISTOTNE UMOWY NAJMU

TYP AKTYWA	DATA ROZPOCZĘCIA UMOWY	DATA KOŃCA UMOWY	KOSZTY ROKU 2017	PRZEWIDYWANE PŁATNOŚCI LEASINGOWE	KAUCJE I WARUNKI ZWROTU	WARUNKI ODNOWIENIA (OPCJE KONTRAKTU)
Nieruchomość	15.04.2013	czas nieznaczony; 3-miesięczny okres wypowiedzenia	2 636	636	brak	brak
Nieruchomość	15.10.2010	czas nieznaczony; 6-miesięczny okres wypowiedzenia	1 982	1 011	brak	brak

A.5

Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje zostały przedstawione powyżej.

B

System zarządzania

W niniejszym rozdziale zaprezentowano podstawowe informacje na temat systemu zarządzania w Spółce z uwzględnieniem stosowanych wymogów odnośnie kompetencji i reputacji, a także scharakteryzowano funkcje kluczowe w Spółce.

B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania

B.1.1 Struktura systemu zarządzania

ORGANY SPÓŁKI

Organami Spółki zgodnie z § 17 Statutu Spółki są:

- > Walne Zgromadzenie,
- > Rada Nadzorcza,
- > Zarząd.

WALNE ZGROMADZENIE

Walne Zgromadzenie TUuŻ „WARTA” S.A. wykonuje swoje zadania w oparciu o postanowienia Kodeksu Spółek Handlowych oraz Statutu Spółki, w ramach zwyczajnych Walnych Zgromadzeń zwoływanych przez Zarząd Spółki, które odbywają się w ciągu 6 miesięcy po upływie każdego roku obrotowego, i nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeń zwoywanych w zależności od potrzeb, odbywających się w siedzibie Spółki. Protokoły Walnych Zgromadzeń, dokumentujące przebieg posiedzeń, sporządzone są w formie aktu notarialnego i przechowywane w Biurze Korporacyjno-Prawnym w Departamencie Prawnym.

Zgodnie z postanowieniami Statutu Spółki do zadań Walnego Zgromadzenia należy w szczególności:

- rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- określenie sposobu podziału zysku, w tym wypłaty dywidendy lub pokrycia strat,
- tworzenie i likwidacja funduszy i kapitałów celowych,
- powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej, ustalanie zasad ich wynagradzania oraz udzielanie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- podejmowanie decyzji w przedmiocie połączenia Spółki, jej rozwiązania lub likwidacji,
- każda zmiana dotycząca kapitału zakładowego (w szczególności podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego Spółki) oraz emisja nowych akcji,
- inne sprawy przewidziane przez Kodeks Spółek Handlowych.

RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza wykonuje swoje zadania w oparciu o postanowienia Kodeksu Spółek Handlowych oraz Statutu i Regulaminu Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza sprawuje stałym nadzorem nad działalnością Spółki we wszystkich aspektach jej działalności. Decyzje Rady Nadzorczej

podejmowane są w formie uchwał podczas posiedzeń lub w uzasadnionych przypadkach przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość bądź w drodze korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk. Protokoły dokumentujące przebieg posiedzeń i uchwały podjęte poza posiedzeniami przechowywane są w Biurze Korporacyjno-Prawnym w Departamencie Prawnym lub, w przypadku poufnych decyzji kadrowych, w Departamencie Zarządzania Kadrami.

Zgodnie z postanowieniami Statutu Spółki do zadań Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i stanem faktycznym,
- ocena wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku lub sposobu pokrycia strat,
- składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników przeprowadzonych ocen wymienionych powyżej,
- wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego Spółki,
- powoływanie i odwoływanie członków Zarządu,
- zawieranie, zmiana lub rozwijanywanie z członkami Zarządu umów o pracę lub innych umów związanych z pełnieniem funkcji członków Zarządu; czynności tych dokonuje w imieniu Rady Nadzorczej jej Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący,
- akceptacja Planów Biznesowych i Budżetów,
- wyrażanie zgody na dokonywanie czynności o szczególnym znaczeniu dla Spółki, np. nabywanie lub zbycie znaczących nieruchomości, nabycie lub rozporządzenie przedsiębiorstwem lub jego częścią, połączenie z innym podmiotem,
- uchwalanie i zmiana Regulaminu Rady Nadzorczej oraz zatwierdzanie Regulaminu Zarządu,
- wyrażanie zgody w kwestiach związanych m.in. z:
  - nabyciem lub rozporządzeniem przedsiębiorstwem,
  - nabyciem akcji, praw własności lub praw wieczystego użytkowania,
  - połączeniem lub przystąpieniem do wspólnego przedsięwzięcia,
  - dokonaniem przez Spółkę wydatku powodującego istotne przekroczenie przyjętego na dany rok Budżetu,
  - udzieleniem pożyczek podmiotom trzecim,
  - dokonaniem zmian w kapitale zakładowym Spółki oraz wypłatą dywidendy.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w skład Rady Nadzorczej wchodzili:

- Torsten Leue – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- David Hullin – Członek Rady Nadzorczej,
- Sven Fokkema – Członek Rady Nadzorczej,
- Krzysztof Kokot – Członek Rady Nadzorczej,
- Oliver Schmid – Członek Rady Nadzorczej,
- Michiaki Shirai – Członek Rady Nadzorczej,
- Wiesław Thor – Członek Rady Nadzorczej.

W trakcie 2017 roku nastąpiły następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki:

- Na mocy uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Spółki z dnia 18 października 2017 roku ze składu Rady Nadzorczej odwołany został Zbigniew Jerzy Staszak,
- Na mocy uchwały nr 2 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Spółki z dnia 18 października 2017 roku w skład Rady Nadzorczej powołani zostali: David Hullin, Krzysztof Kokot oraz Wiesław Thor,
- W dniu 13 grudnia 2017 roku rezygnacje z pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej Spółki skuteczne z końcem dnia 31 grudnia 2017 roku złożyli: Torsten Leue oraz David Hullin,
- Na mocy uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 29 grudnia 2017 roku powołano w skład Rady Nadzorczej z dniem 1 stycznia 2018 roku: Christiana S. Müllera oraz Michaela Schmidt-Rosina,
- Uchwałą nr 17/2017 z 13 grudnia 2017 roku Rada Nadzorcza postanowiła, że z dniem 1 stycznia 2018 roku Sven Fokkema obejmie funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej, a Oliver Schmid funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej.

KOMITETY POWOŁANE W SPÓŁCE PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ SPÓŁKI

W 2017 roku w Spółce funkcjonowały następujące komitety powołane przez Radę Nadzorczą:

- > Komitet Audytu,
- > Komitet ds. Wynagrodzeń.

Komitet Audytu

Główym celem Komitetu Audytu jest wspomaganie Rady Nadzorczej w sprawowaniu nadzoru finansowego nad Spółką poprzez dostarczanie miarodajnych informacji i opinii wspierających proces podejmowania decyzji przez Radę Nadzorczą – w głównej mierze w obszarze sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Komitet ds. Wynagrodzeń

Główym celem Komitetu ds. Wynagrodzeń jest kontrolowanie tworzenia, wdrażania i funkcjonowania zasad i praktyk dotyczących wynagradzania członków Zarządu i pracowników TUnŻ „WARTA” S.A.

ZARZĄD SPÓŁKI

Zarząd Spółki jest organem zarządzającym, powołanym do prowadzenia spraw i reprezentacji Spółki, działającym zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, Statutem Spółki, Regulaminem Zarządu i uchwałami podjętymi przez Radę Nadzorczą w taki sposób, by dbać o interes Spółki i zapewnić maksymalizację jej wartości kapitałowej.

Do reprezentacji Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu Spółki albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem lub dwóch prokurentów. Zarząd nie może podejmować decyzji należących do wyłącznych kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej Spółki.

Podstawowym dokumentem opisującym zakres uprawnień i obowiązków, zasady działania, tryb procedowania oraz dokumentowania prac Zarządu Spółki jest Regulamin Zarządu, zgodnie z którym w szczególności następujące decyzje wymagają podjęcia w formie uchwały Zarządu Spółki:

- zatwierdzenie projektów uchwał i materiałów przedkładanych pod obrady Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej,
- nabycie lub rozporządzenie przedsiębiorstwem, udziałami lub akcjami w innych spółkach lub majątkiem lub prawami należącymi do Spółki, nabycie lub zbycie prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego, przystąpienie do wspólnego przedsięwzięcia, podjęcie decyzji w sprawie uzyskania finansowania od podmiotu trzeciego, z zastrzeżeniem postanowień Statutu,
- ustalanie zakresu zadań i podziału kompetencji pomiędzy poszczególnymi członkami Zarządu, uchwalanie Regulaminu Organizacyjnego Spółki, powołanie i likwidacja komórek i jednostek organizacyjnych Spółki,
- ustalanie ogólnych warunków ubezpieczeń oraz zatwierdzanie taryf składek i wysokości stawek prowizyjnych,
- ustalanie założeń polityki lokacyjnej, strategii zarządzania ryzykiem, polityki rachunkowości, zasad i trybu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz innych rezerw, zasad wynagradzania pracowników Spółki, Regulaminu Pracy oraz Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, zasad doboru kadru oraz akceptacji kandydatów na stanowiska menadżerskie,
- inne zagadnienia powodujące szczególnie wysokie ryzyko gospodarcze lub w inny sposób znacząco wpływające na działalność Spółki oraz sprawy wniesione przez Prezesa lub poszczególnych członków Zarządu Spółki.

Posiedzenia Zarządu odbywają się raz w tygodniu. W nagłych przypadkach Prezes Zarządu może zwołać dodatkowe posiedzenie Zarządu. Protokoły dokumentujące przebieg posiedzeń Zarządu Spółki przechowywane są w Biurze Korporacyjno-Prawnym w Departamencie Prawnym lub, w przypadku poufnych decyzji kadrowych, w Departamencie Zarządzania Kadrami.

Ze względu na skalę prowadzonej przez Spółkę działalności Zarząd, działając w ramach przysługujących mu kompetencji, podjął decyzję o podziale zadań pomiędzy poszczególnych członków Zarządu i wskazał podległe ich nadzorowi komórki organizacyjne, za których prawidłowe funkcjonowanie ponoszą odpowiedzialność (szczegółowy opis wraz z ilustracją graficzną prezentującą podział na piony organizacyjne został przedstawiony w punkcie Struktura organizacyjna Spółki i kluczowe procesy). Zgodnie z tym podziałem, członkom Zarządu, w obszarach podlegających ich nadzorowi przyznane zostały uprawnienia do bieżącego prowadzenia spraw Spółki, w tym do wydawania zarządzeń, z wyjątkiem decyzji zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji Zarządu.

Kontrola działań Spółki przez Zarząd realizowana jest na wszystkich etapach podejmowanych działań oraz we wszystkich obszarach działalności i zapewniona jest poprzez wdrożone w Spółce:

- mechanizmy strukturalne – wbudowane w strukturę organizacyjną Spółki zakresy zadań poszczególnych komórek organizacyjnych, gdzie czynności decyzyjne zostały oddzielone od czynności kontrolnych,
- mechanizmy procesowe – wprowadzone do obowiązujących przepisów wewnętrznych zasady normujące przebieg procesów w Spółce, w których opisano zakresy zadań i odpowiedzialności poszczególnych uczestników oraz ich wzajemne relacje (w tym mechanizmy doboru kadry zarządzającej zapewniające efektywne i zgodne z prawem funkcjonowanie Spółki),
- mechanizmy kontrolne – obejmujące system kontroli funkcjonalnej oraz instytucionalnej (realizowane przez poszczególne komórki organizacyjne w ramach wykonywanych obowiązków i opisane szerzej w rozdziale B.4.1 niniejszego Sprawozdania).

Opisane powyżej mechanizmy oraz wdrożony system raportowania zapewniają Zarządowi kompletną wiedzę na temat istotnych zdarzeń dotyczących działalności Spółki, pozwalając na efektywne i zgodne z prawem funkcjonowanie Spółki oraz powodując, że Zarząd ma wystarczającą informację o funkcjonowaniu Spółki. Kompletna informacja pozwala Zarządowi Spółki w sposób elastyczny reagować na zmienne uwarunkowania rynku ubezpieczeń oraz zdarzenia wewnętrzne w Spółce.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w skład Zarządu Spółki wchodzili:

- Jarosław Parkot – Prezes Zarządu,
- Paweł Bednarek – Wiceprezes Zarządu,
- Grzegorz Bielec – Wiceprezes Zarządu
- Hubert Mordka – Wiceprezes Zarządu,
- Jarosław Niemirowski – Wiceprezes Zarządu,
- Jarosław Piątkowski – Wiceprezes Zarządu,
- Rafał Stankiewicz – Wiceprezes Zarządu,
- Witold Walkowiak – Wiceprezes Zarządu.

W trakcie 2017 roku nie nastąpiły żadne zmiany w składzie Zarządu Spółki.

KOMITETY POWOŁANE W SPÓŁCE PRZEZ ZARZĄD SPÓŁKI

Zarząd Spółki w ramach przydzielonych mu kompetencji, w obrębie struktury organizacyjnej Spółki, powołał następujące dodatkowe komitety, które mają za zadanie wspierać go w wykonywaniu obowiązków:

- > Komitet Underwritingowy,
- > Komitet Ryzyka,
- > Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami,
- > Komitet Projektów,
- > Komitet Jakości Danych,

Komitet Underwritingowy

Do zadań Komitetu Underwritingowego należy podejmowanie decyzji w zakresie akceptacji ryzyka, wielkości zachowka i warunków ubezpieczenia wybranych pojedynczych umów ubezpieczenia / ryzyk (w tym także w ramach reasekuracji czynnej).

Komitet Ryzyka

Główym celem Komitetu Ryzyka jest wsparcie Zarządu oraz funkcji zarządzania ryzykiem w utrzymaniu efektywnego systemu zarządzania ryzykiem w obszarze ryzyka aktuarialnego, ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego.

Do zadań Komitetu Ryzyka należy w szczególności:

- koordynacja zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem,
- wspieranie komórek organizacyjnych w tym procesie,
- formułowanie rekomendacji odnoszących się do działalności biznesowej mających wpływ na poziom ryzyka,
- rekommendowanie podjęcia działań w obszarze jego zarządzania,
- koordynacja procesu walidacji rezerw,
- dbanie o zgodność przyjmowanych rozwiązań w zakresie zarządzania ryzykiem ze Strategią Zarządzania Ryzykiem,
- podejmowanie roli arbitra w przypadku sporów pomiędzy różnymi komórkami organizacyjnymi w zakresie tego procesu,
- raportowanie do Zarządu, za pośrednictwem Departamentu Zarządzania Ryzykiem, wszelkich istotnych informacji i rekomendacji podjętych przez Komitet.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami jest organem powołanym przez Zarząd Spółki w celu koordynowania i nadzorowania procesu inwestycyjnego oraz procesu zarządzania ryzykiem rynkowym i kredytowym w zakresie działalności inwestycyjnej oraz monitorowania pozycji kapitałowej Spółki.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami wydaje opinie

i rekomendacje w sprawach dotyczących zakresu działalności komórek organizacyjnych, mającej istotny wpływ na poziom ryzyka rynkowego oraz kredytowego.

Zakres kompetencji Komitetu obejmuje w szczególności:

- nadzorowanie alokacji aktywów i wykorzystania limitów inwestycyjnych,
- wspieranie decyzji inwestycyjno-biznesowych,
- implementację i nadzorowanie procesu zarządzania ryzykiem rynkowym i kredytowym,
- wsparcie Zarządu w zakresie określenia apetytu na ryzyko oraz alokacji kapitału ekonomicznego na potrzeby ryzyka rynkowego oraz kredytowego, jak też składanie raportów dotyczących tego kapitału,
- modyfikację limitów inwestycyjnych,
- podejmowanie decyzji inwestycyjnych,
- bieżący nadzór nad procesem zarządzania kapitałem.

W ramach Komitetu funkcjonuje wydzielony organ – Komitet Inwestycyjny, powołany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz podlegający jego nadzorowi. Zadaniem Komitetu Inwestycyjnego jest operacyjne monitorowanie i analiza rynków finansowych, ich bieżącej sytuacji oraz krótko i średnioterminowych perspektyw. Na podstawie tej analizy wydawane są decyzje dotyczące nastawienia inwestycyjnego na poszczególne rodzaje ryzyka rynkowego, co przekłada się na alokację na poszczególne klasy ryzyka w ramach przyznanych limitów inwestycyjnych.

Komitet Projektów

Komitet nadzoruje realizację działań wprowadzających istotną zmianę w strukturze organizacyjnej, teleinformatycznej czy konstrukcji procesów nierzadko wymagających wysokich nakładów inwestycyjnych, zwiększonego lub dodatkowego zaangażowania kadry pracowniczej, mających charakter odmienny od bieżącej, rutynowej działalności Spółki. Spółka realizuje takie zadania w formie powołanych projektów celowych.

Za nadzór nad zarządzaniem projektami w Spółce odpowiada Zarząd Spółki. Jednocześnie każdy z członków Zarządu bezpośrednio nadzoruje projekty realizowane w swoim obszarze odpowiedzialności, wypełniając tym samym funkcję tzw. sponsora tych projektów.

Komitet Jakości Danych

Komitet Jakości Danych jest organem powołanym przez Zarząd Spółki w celu wspierania sprawnego systemu zarządzania jakością danych w Spółce.

Do zadań oraz uprawnień Komitetu należy przede wszystkim:

- podejmowanie decyzji dotyczących strategii zarządzania jakością danych w Spółce,
- określanie priorytetów i istotności poszczególnych obszarów oraz procesów z perspektywy zarządzania tym obszarem,
- monitorowanie głównych miar jakości danych, realizacja inicjatyw oraz projektów mających na celu ich poprawę w cyklu kwartalnym,
- coroczna weryfikacja wykorzystywanych mechanizmów kontroli adekwatnie do potrzeb Spółki,
- podejmowanie roli arbitra w przypadku sporów dotyczących procesu zarządzania jakością danych pomiędzy różnymi komórkami organizacyjnymi,
- raportowanie do Zarządu Spółki, w ramach okresowego raportowania, wszelkich istotnych informacji i rekomendacji podjętych przez Komitet,
- wydawanie rekomendacji oraz zatwierdzanie procedur w zakresie zarządzania jakością danych dla poszczególnych komórek organizacyjnych Spółki.

Komitety MSC

W Spółce funkcjonuje ponadto Komitet ds. Utrzymania Systemów Informatycznych (skrót: MSC od ang. Maintenance Steering Committee), którego podstawowym zadaniem jest alokowanie zasobów niezbędnych na utrzymanie systemów informatycznych oraz wprowadzanie modyfikacji i usprawnień systemowych mniejszej skali zgodnie z priorytetami biznesowymi Spółki.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA SPÓŁKI I KLUCZOWE PROCESY

W strukturze organizacyjnej Spółki wyodrębniono 8 pionów:

- > Prezesa Zarządu,
- > Produktów,
- > Ubezpieczeń,
- > Rozwoju,
- > Sprzedaży,
- > Obsługi Świadczeń,
- > Finansów,
- > IT.

Rysunek 6.
Struktura organizacyjna Spółki

W strukturze organizacyjnej Spółki wyodrębniono dodatkowo stanowisko Administratora Bezpieczeństwa Informacji – bezpośrednio podległego Prezesowi Zarządu.

Pion Prezesa Zarządu

Prezesem Zarządu Spółki jest Jarosław Parkot, odpowiedzialny za zarządzanie Spółkami TUiR „WARTA” S.A. oraz TUnŻ „WARTA” S.A., a także za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Prezesa Zarządu.

Do głównych zadań Pionu Prezesa Zarządu należą: zapewnienie funkcjonowania Spółki zgodnie z przepisami prawa i wewnętrznymi regulacjami, dokonywanie niezależnej oceny procesów w Spółce, zarządzanie potencjałem ludzkim, obsługa kadrowo-płacowa oraz strategia marketingowa i działania o charakterze public relations.

Pion Ubezpieczeń

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Ubezpieczeń jest Paweł Bednarek.

Głównymi zadaniami Pionu Ubezpieczeń są rozwój produktów dla kanału bancassurance, funduszy oraz grupowych i indywidualnych produktów na życie oraz wycena ryzyka aktuarialnego (underwriting) i kalkulacje aktuarialne.

Pion Rozwoju

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Rozwoju jest Grzegorz Bielec.

Głównymi zadaniami Pionu Rozwoju są zarządzanie projektami oraz procesy sprzedaży ubezpieczeniowych produktów bancassurance (akwizycja, sprzedaż, wsparcie sprzedaży).

Pion Sprzedaży

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Sprzedaży jest Jarosław Piątkowski.

Głównymi zadaniami Pionu Sprzedaży są procesy sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, tj. ubezpieczeń dla klientów indywidualnych oraz ubezpieczeń grupowych kierowanych do klientów korporacyjnych.

Pion Produktów

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Produktów, jest Jarosław Niemirowski.

Głównymi zadaniami Pionu Produktów są rozwój

i sprzedaż produktów dla klientów korporacyjnych.

Pion Obsługi Świadczeń

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Obsługi Świadczeń jest Rafał Stankiewicz.

Głównymi zadaniami Pionu Obsługi Świadczeń są likwidacja szkód i wypłaty świadczeń, w tym także obsługa regresów oraz rejestracja polis, inkaso składki, windykacja i obsługa posprzedażowa.

Pion Finansów

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Finansów jest Witold Walkowiak.

Głównymi zadaniami Pionu Finansów są ewidencja księgowa i sprawozdawczość, rachunkowość zarządcza, planowanie biznesowe, zarządzanie portfelem inwestycyjnym, zarządzanie ryzykiem oraz zarządzanie nieruchomościami i ogólnym wsparciem administracyjnym.

Pion IT

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu IT jest Hubert Mordka.

Głównymi zadaniami Pionu IT są: budowa, rozwój i utrzymanie systemów i infrastruktury informatycznej i telefonicznej w Spółce, a także zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego.

ZASADY WSPÓŁPRACY ZARZĄDU Z PODLEGŁYMI KOMÓRKAMI ORGANIZACYJNYMI

Zgodnie z zasadami ładu korporacyjnego Spółka posiada przejrzystą oraz adekwatną do skali prowadzonej działalności oraz podejmowanego ryzyka strukturę organizacyjną, w której podległość służbową, zadania, zakresy obowiązków i odpowiedzialności oraz linie raportowania, są wyraźnie przypisane i odpowiednio podzielone. Struktura organizacyjna została precyzyjnie określona w Regulaminie Organizacyjnym Spółki, tak by nie zachodziły wątpliwości, co do zakresu zadań i odpowiedzialności odpowiednich komórek organizacyjnych i stanowisk kierowniczych, a zwłaszcza, by nie dochodziło do nakładania się na siebie obowiązków i odpowiedzialności.

Dążąc do zapewnienia odpowiedniego poziomu komunikacji wewnętrznej, członkowie Zarządu, przynajmniej raz w tygodniu, organizują cykliczne spotkania z podległymi im dyrektorami B-1. Celem spotkań jest wymiana informacji w obrębie każdego pionu organizacyjnego i omówienie zrealizowanych, bieżących i przyszłych zadań poszczególnych komórek organizacyjnych.

Podobny cel mają spotkania Zarządu ze wszystkimi dyrektorami B-1 organizowane przynajmniej raz w roku.

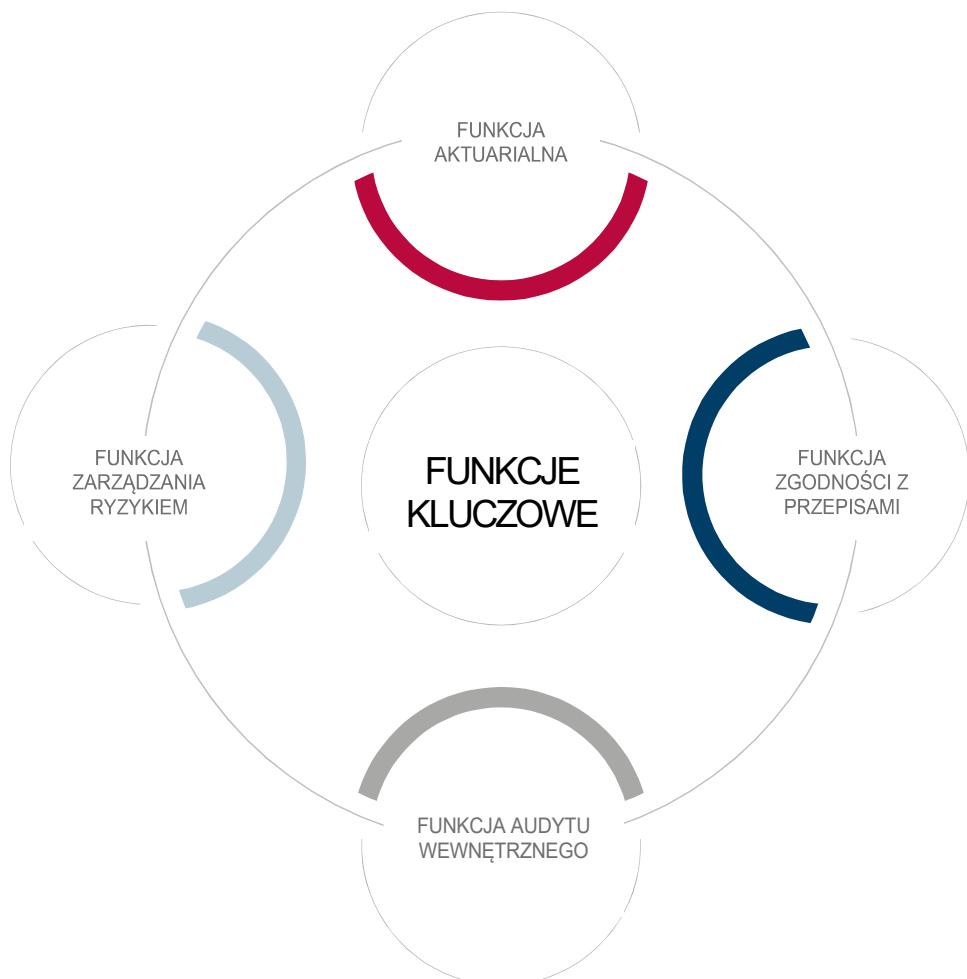
Celem takich spotkań jest także integracja kadry kierowniczej Spółki, omówienie wyników finansowych, bieżącej sytuacji Spółki oraz jej pozycji na rynku, a także jej planów i przyszłych celów.

W celu optymalizacji współpracy pomiędzy Zarządem Spółki a dyrektorami departamentów już na etapie rekrutacji kandydatów na stanowiska menadżerskie, zwraca się uwagę aby spełniali oni wymagane kryteria

w zakresie m.in.: zgodności profilu kandydata z profilem stanowiska pod względem kompetencji, doświadczenia, wiedzy, motywacji, zdolności menadżerskich a także osobowości oraz umiejętności budowania zespołu, który ma osiągać założone cele.

FUNKCJE KLUCZOWE

Celem zapewnienia efektywnego systemu zarządzania, stanowiącego istotny element systemu Wypłacalność 2, w Spółce wdrożono następujące funkcje kluczowe:

Rysunek 7.
Funkcje kluczowe w Spółce

W ramach każdej funkcji opracowano i udokumentowano zasady jej działania, ustaloniono role i obowiązki komórek organizacyjnych wykonujących czynności związane z daną funkcją, a także stworzono procesy raportowania i współpracy pomiędzy nimi oraz z Zarządem i Radą Nadzorczą, a także wspierającymi je komitetami.

Zadania realizowane w ramach funkcji kluczowych służą zapewnieniu ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem, kapitałem i płynnością Spółki, a dodatkowo, przy zachowaniu modelu trzech linii obrony, zapewniają warunki do dbałości o dobro Spółki.

MODEL TRZECH LINII OBRONY

WŁAŚCICIELE RYZYKA

Właściciele
biznesowi

- Zarządzanie ryzykiem, czyli identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka, reakcja na ryzyko oraz jego monitorowanie i raportowanie
- Postępowanie zgodnie z określonymi zasadami procesu zarządzania ryzykiem
- Przestrzeganie przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych mających wpływ na efektywne i skuteczne funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem

Obsługa klienta
Sprzedaż
Likwidacja szkód
Underwriting
Marketing

Opracowujący
Procedury

WŁAŚCICIELE PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

- Rozwój strategii, metod, procesów i procedur identyfikacji, oceny, monitorowania i raportowania ryzyka
- Powiązanie zarządzania ryzykiem ze strategią Spółki
- Doradzanie i koordynowanie działań właścicieli ryzyka
- Identyfikowanie trendów, synergii i szans

Funkcja:
aktuarialna,
zgodności
z przepisami,
zarządzania
ryzykiem

Niezależna ocena

NIEZALEŻNA OCENA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

- Obiektywna i niezależna ocena adekwatności, efektywności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz innych elementów systemu zarządzania, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem oraz wdrożenia i stosowania mechanizmów kontrolnych

Funkcja
audytu
wewnętrznego

Rysunek 8.
Model trzech linii obrony

Szczegółowy opis wdrożenia funkcji kluczowych został zaprezentowany w rozdziałach: B.3.2 (funkcja zarządzania ryzykiem), B.4.2 (funkcja zgodności z przepisami), B.5 (funkcja audytu wewnętrznego) oraz B.6 (funkcja aktuarialna) niniejszego Sprawozdania.

SYSTEM PRZEKAZYWANIA INFORMACJI

Spółka stosuje skuteczny system przekazywania informacji poprzez efektywne raportowanie w ramach poszczególnych obszarów kompetencji oraz odpowiednią komunikację na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej. Efektywność tego procesu oceniana jest dodatkowo w ramach corocznego przeglądu dokonywanego przez osoby nadzorujące funkcje kluczowe, a jego wyniki przekazywane są do Zarządu Spółki.

B.1.2 Schemat wynagradzania

POLITYKA WYNAGRADZANIA

Obowiązująca w Spółce Polityka wynagrodzeń TUńZ „WARTA” S.A. jest kształtowana zgodnie ze strategią działalności Spółki, w szczególności ze strategią zarządzania ryzykiem, profilem ryzyka, celami, praktykami w zakresie zarządzania ryzykiem oraz długoterminowymi interesami i wynikami całej Spółki.

Polityka wynagrodzeń TUńZ „WARTA” S.A. reguluje zasady wynagradzania pracowników Spółki, w tym osób nadzorujących funkcje kluczowe. Ponadto, w Spółce obowiązuje regulamin wynagradzania.

Wynagrodzenie pracowników obejmuje następujące składniki wynagrodzenia:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- zmienny składnik wynagrodzenia.

Wynagrodzenie zasadnicze ustalane jest na podstawie wyceny realizowanych zadań w ramach powierzonego rodzaju pracy (funkcji) oraz z uwzględnieniem stanowiska określonego w umowie o pracę. Określenie jego poziomu odbywa się z uwzględnieniem benchmarku wewnętrznego i zewnętrznego.

Wynagrodzenie zasadnicze stanowi odpowiednio wysoką część całkowitego wynagrodzenia pracownika, co zapobiega nadmiernemu uzależnieniu pracowników od zmiennych składników i pozwala Spółce stosować w pełni elastyczne zasady dotyczące premii, umożliwiając między innymi niewypłacanie zmiennego składnika wynagrodzenia w obiektywnie uzasadnionych sytuacjach.

Rodzaj i konstrukcja zmiennego składnika wynagrodzenia (premia lub nagroda uznaniowa), uzależnione są od rodzaju wykonywanej pracy (funkcji) i przypisania pracownika do jednej z trzech grup (sprzedaż, operacje, wsparcie). Pracownicy w obszarze sprzedaży i operacji objęci są planami premiowymi, natomiast pracownicy

W zakresie przekazywania informacji do odbiorców zewnętrznych, w tym w szczególności do organu nadzoru, Spółka podejmuje działania zgodne z przyjętą drogą Uchwały Zarządu regulacją wewnętrzną Zasady przekazywania informacji i udzielania odpowiedzi na pisma Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego i organów administracji publicznej oraz wykonywania obowiązków sprawozdawczych w TUńZ „WARTA” S.A. Na podstawie przyjętej regulacji Spółka określiła zasady opracowywania, rejestrowania i przekazywania do organów administracji publicznej sprawozdań i innych wymaganych dokumentów wraz ze wskazaniem komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za ich realizację.

w obszarze wsparcia objęci są roczną nagrodą uznaniową.

Plany premiowe uwzględniają specyfikę pracy pracownika i zadania komórki organizacyjnej, do której przynależy, co przekłada się na istnienie zróżnicowanych systemów premiowych, takich jak:

- roczna nagroda uznaniowa, której wysokość zależy od wyniku rocznej oceny okresowej pracownika – dla pracowników w obszarze wsparcia, w tym pracowników nadzorujących kluczowe funkcje,
- roczny plan premiowy – dla pracowników w obszarze zarządzania aktywami oraz pracowników realizujących zadania underwritera w programach międzynarodowych,
- kwartalny plan premiowy – dla pracowników zaliczanych do grup sprzedaż i operacje,
- miesięczny zadaniowy plan premiowy – w obszarze likwidacji roszczeń z ubezpieczeń na życie w Departamencie Contact Center.

Zasadą jest, że kryteriami, od których uzależnione jest przyznanie i wysokość zmiennego składnika, są wyniki Spółki, wyniki indywidualne pracownika oraz ocena pracownika. Przy czym biorąc, pod uwagę specyfikę realizowanych zadań, wprowadzane są modyfikacje w tym zakresie dla niektórych grup pracowników.

WYNAGRODZENIE OSÓB NADZORUJĄCYCH FUNKCJE KLUCZOWE SPÓŁKI

Zasady wynagradzania pracowników wykonujących nadzór nad funkcjami kluczowymi są zgodne z zasadami Rozporządzenia delegowanego, w tym w szczególności uwzględniają stopień realizacji zadań związanych z tymi funkcjami.

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW ZARZĄDU SPÓŁKI

Obowiązujące w 2017 roku zasady wynagradzania członków Zarządu Spółki zostały uchwalone przez Radę

Nadzorcą Spółki.

Wysokość indywidualnego wynagrodzenia członka Zarządu Spółki ustalana jest przez Radę Nadzorcą w drodze uchwały z uwzględnieniem rekomendacji Komitetu ds. Wynagrodzeń.

Na wynagrodzenie członka Zarządu Spółki składa się:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- premia roczna,
- pozostałe świadczenia.

Struktura wynagrodzenia członków Zarządu skomponowana jest w taki sposób, aby ograniczać potencjalną skłonność do podejmowania nadmiernego ryzyka. Zapewnia to w szczególności zachowanie relacji wzajemnej istotności między stałymi i zmiennymi składnikami wynagrodzenia. Należy też zaznaczyć, że wysokość części zmiennej (premii) uzależniona jest nie tylko od stopnia realizacji ilościowych celów biznesowych, ale także od oceny jakościowej danego członka Zarządu, która uwzględnia aspekty dotyczące skuteczności zarządzania ryzykiem. Ponadto w ramach obowiązujących zasad premiowania istnieje możliwość niewypłacenia premii.

Prawo do premii rocznej oraz jej wysokość uzależnione są od:

- poziomu realizacji kluczowych wskaźników efektywności (KPI) ustalonych przez Radę Nadzorcą Spółki na dany rok kalendarzowy,
- wyniku oceny okresowej uwzględniającej adekwatną do zakresu odpowiedzialności członka Zarządu Spółki ocenę prowadzenia działalności Spółki z uwzględnieniem profilu ryzyka i kosztu kapitału, obejmującą w szczególności następujące elementy:

B.1.3 Istotne zmiany w systemie zarządzania

W 2017 roku nastąpiły zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki opisane szczegółowo w rozdziale B.1.1 niniejszego Sprawozdania.

Raportowanie roczne w systemie Wypłacalność 2.

Niniejsze Sprawozdanie obejmujące informację jakościową oraz informację ilościową (w formie załączników do Sprawozdania) oraz sporządzone wg danych na dzień 31 grudnia 2017 roku stanowi Sprawozdanie przygotowane zgodnie z wymogami Wypłacalność 2.

Pierwsze Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej Spółki zostało sporządzone wg danych na dzień 31 grudnia 2016 roku i zbadane przez biegłego rewidenta a następnie opublikowane na stronie internetowej Spółki w dniu 20 maja 2017 roku.

- pozycję kapitałową,
- dane dotyczące wykorzystania budżetu ryzyka oraz limitów inwestycyjnych,
- wyniki analizy najbardziej istotnych ryzyk wraz z informacją o podjętych działań/mechanizmach kontrolnych ograniczających je.

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ SPÓŁKI

W przypadku członków Rady Nadzorczej zasadą jest nieodpłatne pełnienie funkcji w Radzie Nadzorczej Spółki, chyba że Walne Zgromadzenie postanowi o przyznaniu wynagrodzenia dla danego członka Rady Nadzorczej Spółki.

Stosownie do przyjętej zasady w 2017 roku prawo do wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w Komitecie Audytu Rady Nadzorczej zostało przyznane tylko niezależnym, w rozumieniu art. 129 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U.2017.1089), członkom Rady Nadzorczej.

PROGRAM EMERYTALNO-RENTOWY

W Spółce funkcjonuje Pracowniczy Program Emerytalny, w ramach którego składka podstawa jest finansowana przez Spółkę w jednakowej kwocie dla wszystkich uczestników programu. Wysokość składki nie przekracza 7% wynagrodzenia pracownika.

Ponadto, w dniu 20 maja 2017 roku Spółka przedłożyła do organu nadzoru następujące raporty:

- Regularne Sprawozdanie do celów nadzoru UKNF na dzień 31 grudnia 2016 roku,
- roczne formularze sprawozdawcze obejmujące dane za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku i sporządzone na podstawie Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 roku.

B.1.4 Informacje na temat istotnych transakcji z akcjonariuszami, osobami wywierającymi istotny wpływ na Spółkę, członkami Zarządu oraz Rady Nadzorczej

W trakcie 2017 roku Spółka nie udzieliła pożyczek, kredytów, gwarancji oraz zaliczek:

- Akcjonariuszowi oraz członkom jego organu zarządzającego i nadzorującego,
- członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki oraz członkom ich rodzin,

- innym osobom wywierającym znaczący wpływ na Spółkę, w tym osobom nadzorującym funkcje kluczowe.

B.1.5 Ocena adekwatności systemu zarządzania

Przegląd funkcjonowania systemu zarządzania w Spółce jest przeprowadzany w czwartym kwartale każdego roku i obejmuje swoim zakresem takie obszary, jak:

- struktura organizacyjna,
- system przekazywania / obiegu informacji,
- funkcja zarządzania ryzykiem oraz ciągłość działania,
- funkcja zgodności z przepisami,
- funkcja audytu wewnętrznego,
- funkcja aktuarialna,
- outsourcing,
- zasady w zakresie spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji,
- system kontroli wewnętrznej.

Wybrane komórki organizacyjne Spółki przeprowadzają przegląd poszczególnych elementów systemu zarządzania. W wyniku analizy przeprowadzonej w 2017 roku nie wskazano na potrzebę wprowadzania istotnych zmian w systemie zarządzania Spółki. Raport z tego przeglądu podlegał zatwierdzeniu przez Zarząd Spółki.

Departament Audytu Wewnętrznego dokonuje niezależnej oceny systemu kontroli wewnętrznej w Spółce. W 2017 roku nie zidentyfikowano obszarów działalności Spółki wymagających natychmiastowych działań naprawczych. Wyniki oceny są przedstawiane Zarządowi Spółki, a następnie Komitetowi Audytu Spółki.

Biorąc pod uwagę zarówno powyższe informacje, jak i wyniki regularnego raportowania innych funkcji kluczowych, wyniki badania sprawozdań finansowych i raporty pokontrolne podmiotów zewnętrznych, Zarząd Spółki ocenia, że system zarządzania, w tym system kontroli wewnętrznej, jest adekwatny do skali i złożoności prowadzonej działalności i pozwala na skuteczną identyfikację i zarządzanie ryzykiem mogąym wpływać na osiągnięcie celów biznesowych Spółki.

Rada Nadzorcza Spółki pozytywnie oceniła system zarządzania oraz adekwatność, efektywność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej funkcjonujących w Spółce.

B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

B.2.1 Polityka w zakresie kompetencji i reputacji

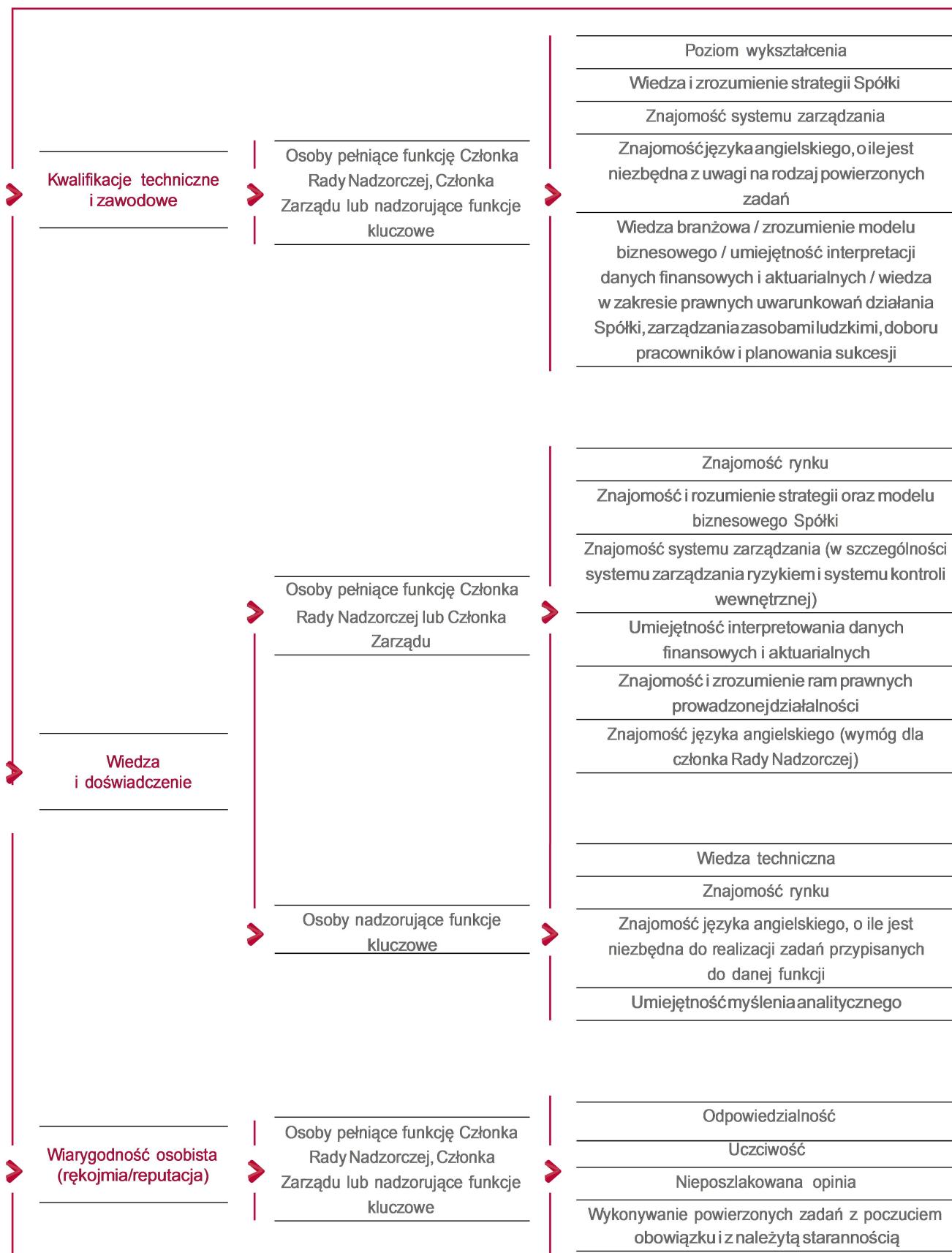
W Spółce została wdrożona Polityka TUnŻ „WARTA” S.A. w zakresie spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez osoby, które faktycznie zarządzają Spółką lub pełnią inne kluczowe funkcje. Polityka została zatwierdzona przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki.

Określa ona kryteria, które muszą spełniać członkowie Zarządu, członkowie Rady Nadzorczej oraz pracownicy nadzorujący funkcje kluczowe Spółki.

Celem Polityki jest zapewnienie ciągłego spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji – w rozumieniu art. 42 Dyrektywy Wypłacałość 2 – przez osoby, które faktycznie zarządzają Spółką lub pełnią inne kluczowe funkcje.

Charakterystykę wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przedstawia rysunek 9:

WYMOGI W ZAKRESIE KOMPETENCJI I REPUTACJI

Rysunek 9.

Wymogi w zakresie kompetencji i reputacji

Zaprezentowane powyżej wymogi w zakresie kompetencji i reputacji muszą być spełnione przez wszystkie osoby faktycznie kierujące Spółką lub pełniące inne funkcje kluczowe, przy czym:

- indywidualne kompetencje poszczególnych członków Zarządu / Rady Nadzorczej powinny dopełniać się w taki sposób, aby zapewnić odpowiedni poziom kolejnego zarządzania/sprawowania nadzoru nad wszystkimi obszarami działalności Spółki,
- w przypadku zmian personalnych w składzie Zarządu / Rady Nadzorczej kolejne zarządzanie/ sprawowanie nadzoru nad Spółką oraz umiejętności techniczne i zawodowe członków Zarządu / Rady Nadzorczej powinny zostać zachowane,
- wymagania dotyczące kwalifikacji technicznych i zawodowych osób nadzorujących kluczowe funkcje są ściśle związane ze specyfiką zadań przypisanych do danej funkcji,
- przy ocenie kwalifikacji technicznych i zawodowych wymaganych od osób nadzorujących kluczowe funkcje obowiązuje zasada proporcjonalności, tj. uwzględnia się ryzyka związane z działalnością Spółki i zadaniami przypisanymi do danej funkcji kluczowej,
- osoba nadzorująca funkcję kluczową powinna posiadać doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania takiego zadania,
- osoby nadzorujące funkcje kluczowe powinny

B.2.2 Proces oceny kompetencji i reputacji

OCENA KOMPETENCJI I REPUTACJI NA ETAPIE REKRUTACJI

Polityka rekrutacji pracowników, w tym na stanowiska odpowiedzialne za nadzorowanie funkcji kluczowych, zakłada, że podstawowym kryterium selekcji kandydatów jest zgodność z wymaganym profilem stanowiska pod względem kompetencji, doświadczenia, wiedzy, motywacji, prawości i uczciwości. Wymagania dotyczące wykształcenia, wiedzy w określonych obszarach, doświadczenia oraz umiejętności niezbędnych do poprawnego wykonywania zadań na określonym stanowisku zawarte są w kwestionariuszu opisu stanowiska.

Zgodnie z Polityką TUŃŻ „WARTA” S.A. w zakresie spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez osoby, które faktycznie zarządzają Spółką lub pełnią inne kluczowe funkcje powierzenie funkcji w Zarządzie Spółki, Radzie Nadzorczej Spółki lub zatrudnienie pracownika nadzorującego funkcję kluczową bądź wykonującą czynności na rzecz funkcji kluczowej może nastąpić wyłącznie pod warunkiem uprzedniej weryfikacji spełniania przez tę osobę obowiązujących wymogów określonych w powyższej Polityce oraz przepisach wydanych na jej podstawie.

W przypadku kandydatów na członków Zarządu proces takiej weryfikacji odbywa się na poziomie Rady Nadzorczej Spółki. W przypadku kandydatów na stanowiska odpowiedzialne za nadzorowanie funkcji kluczowych oraz

regularnie podnosić swoje kwalifikacje zawodowe oraz przedkładać Spółce dokumenty potwierdzające ich podwyższenie,

- przed powołaniem w skład Zarządu / Rady Nadzorczej oraz przed powierzeniem nadzoru nad funkcją kluczową konieczne jest zweryfikowanie, czy osoba kandydująca na takie stanowisko spełnia wymogi określone w Ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

W przypadku podjęcia przez Spółkę decyzji o zleceniu wykonywania funkcji kluczowych na zewnątrz (outsourcing), Spółka musi zapewnić, aby osoby zatrudnione u dostawcy usług, które są odpowiedzialne za ich realizację, posiadały wystarczające kwalifikacje techniczne i zawodowe oraz odpowiednią osobistą wiarygodność (rękojmię/ reputację).

WYMAGANIA W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW WYKONUJĄCYCH CZYNNOŚCI NALEŻĄCE DO FUNKCJI KLUCZOWYCH

Kandydaci na stanowiska, na których wykonywane są czynności należące do funkcji kluczowych, powinni spełniać wymogi w zakresie kompetencji (niedbłędnego doświadczenia zawodowego) i rękami wykonywania zadań w sposób należyty – proporcjonalnie do wykonywanych czynności.

na stanowiska, na których wykonywane są czynności na rzecz danej funkcji kluczowej, proces rekrutacji przebiega zgodnie ze szczególnymi zasadami określonymi w Polityce rekrutacji oraz w Instrukcji służbowej Szczególne wymogi dotyczące rekrutacji na stanowiska związane z nadzorowaniem funkcji kluczowych oraz na funkcje, w ramach których wykonywane są czynności należące do funkcji kluczowych w rozumieniu wymogów Wypłacalność 2 w TUŃŻ „WARTA” S.A.

Proces rekrutacji obejmuje dwa etapy rozmów (zgodnie z zasadą czterech oczu). Ostateczna decyzja o powołaniu kandydata w skład Zarządu Spółki należy do Rady Nadzorczej Spółki, a o zatrudnieniu danej osoby na stanowisku odpowiedzialnym za nadzorowanie funkcji kluczowej oraz stanowisku, na którym wykonywane są czynności na rzecz danej funkcji kluczowej, należy odpowiednio do członka Zarządu nadzorującego daną komórkę organizacyjną w Spółce lub B-1 odpowiedzialnego za nadzorowanie danej funkcji kluczowej. W przypadku osoby kandydującej na stanowisko kierującego Departamentem Audytu Wewnętrznego zatrudnienie kandydata uzgadniane jest z Komitetem Audytu.

BIEŻĄCA OCENA KOMPETENCJI I REPUTACJI

Spełnianie wymogów przez członków Zarządu i wszystkich pracowników, w tym pracowników nadzorujących funkcje kluczowe i pracowników wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych weryfikowane jest w ramach

corocznej oceny dokonywanej odpowiednio na poziomie Rady Nadzorczej i przełożonego pracownika. Obejmuje ona m.in. zakres dotyczący należytego wykonywania powierzonych obowiązków i właściwej postawy.

Bieżąca ocena wykonywania obowiązków przeprowadzana jest zgodnie z zasadami określonymi w Polityce rocznych ocen okresowych w TUŃŻ „WARTA” S.A., zgodnie z którą ocenie okresowej podlega poziom realizacji przez pracownika celów, jakość jego pracy, prezentowane postawy oraz zaangażowanie w porównaniu do innych pracowników. Jest ona dokonywana w oparciu o kryteria efektywnościowe oraz behawioralne. Osoby na stanowiskach dyrektorów B-1 podlegają ocenie rocznej dokonywanej przez członków Zarządu z wykorzystaniem opisowego arkusza przygotowywanego dla zatrudnianych na stanowiskach kierowniczych.

Pracowników, w tym także pracowników odpowiedzialnych za nadzorowanie funkcji kluczowych, obowiązuje Kodeks postępowania TUŃŻ „WARTA” S.A. zawierający zbiór wytycznych, zasad i reguł postępowania wynikających z ogólnych, szczególnie istotnych dla działalności Spółki norm moralnych i etycznych. Oznacza to, że w ramach przydzielonych obowiązków pracownicy Spółki powinni kierować się zasadami uczciwości, lojalności, profesjonalizmu, rzetelności i staranności.

Polityka TUŃŻ „WARTA” S.A. w zakresie spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez osoby, które faktycznie zarządzają Spółką lub pełnią inne kluczowe funkcje, przewiduje również:

- cykliczną, w odstępach nie krótszych niż 5 lat, weryfikację wymogów ustanowionych dla osób faktycznie kierujących Spółką lub pełniących inne

kluczowe funkcje w Spółce, celem zapewnienia ich adekwatności do realizowanych przez daną osobę zadań oraz zmieniającego się otoczenia rynkowego,

- weryfikację, niezależnie od okresowej oceny, o której mowa powyżej, wymagań osób faktycznie kierujących Spółką lub pełniących inne kluczowe funkcje w Spółce każdorazowo w przypadku:

- powzięcia przez Spółkę informacji istotnych dla możliwości dalszego pełnienia przez te osoby powierzonych funkcji, a dotyczących w szczególności:

- możliwych działań sprzecznych z przepisami powszechnie obowiązującymi,
- przejawów niewłaściwego zachowania rzutującego negatywnie na wizerunek Spółki,
- faktów poddających wątpliwość możliwość spełniania wymogów w zakresie kwalifikacji merytorycznych,
- faktów poddających wątpliwość zdolność do realizacji z należytą rozwagą i starannością zadań powierzonych przez Spółkę,

- wprowadzenia zmian dotyczących funkcji kluczowej nadzorowanej przez daną osobę:

- o charakterze funkcjonalnym – odnoszącym się w szczególności do istotnego rozszerzenia lub istotnej zmiany nadzorowanego obszaru działalności Spółki,
- w zakresie wymagań merytorycznych – wynikających zwłaszcza ze zmian przepisów powszechnie obowiązujących dotyczących nadzorowanej funkcji.

B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności

B.3.1 System zarządzania ryzykiem

CELE, ZADANIA I FUNKCJONOWANIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Celem strategicznym w obszarze zarządzania ryzykiem jest unikanie sytuacji, które mogą stanowić zagrożenie dla osiągnięcia założonych celów biznesowych i kontynuacji działalności Spółki, przy jednoczesnym wykorzystywaniu nadarzających się szans biznesowych. W szczególności jest nim ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat poprzez wdrożenie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem, adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka.

Do zadań ww. systemu należy:

- dostarczanie informacji na temat zidentyfikowanych indywidualnych ryzyk i profilu ryzyka Spółki,

- zapewnienie odpowiedniej reakcji na nie,
- monitorowanie poziomu ryzyka względem zdefiniowanych limitów wewnętrznych / poziomów ostrzegawczych / budżetu ryzyka,
- raportowanie wyników adekwatności kapitałowej.

System zarządzania ryzykiem obejmuje zespół zasad obowiązujących w Spółce. W jego ramach Spółka:

- stosuje jednolitą klasyfikację ryzyk i terminologię z zakresu zarządzania nim,
- określiła podział ról i odpowiedzialności w tym procesie,
- ustanowiła funkcję zarządzania ryzykiem,
- stosuje sformalizowane polityki/procedury, opisujące ten proces, mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie i raportowanie ryzyka występującego w działalności Spółki.

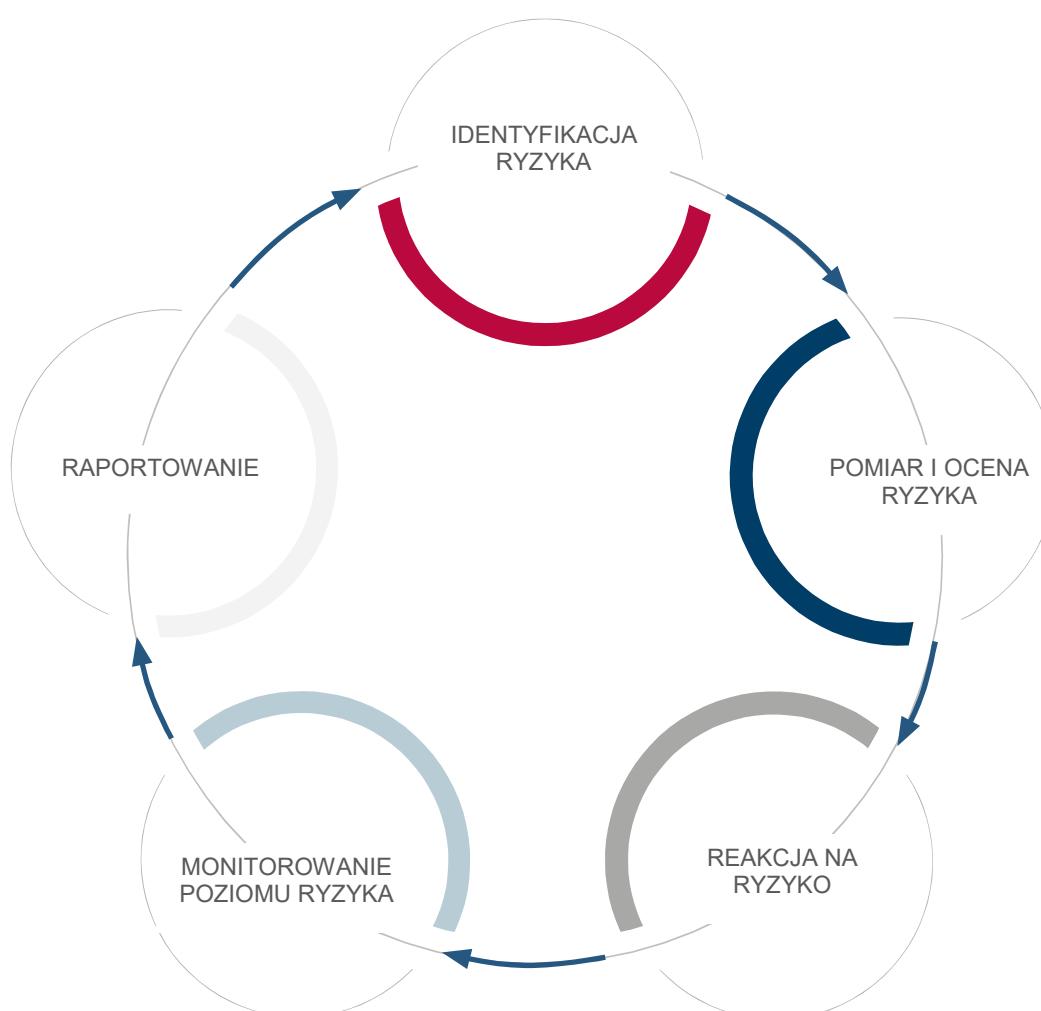
W celu efektywnego zarządzania ryzykiem Zarząd Spółki ustala i zatwierdza:

- poziom materialności, który jest wykorzystywany w procesie analizy ryzyk związanych z wdrożeniem produktu,
- poziom istotności ryzyka, który służy jako kryterium ilościowe do ich identyfikacji, mogących wywierać poważny, trwały i negatywny wpływ na sytuację finansową, aktywa netto lub wynik finansowy Spółki,
- budżet ryzyka wraz z alokacją na podbudżety, osobno dla każdego z głównych modułów formuły standardowej oraz w uzasadnionych sytuacjach na pozostałe ryzyka nie objęte formułą standardową.

Budżet ryzyka określa maksymalny akceptowalny poziom kapitałowego wymogu wypłacalności i definiuje apetyt na ryzyko Spółki.

PROCES ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W procesie zarządzania ryzykiem Spółka stosuje jednolity katalog rodzajów ryzyka, którego celem jest zapewnienie, że wszystkie ryzyka, na które Spółka jest potencjalnie narażona, są identyfikowane i adekwatnie kontrolowane. Proces zarządzania ryzykiem jest procesem ciągłym, obejmującym następujące etapy:

Rysunek 10.
Proces zarządzania ryzykiem

Identyfikacja ryzyka

Proces identyfikacji polega na wykrywaniu ryzyk, które mogą mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów Spółki, w tym na ustaleniu przyczyn i obszarów ich występowania. Identyfikacja powinna dotyczyć wszystkich typów działalności, produktów, procesów i systemów w Spółce.

Pomiar ryzyka

Pomiar ryzyka definiuje się jako jakościowe lub ilościowe

oszacowanie ekspozycji Spółki na nie, tj. określenie wpływu i prawdopodobieństwa materializacji zidentyfikowanego ryzyka. Elementem procesu pomiaru jest wybór narzędzi wykorzystywanych do tego zadania. W uzasadnionych przypadkach Spółka może stosować uproszczone metody pomiaru (w tym ocenę ekspercką).

Ocena ryzyka

Celem oceny ryzyka jest określenie, zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Spółkę, czy jest ono istotne. Odbywa się to na podstawie uzyskanych wyników pomiaru.

Reakcja na ryzyko

Celem działań podejmowanych w odpowiedzi na ryzyko jest ograniczenie zagrożeń i wykorzystanie pojawiających się możliwości. Działania te powinny pozwolić na utrzymanie ekspozycji łącznej na ryzyko w ramach przyjętego budżetu ryzyka.

Spółka dopuszcza następujące rodzaje działań podejmowanych w odpowiedzi na ryzyko:

- unikanie – nieangażowanie się w określona działalność biznesową,
- mitygowanie – działanie mające na celu zmniejszenie wpływu ryzyka lub prawdopodobieństwa jego wystąpienia,
- transfer – zawarcie dodatkowego kontraktu, umowy ubezpieczenia, umowy o partnerstwie itp. transferującego ryzyko na drugą stronę umowy,
- akceptacja – przyjęcie możliwych konsekwencji wynikających z materializacji ryzyka,
- zwiększenie – decyzje polegające na zwiększeniu ponoszonego ryzyka w celu poprawy osiąganych wyników.

Monitorowanie

Monitorowanie to usystematyzowany sposób sporządzania i analizowania informacji o ryzyku. Ma ono charakter ciągły i obejmuje:

- monitoring poziomu i profilu ryzyka,
- monitoring statusu wdrożenia podjętych działań je ograniczających,
- ocenę ich efektywności.

Raportowanie

Raportowanie to regularne prezentowanie danych ilościowych i jakościowych zgodnie z wymaganiami poszczególnych technik i narzędzi zarządzania ryzykiem. Informacje dotyczące identyfikacji, pomiaru i oceny, powinny być przetwarzane i prezentowane właściwym odbiorcom w takiej formie i z taką częstotliwością, aby umożliwić im prawidłowe wykonanie obowiązków i włączenie aspektów ryzyka w proces podejmowania decyzji.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem Spółka ustanowiła funkcję zarządzania ryzykiem oraz określiła jasny podział ról i obowiązków dla uczestników procesu zarządzania ryzykiem.

W omawianym procesie stosowana jest zasada proporcjonalności, która oznacza, że procesy, techniki i metodologie są proporcjonalne do natury, wielkości oraz stopnia złożoności Spółki a także istotności poszczególnych rodzajów ryzyka.

Opisy etapów procesów zarządzania ryzykiem dla poszczególnych obszarów zawarte są w odpowiednich politykach szczegółowych (np. Polityka ryzyka aktuarialnego, operacyjnego, ALM). Każdy opis obejmuje:

- definicję etapów i szczegółowy opis każdego etapu,
- zasady, którymi Spółka kieruje się przy projektowaniu,

opracowywaniu, wdrażaniu, wykonywaniu, monitorowaniu i przeglądaniu poszczególnych działań,

- wskazanie technik i narzędzi stosowanych na każdym etapie procesu, a także odniesienia do odpowiednich regulacji wewnętrznych,
- zestaw instrumentów niezbędnych do opracowania i wdrożenia procesu zarządzania ryzykiem w praktyce np. szablony, manuale.

Oprócz polityk dziedzinowych dedykowanych poszczególnym rodzajom ryzyka Spółka ustanowiła nadzorne zasady ich identyfikacji i raportowania.

PROCES IDENTYFIKACJI I OCENY INDYWIDUALNYCH RYZYK ORAZ RAPORTOWANIE ZARZĄDCZE

Identyfikacja i ocena indywidualnych ryzyk dokonywana jest:

- na bieżąco – w ramach procesów/działań prowadzonych przez komórkę organizacyjną.

Komórki organizacyjne na bieżąco identyfikują ryzyka zarówno w swoich, jak i innych procesach / obszarach działania. W przypadku ich identyfikacji w innej komórce organizacyjnej, jest ona informowana o tym fakcie. Istotne ryzyka są raportowane na bieżąco oraz zgłaszane w ramach przygotowywania wniosków na Zarząd.

- w usystematyzowany, sformalizowany sposób w procesie Risk Scan.

W celu identyfikacji najistotniejszych rodzajów ryzyka w Spółce przeprowadzany jest w trybie półrocznym, sformalizowany proces samooceny ryzyka – Risk Scan. Polega on na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i raportowaniu rodzajów ryzyka, które mogą zagrozić realizacji założonych planów finansowych Spółki. Samoocena dotyczy wszystkich rodzajów ryzyka, zgodnie z katalogiem zdefiniowanym w Strategii zarządzania ryzykiem, w tym m.in. ryzyka aktuarialnego, rynkowego, kredytowego, operacyjnego. W trakcie oceny rozpatrywane są w szczególności ryzyka, które mogą mieć istotny wpływ na wynik/kapitały Spółki w rocznym horyzoncie czasu.

- w usystematyzowany, sformalizowany sposób w procesie identyfikacji i oceny nowo pojawiających się ryzyk (tzw. emerging risks).

Spółka przeprowadza również identyfikację i ocenę nowo pojawiających się ryzyk dwa razy do roku. Jest ona przeprowadzana w oparciu o tzw. opinię ekspercką. Komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie produktem oraz Departament Aktuariatu oceniają w szczególności długoterminowe zjawiska, które mogą mieć znaczący wpływ na sytuację finansową i reputację Spółki.

- w trakcie przygotowywania Planu Biznesowego i dotyczy rodzajów ryzyk, które mogą ujawnić się w trakcie jego realizacji w perspektywie długoterminowej.

KATALOG RODZAJÓW RYZYK ZIDENTYFIKOWANYCH W SPÓŁCE ORAZ PROCES ZARZĄDZANIA NIMI

Zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykiem, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Spółki, ryzyko definiuje się jako możliwość wystąpienia zdarzeń, zarówno negatywnych, jak i pozytywnych, które mogą mieć wpływ na osiągnięcie zamierzonych celów biznesowych Spółki.

Aby zapewnić ich kompletną identyfikację, Spółka stosuje jednolity katalog rodzajów ryzyka.

Kluczowymi rodzajami ryzyka, na które narażona jest Spółka w ramach prowadzonej działalności i które w znacznym stopniu warunkują realizację strategii biznesowej Spółki, są ryzyko aktuarialne i ryzyko rynkowe. Biorąc pod uwagę zasadę proporcjonalności, uwzględniając skalę i charakter działalności, ryzyka te objęte są całkowitym procesem zarządzania ryzykiem oraz dodatkowo podlegają ustanowionym wewnętrznym limitom oraz poziomom ostrzegawczym.

RYZYKO TO MOŻLIWOŚĆ WYSTĄPIENIA ZDARZEŃ, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA OSIĄGNIĘCIE ZAMIERZONYCH CELÓW BIZNESOWYCH SPÓŁKI

Katalog ryzyk

Kluczowe ryzyka	Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	Ryzyko operacyjne	Pozostałe ryzyka
Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)			Ryzyko modeli Ryzyko strategiczne Ryzyko reputacji Ryzyko biznesowe Ryzyko konkurencji Ryzyko płynności Ryzykozgodności (compliance) Ryzyko inflacji Inne ryzyka
Ryzyko rynkowe			

Rysunek 11.
Katalog rodzajów ryzyka

Ryzyko aktuarialne

Proces zarządzania ryzykiem aktuarialnym obejmuje następujące etapy:

- identyfikacja – analiza rentowności nowo wprowadzanych produktów oraz badanie jej wrażliwości, analiza i konstrukcja nowo wprowadzanych produktów oraz zmian w już istniejących produktach,
- pomiar i ocena – wyliczanie MCEV portfela oraz wymogów kapitałowych poszczególnych produktów, przeprowadzanie testów adekwatności rezerw, wyliczanie najlepszego ich oszacowania, kalkulacji limitu na sumy na ryzyku,
- reakcja na ryzyko – decyzje o kolejnych krokach (akceptacja, ograniczanie, transfer bądź unikanie) podejmuje komórka, w której zostało zidentyfikowane ryzyko; akceptacja wymaga dokonania oceny poziomu ryzyka w odniesieniu do limitów obowiązujących

w Spółce lub apetytu na nie zdefiniowanego poprzez budżet ryzyka; rekomendowanie właściwych działań naprawczych należy również do zadań Komitetu Ryzyka,

- monitorowanie i raportowanie – prezentacja raportów z zestawieniami miar ryzyka i limitów na posiedzeniu Komitetu Ryzyka.

Ryzyko rynkowe i kredytowe wynikające z działalności inwestycyjnej

Polityka Zarządzania Ryzykiem ALM i kredytowym Spółki, która reguluje ten obszar, nakierowana jest na maksymalizację rentowności portfela przy ustalonych limitach na poszczególne rodzaje ryzyka wynikających z podbudżetu ryzyka dla ryzyka rynkowego i kredytowego Spółki. Uwzględnia ona specyfikę poszczególnych portfeli rezerw i produktów ubezpieczeniowych, jak również potrzeby płynnościowe w poszczególnych portfelach Spółki.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym i kredytowym obejmuje następujące etapy:

- identyfikacja – badanie wpływu na ryzyko i limity przy nowo kupowanych instrumentach,
- pomiar i ocena – wyliczanie VAR w różnych modelach kapitałowych, BPV, duracja dla portfela oraz szereg limitów na ryzyko rynkowe i kredytowe portfela,
- reakcja na ryzyko – decyzje, jakie podjąć działania (akceptacja, ograniczanie, transfer bądź unikanie) podejmuje Komitet Inwestycyjny oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami,
- monitorowanie i raportowanie – prezentacja raportów z zestawieniami miar ryzyka i limitów na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami.

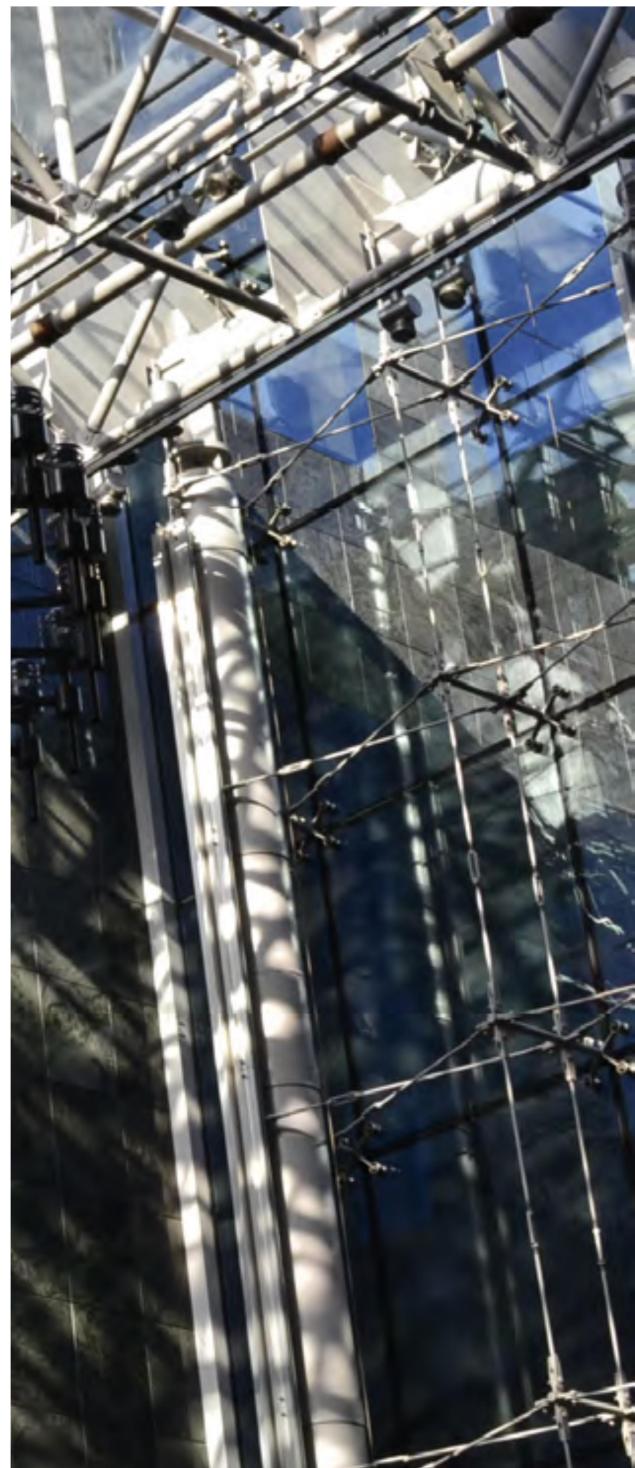
Ryzyko operacyjne

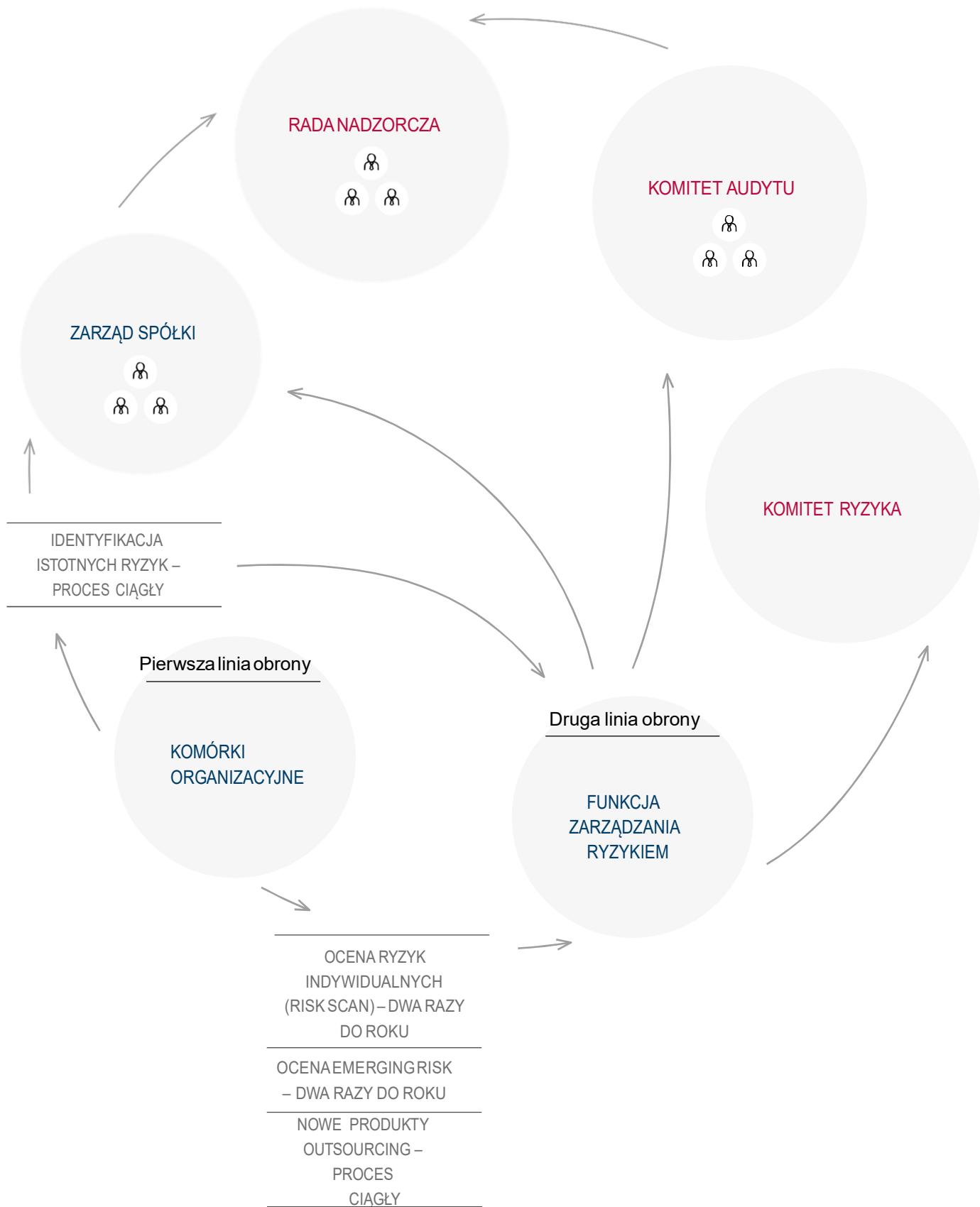
Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje następujące etapy:

- identyfikacja – Spółka stosuje różne metody identyfikacji ryzyka operacyjnego:
  - proces gromadzenia danych o zdarzeniach operacyjnych,
  - Risk Scan – ustrukturyzowany proces, którego głównym celem jest identyfikacja istotnych ryzyk, które mogą mieć negatywny wpływ na wynik finansowy Spółki w perspektywie roku, uniemożliwiających osiągnięcie założeń planów finansowych,
  - kluczowe wskaźniki ryzyka (KRI) – analiza bieżących wartości wskaźników dla ryzyk operacyjnych oraz ich zmienności w czasie,
  - analiza rekommendacji audytu, analiza słabości systemu kontroli wewnętrznej zidentyfikowanych przez Departament Audytu Wewnętrznego,
  - analiza scenariuszy – badanie wpływu historycznych lub hipotetycznych zdarzeń operacyjnych na kondycję finansową Spółki. Celem przeprowadzenia analizy scenariuszy jest weryfikacja stosowanych mechanizmów kontrolnych w Spółce, na ile są one wystarczające, aby zapobiec lub zminimalizować straty w przypadku wystąpienia zdarzenia,
  - analiza wpływu na biznes (BIA) dla ryzyka ciągłości działania – proces analizy procesów biznesowych i skutków, jakie zakłócenia działalności biznesowej mogą na nie wywierać,
- pomiar i ocena – w zależności od stosowanej techniki poziom ryzyka operacyjnego określany jest ilościowo (poprzez określenie wielkości i częstotliwości jego materializacji) lub jakościowo (ocena ekspercka),
- reakcja na ryzyko – decyzje w zakresie odpowiedzi na ryzyko podejmuje właściciel ryzyka, tj. komórka nim zarządzająca; rekommendowanie właściwych działań naprawczych w obszarze zarządzania ryzykiem należy również do zadań Komitetu Ryzyka,
- monitorowanie i raportowanie przeprowadzane jest m.in. w następujących obszarach:
  - wyniki procesu Risk Scan,
  - aktualne wartości KRI, trend w stosunku do

- poprzedniego okresu raportowania,
- liczba zdarzeń operacyjnych oraz wartości strat operacyjnych.

Powyższe raporty prezentowane są na posiedzeniach Komitetu Ryzyka.

Rysunek 12.
Struktura organizacyjna w procesie zarządzania ryzykiem

Głównymi uczestnikami procesu zarządzania ryzykiem są:

- Rada Nadzorcza, która sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich obszarach jej działalności, również w tym obszarze. W ramach wypełniania swojej roli Rada Nadzorcza w szczególności:
  - otrzymuje informacje o ekspozycji na ryzyko oraz systemie zarządzania ryzykiem,
  - akceptuje plany biznesowe z uwzględnieniem aspektów ryzyka,
  - opiniuje propozycje podziału zysku z uwzględnieniem potrzeb kapitałowych Spółki związanych z jej ekspozycją na ryzyko,
- Komitet Audytu, który otrzymuje szczegółowe informacje o ekspozycji na ryzyko, poziomie adekwatności kapitałowej oraz stanie i inicjatywach w zakresie rozwoju systemu zarządzania ryzykiem,
- Zarząd Spółki jako organ jest odpowiedzialny za całościowe zarządzanie działalnością Spółki, w tym zarządzanie ryzykiem w szczególności poprzez:
  - określanie struktury organizacyjnej systemu zarządzania ryzykiem w odniesieniu do funkcji zarządzania ryzykiem oraz innych komórek organizacyjnych Spółki uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem,
  - regularne zaznajamianie się z ekspozycją Spółki na ryzyko oraz z informacjami na temat funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem,
  - wyznaczanie kierunków, wspieranie i bezpośrednie nadzorowanie rozwoju systemu zarządzania ryzykiem,
  - prowadzenie działalności Spółki oraz przygotowywanie planów jej rozwoju z uwzględnieniem aspektów ryzyka,
  - definiowanie apetytu na ryzyko poprzez zatwierdzanie budżetu ryzyka,
  - ustanowienie limitów ryzyka w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyk,
  - zatwierdzanie poziomu materialności i poziomu istotności ryzyk,
- funkcja zarządzania ryzykiem poprzez zadania szczegółowo określone w rozdziale B.3.2 niniejszego Sprawozdania,
- Komitet Ryzyka poprzez zadania szczegółowo opisane w rozdziale B.1.1 niniejszego Sprawozdania,
- komórki organizacyjne Spółki odpowiadają za bezpośrednie zarządzanie ryzykami zidentyfikowanymi w zarządzanych przez siebie procesach/obszarach. Jako właściciele tych ryzyk, są one odpowiedzialne za

wszystkie etapy procesu zarządzania nimi, w tym w szczególności:

- na bieżąco identyfikują ryzyka w swoich procesach/obszarach działania, ale także w innych obszarach – wówczas informują o tym komórki organizacyjne bezpośrednio odpowiadające za takie procesy/obszary,
- dokonują oceny i raportują zidentyfikowane ryzyka do swoich przełożonych bądź do Zarządu Spółki, w szczególności raportowaniu do Zarządu powinny podlegać co najmniej ryzyka istotne,
- przygotowują propozycje reakcji na ryzyko i realizują je, jeśli to konieczne, po uzyskaniu akceptacji swoich przełożonych bądź Zarządu Spółki,
- raportują zidentyfikowane istotne ryzyka również do komórki organizacyjnej pełniącej funkcję zarządzania ryzykiem,
- raportują potencjalne decyzje mające znaczący wpływ na sytuację kapitałową bądź profil ryzyka Spółki do komórki organizacyjnej pełniącej funkcję zarządzania ryzykiem.

POWIĄZANIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM Z INNYMI ELEMENTAMI SYSTEMU ZARZĄDZANIA

System zarządzania ryzykiem jest powiązany z innymi elementami systemu zarządzania Spółką, w tym w szczególności z:

- systemem kontroli wewnętrznej, czyli zbiorem działań realizowanych przez organy Spółki, kierownictwo oraz pozostałych pracowników Spółki w celu ograniczenia ryzyk związanych z prowadzoną działalnością, a tym samym zwiększenia prawdopodobieństwa zrealizowania wyznaczonych celów Spółki, we wszystkich obszarach jej działalności,
- funkcją audytu wewnętrznego odpowiedzialną za ocenę efektywności, doskonalenie i dostarczanie informacji o funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem, stosowania mechanizmów kontrolnych oraz procesów zarządzania,
- funkcją zgodności z przepisami mającą zapewnić zgodność działania Spółki z przepisami prawa,
- funkcją aktuarialną, która koordynuje w szczególności proces ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności,
- procesem zarządzania kapitałem obejmującym w szczególności ocenę potrzeb kapitałowych Spółki wynikających z podejmowanego ryzyka.

B.3.2 Funkcja zarządzania ryzykiem

Funkcja zarządzania ryzykiem została ustanowiona i wdrożona na podstawie Strategii Zarządzania Ryzykiem zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Spółki.

CEL I ZADANIA FUNKCJI ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Celem funkcji zarządzania ryzykiem jest wdrożenie i utrzymanie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem.

Do głównych zadań tej funkcji należy:

- koordynacja zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem w Spółce,
- rozwój strategii, metod, procesów i procedur identyfikacji, oceny, monitorowania i raportowania ryzyk,
- monitorowanie ogólnej sytuacji ryzyka w Spółce, przy uwzględnieniu powiązań między poszczególnymi rodzajami ryzyka:
  - opracowanie i nadzorowanie wykonywania procesu samooceny ryzyk przez osoby odpowiedzialne za poszczególne obszary działalności Spółki,
  - koordynacja procesu własnej oceny ryzyk i wypłacalności,
  - opracowanie i nadzorowanie wykonywania procesu identyfikacji i oceny nowo pojawiających się ryzyk (tzw. emerging risks),
- raportowanie dotyczące zarządzania ryzykiem w Spółce, w tym zagregowanego profilu ryzyka,
- doradzanie Zarządowi w zakresie zarządzania ryzykiem i wsparcie w wykorzystaniu systemu

B.3.3 Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności

W ramach systemu zarządzania ryzykiem Spółka przeprowadza Własną Ocenę Ryzyka i Wypłacalności, która obejmuje:

- analizę profilu ryzyka oraz jego projekcje oparte na danych finansowych i założeniach Planu Biznesowego oraz szeregu tzw. „scenariuszy ryzyk” (tj. scenariuszy o założeniach alternatywnych względem założeń Planu Biznesowego),
- wyliczenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności oraz ocena stopnia spełnienia tych potrzeb w perspektywie średnioterminowej (zarówno przy założeniach Planu Biznesowego, jak i przy założeniach „scenariuszy ryzyk”),
- ocenę prospektywnej ciągłej zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności oraz z wymogami dotyczącymi kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- analizę odchyлеń profilu ryzyka Spółki od założeń leżących u podstaw formuły standardowej,
- pozostałe aspekty Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności, obejmujące: analizę związku pomiędzy profilem ryzyka, zatwierdzonymi limitami jego tolerancji i ogólnymi potrzebami w zakresie wypłacalności;

zarządzania ryzykiem w procesie podejmowania decyzji,

- monitorowanie systemu zarządzania ryzykiem,
- wsparcie kierujących komórkami organizacyjnymi i innych funkcji należących do systemu zarządzania w procesie zarządzania ryzykiem,
- propagowanie wewnątrz organizacji kultury zarządzania ryzykiem.

Funkcja zarządzania ryzykiem realizowana jest w Departamencie Zarządzania Ryzykiem oraz nadzorowana przez Dyrektora tego Departamentu (osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem).

Departament Zarządzania Ryzykiem odpowiada za zaprojektowanie profesjonalnego, zintegrowanego systemu zarządzania ryzykiem. Departament Zarządzania Ryzykiem działa niezależnie od jednostek biznesowych, w tym sensie, że podejmują one ryzyko, podczas gdy Departament Zarządzania Ryzykiem pełni rolę doradczą, kontrolną i wspiera komórki organizacyjne w stosowaniu instrumentów i technik zarządzania ryzykiem. Ponadto, w gestii tego Departamentu leży również monitorowanie tego systemu.

RAPORTOWANIE FUNKCJI ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W cyklach kwartalnych przygotowywane są syntetyczne raporty podsumowujące status zarządzania ryzykiem w Spółce, które następnie są prezentowane Zarządowi, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej Spółki.

uwzględnienie wyników Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności przy opracowywaniu nowych inicjatyw produktowych.

Celem Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności jest zwiększenie świadomości relacji pomiędzy obecną i przyszłą ekspozycją Spółki na ryzyko oraz zwiększenie świadomości wewnętrznych potrzeb kapitałowych w związku z tą ekspozycją.

Regularna Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności przeprowadzana jest raz w roku zgodnie z harmonogramem przygotowania Planu Biznesowego.

Trybu nadzwyczajnego wymagają następujące zdarzenia:

- fuzja z innym podmiotem gospodarczym,
- przejęcia innego podmiotu gospodarczego,
- zmiany Planu Biznesowego w trakcie bieżącego roku.

PROCES WŁASNEJ OCENY RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI

Proces Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności

regulowany jest przez Politykę Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności, zatwierdzoną przez Zarząd Spółki.

Przeprowadzenie w Spółce ww. Oceny jest koordynowane przez Departament Zarządzania Ryzykiem, który ponadto jest odpowiedzialny za wykonanie jego następujących elementów:

- wyznaczenie profilu ryzyka Spółki oraz projekcji tego profilu,
- wyliczenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności oraz ocenę stopnia ich spełnienia,
- ocenę prospektywnej ciągłej zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności oraz z wymogami dotyczącymi kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w zakresie marginesu ryzyka,
- wykonanie analizy odchyleń profilu ryzyka Spółki od założeń leżących u podstaw formuły standardowej.

W procesie biorą również udział: Zarząd (który aktywnie uczestniczy w opracowywaniu scenariuszy ryzyk oraz akceptuje finalny raport z Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności) oraz inne komórki organizacyjne Spółki, odpowiedzialne za następujące elementy oceny, m.in.:

- Departament Kontrolingu – przygotowanie Planu Biznesowego w zakresie potrzebnym do sporządzenia projekcji wypłacalności oraz przygotowanie scenariuszy ryzyk (przy współpracy z Departamentem Zarządzania Ryzykiem),
- Biuro Korporacyjno-Prawne – koordynowanie jakościowej oceny systemu zarządzania w zakresie struktury organizacyjnej i struktury podejmowania decyzji,
- Departament Aktuariatu – zapewnienie oraz ocena ciągłej zgodności z wymogami dotyczącymi kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (za wyjątkiem kwestii marginesu ryzyka, który leży w zakresie działań Departamentu Zarządzania Ryzykiem).

TABELA 5. POZIOMY WSPÓŁCZYNNIKA WYPŁACALNOŚCI S2

WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	POZIOM MINIMALNY	POZIOM OSTRZEGAWCZY	POZIOM POD OBSERWACJĄ	POZIOM DOCELOWY
S2	100%	100%-115%	115%-130%	>130%

W procesie ustalania poziomów współczynnika wypłacalności S2, o których mowa powyżej, uwzględniono wyniki testów warunków skrajnych, odwrotnych testów warunków skrajnych, oraz analizy wrażliwości.

Spółka przeprowadziła testy warunków skrajnych oraz odwrotne testy warunków skrajnych, zarówno w zakresie ryzyka rynkowego (dla stopy procentowej, ryzyka cen akcji, cen nieruchomości oraz spreadu kredytowego), jak i ryzyka składki i rezerw. Wyniki analiz przeprowadzonych w zakresie ww. testów wskazują, że 30-proc. bufor nadwyżki dla współczynnika S2 jest wystarczający.

W przypadku spadku współczynnika S2 poniżej poziomu docelowego następuje rozszerzenie zakresu oraz wzrost intensywności działań Spółki w obszarze zarządzania

OCENA OGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE WYPŁACALNOŚCI

PROFIL RYZYKA SPÓŁKI I KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI

W ramach Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności wyznaczany jest profil ryzyka Spółki.

Profil ten opisywany jest w raporcie przygotowywanym przez Departament Zarządzania Ryzykiem w ramach okresowego raportowania. Kwantyfikacja ryzyk i kalkulacja kapitałowego wymogu wypłacalności, zawarta w tym raporcie, opracowana jest zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym.

W profilu ryzyka ujmuje się ryzyka dodatkowe, nie objęte formułą standardową, zidentyfikowane w Planie Biznesowym lub w procesie Risk Scan.

OGÓLNE POTRZEBY W ZAKRESIE WYPŁACALNOŚCI I ŚRODKÓW WŁASNYCH

Wyliczenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności jest procesem analizy, w wyniku którego ustaloną wartością progową dla poziomów współczynnika wypłacalności S2 determinujące przedziały, o których mowa w Polityce Zarządzania Kapitałem, tj. przedział minimalny, ostrzegawczy, pod obserwacją oraz docelowy.

Analizie podlegały możliwe zdarzenia, które ze względu na profil ryzyka Spółki mogłyby spowodować spadek środków własnych do poziomu minimalnego, tj. 100% pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności.

W tabeli 5 zaprezentowano poziomy współczynnika wypłacalności S2 dla poszczególnych przedziałów:

ryzykiem oraz zarządzania kapitałem tak, aby zapewnić ciągłą zgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności. Zakres oraz intensywność podejmowanych działań są proporcjonalne do głębokości spadku współczynnika S2 poniżej poziomu docelowego.

Środki własne wyznaczane są przez Departament Zarządzania Ryzykiem zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym oraz Polityką i Procedurą Zarządzania Kapitałem obowiązującymi w Spółce.

PROJEKCJA PROFILU RYZYKA, ŚRODKÓW WŁASNYCH ORAZ POZIOMU WYPŁACALNOŚCI

Podstawą do opracowania projekcji profilu ryzyka, środków własnych oraz poziomu wypłacalności w przyszłości są

wyniki analiz w zakresie ryzyk wpływających na funkcjonowanie Spółki. Projekcje wyliczane są na podstawie danych finansowych oraz założeń Planu Biznesowego. Dokonywane są one również dla scenariuszy ryzyk.

Projekcja środków własnych wyznaczana jest przez Departament Zarządzania Ryzykiem na podstawie założeń opisanych w Protokole z Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności oraz wewnętrznie przyjętej w Spółce Polityce Zarządzania Kapitałem, zawierającej m.in. podział środków własnych na kategorie.

RAPORTOWANIE WYNIKÓW

Szczegóły dotyczące przeprowadzania Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności, w tym jakościowe i ilościowe wyniki, zawarte są w Protokole Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności.

W oparciu o informacje zawarte w tym Protokole opracowywany jest Raport z Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności.

Raport zawiera podsumowanie jakościowych i ilościowych wyników oceny, wnioski i informacje nt. zastosowanych metod oraz głównych założeń. Jest on opracowywany przez Departament Zarządzania Ryzykiem i akceptowany przez Zarząd Spółki.

B.4 System kontroli wewnętrznej

B.4.1 Opis systemu kontroli wewnętrznej

Zadaniem systemu kontroli wewnętrznej w Spółce jest zapewnienie dobrej organizacji wykonywanych operacji biznesowych, z zachowaniem wymogów ostrożnościowych i z uwzględnieniem jasno określonych celów, ekonomicznego i efektywnego wykorzystania zasobów, identyfikacji i adekwatnej kontroli ponoszonego ryzyka, zabezpieczenia aktywów, integralności i wiarygodności informacji finansowych i informacji zarządczej oraz zgodności działania z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

System kontroli wewnętrznej w Spółce jest adekwatny do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. Obejmuje on:

- regulacje administracyjne i księgowe,
- organizację kontroli wewnętrznej w Spółce,
- odpowiednie ustalenia w zakresie raportowania na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej Spółki,
- działania zapewniające zgodność z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Spółkę standardami postępowania.

Na system kontroli wewnętrznej składają się zwłaszcza następujące, wzajemnie ze sobą powiązane, elementy:

- środowisko kontroli – działania podejmowane przez Zarząd Spółki i przez kierujących komórkami

Raport z Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności przekazywany jest corocznie do KNF w ciągu dwóch tygodni od akceptacji przez Zarząd Spółki.

WNIOSKI Z WŁASNEJ OCENY RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI

Wnioski uzyskane w trakcie Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności uwzględniane są w ramach:

- procesu zarządzania kapitałem, zgodnie z zapisami Polityki Zarządzania Kapitałem, m.in. poprzez monitorowanie poziomu współczynnika wypłacalności S2 i podejmowanie (o ile zachodzi taka konieczność) stosownych działań przewidzianych w Polityce Zarządzania Kapitałem,
- planowania działalności Spółki w trakcie opracowywania Planu Biznesowego, poprzez wdrażanie rozwiązań zapewniających utrzymanie współczynnika wypłacalności S2 na poziomie powyżej ostrzegawczego,
- opracowywania i tworzenia produktów.

ISTOTNE ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W 2017 roku nie było istotnych zmian w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem.

organizacyjnymi mające na celu budowanie świadomości znaczenia systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w Spółce,

- ustalanie celów – działania odbywające się na poziomie strategicznym i stanowiące podstawę do określania celów operacyjnych Spółki oraz monitorowania ich realizacji,
- identyfikacja, pomiar, ocena i reakcja na ryzyko rozumiane jako zagrożenia/zdarzenia, które mogą mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów Spółki,
- mechanizmy kontrolne – procesy, procedury/zasady oraz działania weryfikujące poprawność przebiegu procesów biznesowych w celu zapobiegania błędom w funkcjonowaniu Spółki (prewencja), ujawniania nieprawidłowości (detekcja) oraz odpowiedniej reakcji na ryzyko (w szczególności operacyjne), które mogą przybierać formę:
- kontroli funkcjonalnej – sprawowanej przez każdego pracownika w zakresie jakości i poprawności wykonywanych przez niego czynności oraz dodatkowo – sprawowanej przez jego bezpośredniego przełożonego i osoby z nim współpracujące. Cele tej kontroli to zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami, limitami i przepisami oraz bieżące oddziaływanie

- i reagowanie na nieprawidłowości i uchybienia, a także monitorowanie efektywności wdrożonych mechanizmów kontrolnych,
- kontroli instytucjonalnej – w formie zadań audytowych (realizowanych przez komórkę ds. audytu wewnętrznego) i postępowań kontrolnych przeprowadzanych przez upoważnione komórki organizacyjne (m.in. komórkę ds. compliance). Celami tej kontroli są badanie, ujawnianie luk, ocena i doskonalenie istniejących w ramach Spółki mechanizmów kontrolnych oraz ich praktycznego zastosowania,
- informacja i komunikacja (raportowanie) – zdefiniowanie, uzyskanie oraz zakomunikowanie, w odpowiedniej formie i czasie, informacji umożliwiających właściwym odbiorcom prawidłowe podejmowanie decyzji i wykonywanie obowiązków,
- monitorowanie – stały przegląd prawidłowości oraz efektywności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

System kontroli wewnętrznej w Spółce jest zbiorem działań realizowanych przez poszczególne organy, kierownictwo oraz przez pozostałych pracowników Spółki w celu ograniczenia ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, a tym samym zwiększenia prawdopodobieństwa zrealizowania wyznaczonych celów, we wszystkich obszarach działalności Spółki.

- Rada Nadzorcza sprawuje stał nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich obszarach jej działalności, w tym także nad systemem kontroli wewnętrznej,
- Zarząd Spółki ponosi odpowiedzialność m.in. za wprowadzanie w życie zasad i ustaleń Rady Nadzorczej Spółki, dotyczących funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz za odpowiednią organizację i bieżący nadzór nad tym systemem. Zarząd Spółki podejmuje decyzje zapewniające realizację m.in. takich zadań, jak:

  - ustanowienie adekwatnego i efektywnego systemu kontroli wewnętrznej oraz dokonywanie okresowych ocen tego systemu,
  - prowadzenie działań budujących świadomość pracowników w zakresie znaczenia systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem oraz promowanie norm etycznych wśród pracowników Spółki,

B.4.2 Funkcja zgodności z przepisami

Funkcja zgodności z przepisami została ustanowiona i wdrożona na podstawie Karty Compliance zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Spółki.

CEL I ZADANIA FUNKCJI ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI

Główym celem funkcji zgodności z przepisami jest wdrożenie i utrzymanie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, tj. zapewnienie ciągłej zgodności działalności Spółki z obowiązującymi przepisami

- opracowanie i utrzymywanie struktury organizacyjnej, która jest zgodna z przyjętą strategią działalności Spółki i która w sposób precyzyjny i jasny określa kompetencje i odpowiedzialność oraz relacje podległości poszczególnych komórek organizacyjnych Spółki.
- Pierwsza linia obrony – każda komórka organizacyjna Spółki odpowiedzialna m.in. za zarządzanie ryzykiem (w szczególności operacyjnym oraz braku zgodności), czyli za identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka, reakcję na ryzyko oraz jego monitorowanie i raportowanie w poszczególnych obszarach działalności, procesach, produktach i systemach informatycznych, których dana komórka jest właścicielem. Tym samym odpowiada za stworzenie, wdrożenie, działanie i monitorowanie wydajnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w obszarze swojej odpowiedzialności. W ramach pierwszej linii obrony wszyscy pracownicy Spółki odpowiadają za funkcjonowanie efektywnego systemu kontroli wewnętrznej w ramach przypisanych im obowiązków/zadań,
- Druga linia obrony – bezpośrednio wspiera i koordynuje działania operacyjne pierwszej linii. Monitoruje, doradza i ułatwia wdrożenie praktyk efektywnego zarządzania ryzykiem oraz wspomaga pierwszą linię w identyfikacji, ocenie i raportowaniu odpowiednich informacji odnoszących się do systemu kontroli wewnętrznej (w tym ryzyka) w obrębie Spółki. W celu wspomagania procesu monitorowania systemu kontroli wewnętrznej w Spółce, poza działaniami funkcji audytu wewnętrznego, druga linia obrony dostarcza określonych informacji w tym zakresie do Zarządu i/lub Rady Nadzorczej Spółki. W ramach drugiej linii obrony w systemie kontroli wewnętrznej w Spółce wyróżnia się trzy podstawowe funkcje: zarządzania ryzykiem, aktuarialną oraz zgodności z przepisami,
- Trzecia linia obrony – wspiera władze Spółki w osiąganiu wytyczonych celów, poprzez przeprowadzanie niezależnych badań. W ich wyniku władze Spółki uzyskują obiektywną i niezależną ocenę (racjonalne zapewnienie) adekwatności, efektywności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz innych elementów systemu zarządzania, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem oraz wdrożenia i stosowania mechanizmów kontrolnych. W ramach trzeciej linii obrony wyróżnia się w Spółce funkcję audytu wewnętrznego.

prawa o charakterze zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym.

Funkcja zgodności z przepisami to niezależna funkcja działająca w ramach systemu kontroli wewnętrznej, której warunki realizacji zostały określone w regulacjach wewnętrznych obowiązujących w Spółce, w tym w Karcie Compliance, a uszczegółowione w Polityce funkcji compliance.

Do zadań funkcji zgodności z przepisami należy

w szczególności:

- identyfikacja, ocena, monitorowanie, raportowanie, testowanie i doradztwo w zakresie ryzyka braku zgodności z przepisami,
- zapewnienie zgodności z przepisami prawa, rekomendacjami/wytycznymi organu nadzoru i GIODO, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Spółkę standardami postępowania.

Funkcja zgodności z przepisami jest koordynowana przez wyodrębnioną organizacyjnie, właściwą merytorycznie, komórkę organizacyjną Spółki (Departament Compliance), w której wszyscy pracownicy podlegają Dyrektorowi Departamentu Compliance (osoba nadzorująca funkcję zgodności z przepisami, podlegająca bezpośrednio Prezesowi Zarządu Spółki). Wyodrębnienie organizacyjne tego Departamentu zapewnia niezależność funkcji zgodności z przepisami i pozwala na skutecną jej realizację.

W związku z przyjęciem funkcji zgodności z przepisami jako elementu systemu kontroli wewnętrznej niezbędnym jest, by funkcja ta nie wykonywała żadnych zadań – za wyjątkiem czynności w ramach obszarów compliance – wchodzących w zakres działalności, którą funkcja ma

monitorować i/lub kontrolować.

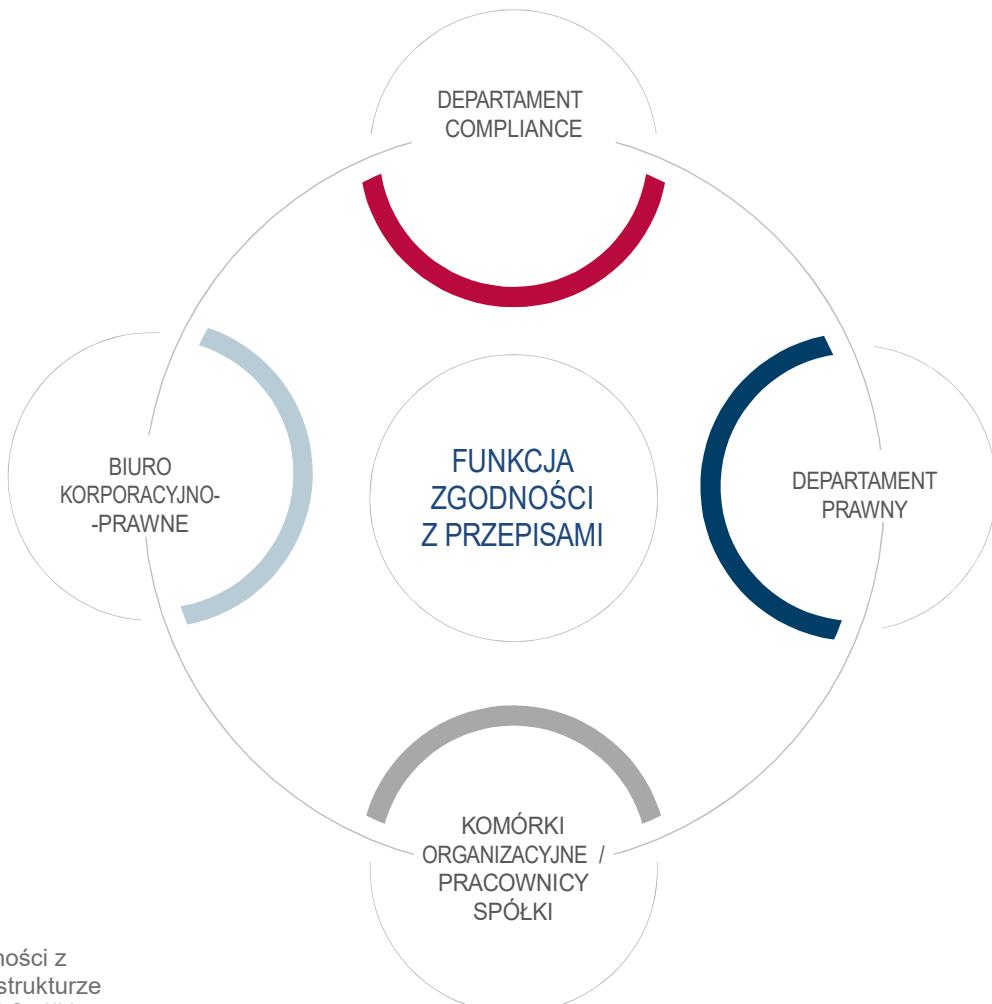
Funkcja zgodności z przepisami obejmuje:

- doradzanie Zarządu i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności z przepisami prawa,
- ocenę możliwego wpływu wszelkich zmian otoczenia prawnego na działalność Spółki,
- określenie i ocenę ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Spółkę standardów postępowania,
- koordynację całościowego procesu zapewnienia zgodności oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- monitorowanie i raportowanie ryzyka braku zgodności.

Realizacja funkcji zgodności z przepisami podlega okresowej ocenie audytu wewnętrznego

FUNKCJA ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI W STRUKTURZE ORGANIZACYJNEJ SPÓŁKI

Na rysunku 13 przedstawiono umiejscowienie funkcji zgodności z przepisami w Spółce:

Rysunek 13.
Funkcja zgodności z
przepisami w strukturze
organizacyjnej Spółki

DEPARTAMENT COMPLIANCE:

- wspiera Zarząd w zapewnieniu zgodności działania Spółki z przepisami prawa oraz wdrożeniu i utrzymaniu efektownego systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- realizuje zadania w obszarach compliance (przeciwdziałanie procederowi prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, ustawie FATCA i ustawie CRS, przeciwdziałanie oszustwom finansowym, ochrona inwestorów w zakresie obowiązku rządowej informacji klienta oraz zakazu dyskryminacji, przestrzegania i rozwoju zasad etyki finansowej, ochrona informacji, w tym tajemnicy ubezpieczeniowej, danych osobowych, współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz organem nadzoru i GŁODO),
- koordynuje proces zapewnienia zgodności / zarządzania ryzykiem braku zgodności.

DEPARTAMENT PRAWNY:

- doradza Zarządu i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności z przepisami prawa,
- wspomaga komórki organizacyjne Spółki w zakresie zgodności funkcjonowania Spółki z obowiązującymi przepisami prawa dokonując ostatecznej i wiążącej ich interpretacji/wykładni.

KOMÓRKI ORGANIZACYJNE/ PRACOWNICY SPÓŁKI:

- komórki organizacyjne są zobowiązane do zarządzania ryzykiem braku zgodności poprzez: identyfikację, pomiar i ocenę, monitorowanie, raportowanie, reagowanie i/lub dostosowywanie działalności komórki/jednostki do obowiązujących przepisów prawa we współpracy z Departamentem Prawnym,
- pracownicy są zobowiązani do działania zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- właściciele procesów biznesowych zarządzają ryzykiem braku zgodności w zakresie zgodności zarządzanych procesów i wspomagających je aplikacji z obowiązującymi przepisami prawa.

BIURO KORPORACYJNO-PRAWNE:

- organizuje proces legislacji wewnętrznej oraz nadzoruje utrzymanie korporacyjnych standardów w zakresie legislacji,
- wspiera komórki organizacyjne przy opracowywaniu regulacji wewnętrznych.

PROGRAM COMPLIANCE

Funkcja zgodności z przepisami realizowana jest przy pomocy programu Compliance, którego celem jest:

- zapobieganie naruszeniom zasad Compliance (działalność prewencyjna),
- wykrywanie potencjalnych naruszeń, które mogą wystąpić pomimo podjętych działań prewencyjnych (działalność wykrywcza),
- natychmiastowe usuwanie wykrytych naruszeń (reakcja).

Działalność prewencyjna

Departament Compliance w celu zapobiegania naruszeniom zasad Compliance podejmuje różne środki i działania, do których zalicza się:

- opracowanie Kodeksu Postępowania, Polityki funkcji compliance, Polityki Antykorupcyjnej i Polityki przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, których celem jest formalne skonkretyzowanie etycznego aspektu wykonywania obowiązków pracowniczych oraz przedstawienie pracownikom wytycznych, zasad i reguł postępowania wynikających z ogólnych – szczególnie istotnych w kontekście działalności Spółki – norm moralnych i etycznych,
- opracowanie odpowiednich wytycznych, zapewniających obowiązywanie jednolitych i wiążących zasad w całej Spółce wobec wszystkich pracowników, do których zaliczyć można w szczególności:

- zasady dotyczące minimalizacji wystąpienia ryzyka korupcji (Polityka Antykorupcyjna),
- zasady dotyczące prezentów, wydarzeń rozrywkowych, darowizn i sponsoringu (Instrukcja „Gifts”),
- zasady dotyczące ochrony osób zgłaszających poufnie zauważone nadużycia, nieprawidłowości i zaniedbania (Instrukcja „Whistleblowers”),
- zasady zarządzania konfliktami interesów w działalności inwestycyjnej Spółki,
- zasady dotyczące ochrony danych osobowych (opracowane przez Administratora Bezpieczeństwa Informacji),
- zapewnienie pracownikom wszelkiej pomocy w dostępności i zrozumieniu wytycznych, zasad i reguł etycznego postępowania. W tym celu Departament Compliance prowadzi „centrum kompetencyjne” tzw. Compliance Helpdesk, do którego pracownicy mogą kierować drogą mailową wszelkie pytania dotyczące etycznych zagadnień Compliance,
- podejmowanie (opracowywanie) kolejnych środków prewencyjnych minimalizujących występowanie ryzyka niezgodności z przepisami na podstawie analiz zgłoszonych problemów i zapytań,
- rozpowszechnianie i propagowanie wśród pracowników wytycznych, zasad i reguł etycznego postępowania poprzez organizowanie szkoleń dla pracowników z zagadnień dotyczących Compliance oraz wysyłanie drogą mailową komunikatów o tematyce etycznej.

Działalność detekcyjna (określona w wewnętrznych regulacjach Spółki jako wykrywcza)

Wszelkiego rodzaju naruszenia zasad Compliance mogą stanowić istotne ryzyko dla Spółki i jej pracowników. W związku z powyższym przestrzeganie norm/zasad i wytycznych co do etyki oraz przepisów prawa ma priorytetowe znaczenie w działalności biznesowej Spółki. Celem zapewnienia przestrzegania powyższych norm/zasad, zostały stworzone procesy zapewniające efektywną identyfikację, wyjaśnienie oraz niezwłoczne usunięcie wszelkich stwierdzonych naruszeń zasad Compliance.

Zgodnie z regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w Spółce (Kodeks Postępowania, Instrukcja „Whistleblowers”) na pracownikach ciąży obowiązek przekazywania do Departamentu Compliance informacji o wszelkich nieprawidłowościach, nadużyciach i zaniedbaniach mających miejsce w Spółce. Otrzymane informacje podlegają analizie przez ten Departament, który również weryfikuje i wyjaśnia zgłoszone nieprawidłowości, nadużycia i zaniedbania.

W przypadku posiadania przez Departament Compliance uzasadnionych podejrzeń o naruszeniach przez pracowników Spółki zasad Compliance, pracownicy Departamentu przeprowadzają postępowanie kontrolne celem stwierdzenia w szczególności przyczyn i skali naruszeń oraz wskazania osób odpowiedzialnych za naruszenia.

W celu zapewnienia, że ryzyko naruszenia zasad Compliance jest możliwe najwcześniej wykrywane, Departament Compliance prowadzi w Spółce:

- czynności monitorujące określone mechanizmy w ramach procesów biznesowych,
- czynności kontrolne, w ramach których odbywa się proces sprawdzenia i weryfikacji przestrzegania obowiązujących w Spółce regulacji wewnętrznych,
- Compliance Monitoring Plan (CMP), w ramach którego odbywają się okresowe testy zgodności oraz dokonywane są oceny adekwatności oraz efektywności środków i procedur kontrolnych Compliance występujących w Spółce, a także podejmowane są działania zmierzające do usunięcia braków w tym zakresie.

Reakcja

W przypadku gdy prowadzone postępowania wyjaśniające, kontrolne, czynności monitorujące lub testy zgodności wykazują naruszenie zasad Compliance, Departament Compliance sporządza i przekazuje do właściwych osób stosowne rekomendacje celem wyeliminowania naruszeń w przyszłości. Departament Compliance prowadzi regularny monitoring realizacji wydanych rekomendacji.

Jednocześnie dokonuje on analizy podłoża i przyczyn zaistniałego naruszenia norm/zasad obowiązujących w Spółce, celem wykorzystania wniosków do wykrywania i skutecznej eliminacji stwierdzonych słabości w Programie Compliance. Takie podejście do stwierdzonych naruszeń pozwala na ciągłe doskonalenie i rozwój Programu oraz

zapewnia skuteczność systemu.

Naruszenia zasad Compliance, których wynikiem są przekazane przez Departament Compliance rekomendacje, mogą skutkować określonymi sankcjami, których propozycje są przygotowywane przez Departament Compliance i przekazywane do decyzji odpowiednim komórkom organizacyjnym Spółki.

PRZEGLĄD OKRESOWY

Program Compliance podlega okresowemu przeglądowi i ocenie wykonania. W oparciu o nie, jak również, na bazie realizacji działań i gromadzonej wiedzy/doświadczenia, Departament Compliance opracowuje plan działalności na kolejny okres.

B.5 Funkcja audytu wewnętrznego

B.5.1 Wdrożenie funkcji audytu wewnętrznego

Ustanowiona i wdrożona w Spółce funkcja audytu wewnętrznego realizuje swoje zadania na podstawie Karty Audytu Wewnętrznego zatwierzonej przez Zarząd i przyjętej do stosowania przez Radę Nadzorczą Spółki.

CEL I ZADANIA FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Celem funkcji audytu wewnętrznego (dalej audyt wewnętrzny) jest wykreowanie wartości i usprawnienie działalności operacyjnej Spółki. Audyt wewnętrzny polega na systematycznej i dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie procesów: zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej oraz ładu organizacyjnego i przyczynia się do poprawy ich działania. Audyt wewnętrzny pomaga Spółce osiągnąć cele dostarczając zapewnienia o skuteczności tych procesów, jak również poprzez doradztwo.

Audyt wewnętrzny realizowany jest w Departamencie Audytu Wewnętrznego oraz nadzorowany przez Dyrektora tego departamentu (Zarządzający audytem wewnętrznym, osoba nadzorująca funkcję audytu wewnętrznego).

Audyt wewnętrzny realizuje w Spółce następujące zadania:

- usługi zapewniające, polegające na przeprowadzaniu zadań audytowych w kluczowych procesach zachodzących w Spółce, poprzez ocenę systemu kontroli wewnętrznej, identyfikację i ocenę rodzajów ryzyka istotnych dla działalności Spółki, występujących w tych procesach,
- usługi doradcze i wspomagające polegające w szczególności na opiniowaniu projektów regulacji wewnętrznych, ocenie, doradztwie i działalności edukacyjnej wewnętrz Spółki w zakresie mechanizmów kontroli ryzyka; monitorowaniu realizacji rekomendacji /

RAPORTOWANIE Z PRZEPISAMI

Departament Compliance przedkłada Zarządowi Spółki / Komitetowi Audytu / Radzie Nadzorczej okresowe sprawozdania z działalności funkcji zgodności z przepisami. Raporty zawierają również informacje o stwierdzonych naruszeniach zasad Compliance oraz działaniach naprawczych podjętych przez kierownictwo Spółki adekwatnie do bieżących potrzeb.

FUNKCJI

ZGODNOŚCI

zaleceń wydanych m.in. przez audit wewnętrzny, audytora zewnętrznego (biegłego rewidenta) oraz upoważnione organy nadzoru; innych zadaniach nałożonych przez Komitet Audytu / Radę Nadzorczą lub Prezesa Zarządu Spółki.

W celu wypełnienia zakresu swoich obowiązków audit wewnętrzny w sposób profesjonalny, obiektywny i niezależny analizuje funkcjonowanie Spółki we wszystkich obszarach jej działalności. W ramach realizacji zadania audytowego w komórkach organizacyjnych, audit wewnętrzny przeprowadza weryfikację przebiegu audytowanego procesu, w szczególności zwracając uwagę na zgodność danych wprowadzonych do systemów informatycznych z danymi zawartymi w dokumentach źródłowych, poprawność funkcjonowania istotnych mechanizmów kontrolnych oraz zgodność działania z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Podstawową metodą wykonywania zadań audytowych w Spółce jest podejście zorientowane na analizę ryzyka. Audyt wewnętrzny realizuje swoje zadania, dokonując okresowego przeglądu i oceny obszarów najbardziej narażonych na ryzyko zgodnie z rocznym i długookresowym planem audytu wewnętrznego. Poza zadaniami wynikającymi z rocznego planu audytu Rada Nadzorcza lub Prezes Zarządu Spółki mogą zlecać zadania o charakterze doraźnym (pozaplanowe). Zadania dodatkowe mogą być również przeprowadzane z własnej inicjatywy Zarządzającego audytem wewnętrznym po uzyskaniu zgody Prezesa Zarządu Spółki.

B.5.2 Niezależność i obiektywność funkcji audytu wewnętrznego

W celu zapewnienia komórce audytu wewnętrznego (Departamentowi Audytu Wewnętrznego) odpowiedniego autorytetu i niezależności, jednostka ta podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Spółki. Pracami audytu wewnętrznego kieruje Zarządzający audytem wewnętrznym, któremu podlegają wszyscy auditorzy wewnętrzni.

Zarządzający audytem wewnętrznym:

- co najmniej raz w roku potwierdza Radzie Nadzorczej Spółki organizacyjną niezależność audytu wewnętrznego,
- jest upoważniony do bezpośredniego kontaktowania się z Przewodniczącym Rady Nadzorczej i Przewodniczącym oraz z każdym z Członków Komitetu Audytu Spółki,
- jest upoważniony do uczestnictwa w posiedzeniach Zarządu oraz Komitetu Audytu Spółki, jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej lub funkcją audytu wewnętrznego.

Audit wewnętrzny realizuje powierzone zadania w sposób niezależny i obiektywny:

- auditorzy wewnętrzni są niezależni od działalności, którą badają i w związku z tym nie mogą ponosić odpowiedzialności za przebieg tej działalności,
- niedopuszczalne jest wywieranie na auditorów wewnętrznych jakiegokolwiek nacisku, który mógłby zaburzyć obiektywizm ich pracy; auditorzy wewnętrzni mają obowiązek natychmiastowego zgłoszania takich zdarzeń Zarządzającemu audytem wewnętrznym,
- auditorzy wewnętrzni nie mogą być operacyjnie zaangażowani w bieżącą działalność Spółki, opracowywanie regulacji wewnętrznych oraz projektowanie, implementację czy obsługę systemów biznesowych,
- auditorzy wewnętrzni, którzy w przeszłości byli pracownikami Centrali lub terenowych jednostek organizacyjnych Spółki, muszą powstrzymać się od oceny działalności operacyjnej, za którą byli wcześniej odpowiedzialni przez co najmniej 12 miesięcy,
- auditorzy wewnętrzni mogą świadczyć usługi doradcze także w zakresie działań operacyjnych, za które byli uprzednio odpowiedzialni; jeżeli w związku z wykonaniem usługi doradczej może nastąpić ograniczenie niezależności lub obiektywizmu auditorów wewnętrznych, informacja ta musi zostać ujawniona zleceniodawcy przed podjęciem się zadania,
- sposób określenia wynagrodzenia auditorów wewnętrznych nie wpływa na obiektywizm, niezależność oraz odpowiedzialność za wykonywanie powierzonych im zadań.

Komitet Audytu Spółki stale monitoruje funkcję audytu wewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii niezależności, profesjonalizmu oraz poziomu umiejętności i wiedzy merytorycznej auditorów wewnętrznych, w szczególności poprzez:

- czuwanie nad przestrzeganiem zasad Karty Audytu Wewnętrznego, przyjętej do stosowania przez Radę Nadzorczą Spółki,
- analizę okresowych raportów dotyczących realizacji funkcji audytu wewnętrznego w Spółce,
- przegląd podejmowanych działań oraz struktury komórki ds. audytu wewnętrznego w celu zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania audytu wewnętrznego w Spółce,
- wyrażanie zgody odnoszącej się do zatwierdzonego przez Zarząd Spółki rocznego planu audytu oraz istotnych korekt planu, monitorowanie realizacji planu oraz możliwość inicjowania dodatkowych zadań audytowych w Spółce,
- analizę stanu wdrożenia rekomendacji wydanych w wyniku przeprowadzonych zadań audytowych oraz rekomendacji / zaleceń pokontrolnych wydanych przez podmioty zewnętrzne,
- wyrażanie zgody odnoszącej się do decyzji Zarządu Spółki w sprawie powołania i odwołania Zarządzającego audytem wewnętrznym.

W celu prawidłowej realizacji działań audytu wewnętrznego Zarząd Spółki odpowiedzialny jest w szczególności za:

- ustanowienie, zapewnienie niezależności oraz prawidłowego działania audytu wewnętrznego,
- sprawowanie przez Prezesa Zarządu bezpośredniego, organizacyjnego nadzoru nad audytem wewnętrznym,
- zatwierdzenie Karty Audytu Wewnętrznego,
- zatwierdzanie rocznego planu audytu opartego na analizie ryzyka oraz korekt planu,
- podejmowanie decyzji w sprawie powołania i odwołania Zarządzającego audytem wewnętrznym,
- przedkładanie Radzie Nadzorczej Spółki informacji dotyczącej wykonania planu audytu przez Departament Audytu Wewnętrznego oraz wyników monitorowania realizacji rekomendacji.

RAPORTOWANIE FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Audit wewnętrzny rapportuje kwartalnie m.in. w zakresie realizacji planu audytu wewnętrznego, przeprowadzanych zadań audytowych, wyników prac, innych wykonanych zadaniach oraz dostępnych zasobach do Zarządu oraz Komitetu Audytu Spółki. Prezes Zarządu Spółki w cyklu miesięcznym otrzymuje informacje dotyczące statusu wdrożenia rekomendacji audytowych oraz pozostałych zadań realizowanych przez Departament Audytu Wewnętrznego. Natomiast pozostały Członkowie Zarządu otrzymują szczegółowe informacje o statusie rekomendacji w nadzorowanych przez nich obszarach. Raporty z wykonanych zadań audytowych są przekazywane na bieżąco do Zarządu Spółki.

Departament Audytu Wewnętrznego sporządza roczny raport z działalności, który jest prezentowany Komitetowi Audytu oraz Zarządu Spółki.

B.6

Funkcja aktuarialna

Funkcja aktuarialna została ustanowiona i wdrożona na podstawie Wytycznych w zakresie funkcji aktuarialnej w TUnŻ „WARTA” S.A zatwierdzonych przez Zarząd Spółki.

CEL I ZADANIA FUNKCJI AKTUARIALNEJ

Główym celem funkcji aktuarialnej jest koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Jest ona realizowana m.in. poprzez zapewnienie adekwatności metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wraz z oceną, czy dane wykorzystywane do obliczania rezerw są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości.

Nadzorowanie oraz koordynacja prac w ramach realizacji celów (zadań) funkcji aktuarialnej zostało powierzone Dyrektorowi Departamentu Aktuariatu (Aktuariuszowi Nadzorującemu Funkcję Aktuarialną). Poszczególne zadania na potrzeby funkcji aktuarialnej realizowane są przez Departament Aktuariatu oraz pozostałe zaangażowane komórki organizacyjne zgodnie z obowiązującym podziałem odpowiedzialności za wykonanie poszczególnych zadań na potrzeby funkcji aktuarialnej.

Do zadań funkcji aktuarialnej należą w szczególności:

- w zakresie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności:
  - koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
  - zapewnienie adekwatności metodyki stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
  - porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń,
  - informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
- w zakresie zapewnienia jakości danych wykorzystywanych do ustalenia wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności:
  - ocena, czy dane wykorzystane do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości,
  - nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w przypadkach stosowania

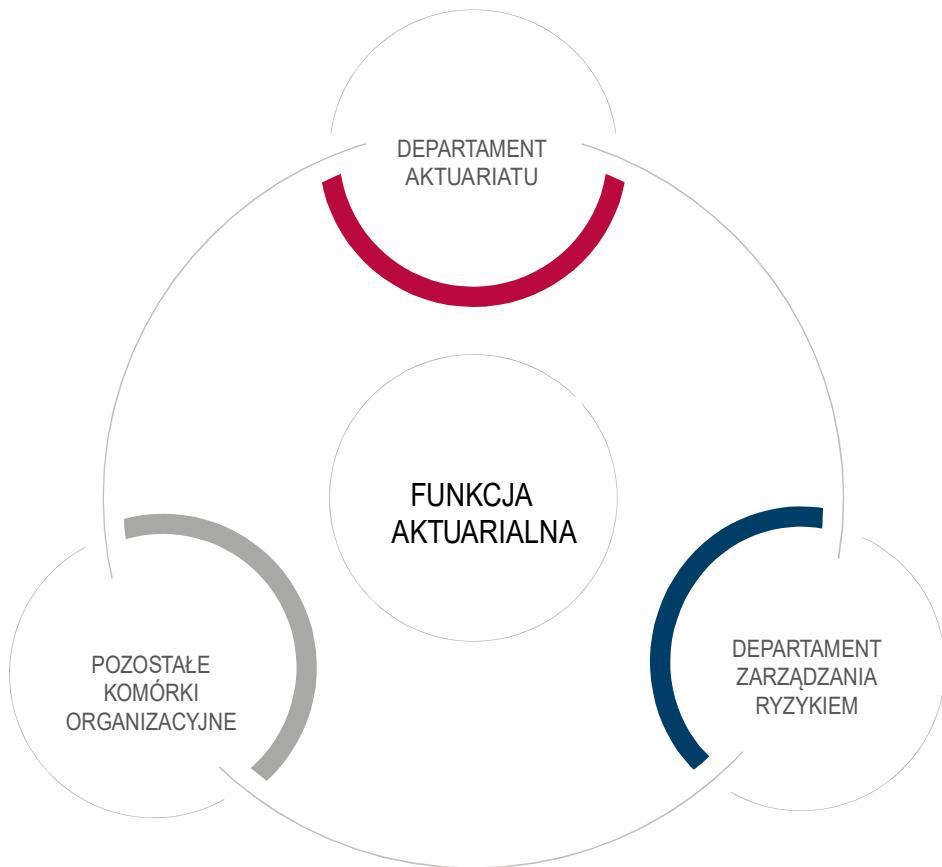
odpowiednich przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego – w szczególnych okolicznościach, gdy Spółka nie posiada wystarczających danych odpowiedniej jakości,

- wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia,
- wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji,
- ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości,
- współpracowanie z Departamentem Zarządzania Ryzykiem przy efektywnym wdrażaniu systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie:
  - modelowania ryzyka stanowiącego podstawę obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
  - własnej oceny ryzyka i wypłacalności Spółki.

Ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności oraz koordynacja tego procesu są realizowane przez Departament Aktuariatu. W celu zapewnienia niezależnej walidacji kalkulacji aktuarialnych podpisana została umowa z zewnętrznym doradcą.

W zakresie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności Departament Aktuariatu odpowiada za wyliczenie najlepszego oszacowania oraz opracowanie dokumentacji tego wyliczenia. Departament Aktuariatu przygotowuje również dodatkowe analizy uwierzytelniające otrzymane wyniki oraz współpracuje z zewnętrznym doradcą przy walidacji.

Komitet Ryzyka na podstawie walidacji przeprowadzonej przez zewnętrznego doradcy rekomenduje ewentualne dalsze działania i/lub dodatkowe analizy.

Rysunek 14.

Funkcja aktuarialna w strukturze organizacyjnej Spółki

DEPARTAMENT AKTUARIATU

- Ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności:
  - weryfikacja zgodności stosowanych metod i założeń przy ustalaniu najlepszego oszacowania z wymogami prawnymi,
  - ocena adekwatności przyjętych metod i stosowanych modeli, zasad i założeń przy ustalaniu BE,
  - wykonanie obliczeń najlepszego oszacowania i sprawdzenie ich poprawności,
  - badanie adekwatności najlepszego oszacowania i sprawdzenie jego poprawności,
  - utrzymywanie i aktualizacja dokumentacji dotyczącej wyceny najlepszego oszacowania rezerw,
  - zarządzanie ryzykiem obejmującym proces tworzenia rezerw.
- Wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia.
- Wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji.
- Ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości.

DEPARTAMENT ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

- Wyznaczanie marginesu ryzyka

POZOSTAŁE KOMÓRKI ORGANIZACYJNE

- Współpraca przy ocenie jakości danych

Nadzór i koordynacja procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych realizowana jest przez Aktariusza Nadzorującego Funkcję Aktuarialną, który ponosi odpowiedzialność za wyniki wyliczeń.

W celu kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykorzystywane są dane z systemów księgowych oraz systemów technicznych Spółki, dane przekazywane bezpośrednio przez komórki organizacyjne oraz dane zewnętrzne (np. dane GUS, NBP). Dane te są uzyskiwane za pomocą raportów wbudowanych w systemy, raportów hurtowni danych oraz raportów własnych departamentu lub innych komórek organizacyjnych Spółki. Podlegają one kontroli i porównaniom w celu wyeliminowania ewentualnych błędów. Za proces okresowej kontroli jakości oraz za poprawność danych odpowiadają komórki organizacyjne będące właścicielami przekazywanych danych. Dane z systemów księgowych objęte są procesem kontroli biznesowych kont.

W ramach tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych składnik najlepszego oszacowania jest ustalany przez Departament Aktuariatu natomiast składnik marginesu ryzyka ustalany jest przez Departament Zarządzania Ryzykiem.

Wyznaczenie wartości najlepszego oszacowania rozpoczyna się od zebrania danych o umowach ubezpieczeniowych, które następnie są wykorzystywane przez narzędzia liczące rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Równolegle są opracowywane i wprowadzane (głównie na bazie danych historycznych) założenia o ryzykach biometrycznych, poziomie rezygnacji oraz kosztach. Po zasileniu narzędzi generowane są przepływy pieniężne odpowiadające scenariuszowi bazowemu oraz scenariuszom szokowym (oddzielnie przepływy brutto, oddzielnie przepływy na udziale reasekuratora). Następnie na bazie stóp zerokuponowych, opublikowanych przez EIOPA, liczona jest ich wartość obecna. Dodatkowo na bazie scenariuszy stochastycznych modelujących zmienność stóp zerokuponowych wyceniana jest wartość wbudowanych opcji i gwarancji. Suma tych wartości równa jest najlepszemu oszacowaniu rezerw.

Główym narzędziem do generowania przepływów pieniężnych jest system służący do modelowania aktuarialnego – Prophet. Dodatkowo dla pewnej części portfela mogą być stosowane modele sporządzone za pomocą arkusza kalkulacyjnego Excel.

Przy wyznaczaniu wartości najlepszego oszacowania rezerw uwzględniono wszystkie zmienne mające wpływ na wysokość przepływów pieniężnych: zmienne biometryczne, koszty, poziom rezygnacji, stopy procentowe, inflację. Założenia zostały zbudowane na podstawie obserwacji historycznych (zmienne biometryczne, koszty, poziom rezygnacji) lub kwotowań/prognoz rynkowych (stopy procentowe, inflacja).

Bezpośrednie zaangażowanie ze strony Zarządu w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ma miejsce poprzez akceptację Regulaminu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Szczegółowe określanie metodologii,

zasad oraz trybu tworzenia poszczególnych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych Zarząd powierzył Aktariuszowi Nadzorującemu Funkcję Aktuarialną.

Aktariusz Nadzorujący Funkcję Aktuarialną jest zobowiązany do przedstawiania Zarządom nie rzadziej niż raz do roku, informacji na temat wprowadzonych zmian w sposobie wyliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

W zakresie dokumentacji, oprócz tworzenia opisów stosowanej metodologii, przedmiotem archiwizacji są pliki z obliczeniami na potrzeby ustalenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

W trakcie wykonywania obliczeń jest tworzony protokół, w którym dla każdego etapu kalkulacji rezerw (przygotowanie danych o polisach, przygotowanie założeń, przeprowadzanie wyliczeń, raportowanie) określone są osoby odpowiedzialne za wykonanie i sprawdzenie danego zadania wraz ze wskazaniem lokalizacji i daty zapisu używanych plików.

Departament Aktuariatu jest odpowiedzialny za raportowanie w zakresie stanów i zmian wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto oraz na udziale reasekuratorów.

Jakość danych w procesie kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych:

Departament Aktuariatu, we współpracy z pozostałymi komórkami organizacyjnymi Spółki, opracowuje i aktualizuje Procedurę badania jakości danych w TU nŻ „Warta” S.A., w której określono: listę danych podlegających kontroli, wskazanie komórek organizacyjnych właścicieli informacji odpowiedzialnych za jej poprawność oraz sposób realizacji obowiązku związanego z kontrolą jakości danych a także sposób dokumentowania kontroli i raportowania błędów.

RAPORTOWANIE FUNKCJI AKTUARIALNEJ

W ramach realizacji funkcji aktuarialnej Aktariusz Nadzorujący Funkcję Aktuarialną, co najmniej raz w roku, po zakończeniu każdego roku sprawozdawczego, sporządza dla Zarządu raport dotyczący procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Opinie na temat zasad przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia uwzględniają powiązania między zasadami przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia a poziomem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Natomiast przy formułowaniu ocen adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji brane są pod uwagę powiązania między umowami reasekuracyjnymi a poziomem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Raportowanie zawiera informacje na temat realizowanych zadań funkcji aktuarialnej oraz ich rezultatów ze wskazaniem zaleceń dotyczących sposobu wyeliminowania wszelkich stwierdzonych niedoskonałości.

B.7

Outsourcing

Przyjęte przez Zarząd Spółki Zasady zawierania umów outsourcingowych definiują procesy i czynności uznane za

B.7.1 Polityka outsourcingu

Stosowane w Spółce zasady outsourcingu są zgodne z wymogami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz standardami Grupy Talanx.

Uruchomienie procesu outsourcingu wymaga akceptacji Zarządu, dwóch członków Zarządu Spółki bądź Dyrektora komórki organizacyjnej. Ostateczna formuła zależy od rodzaju outsourcingowej usługi oraz skutków, jakie może za sobą pociągnąć zastosowanie outsourcingu.

UCZESTNICY PROCESU OUTSOURCINGU

W procesie outsourcingu uczestniczą:

- komórki organizacyjne – wnioskują o zgodę na outsourcing, a następnie, w przypadku uzyskania zgody, nadzorują w sposób ciągły zlecaną proces,
- Zarząd / poszczególni członkowie Zarządu – podejmują decyzję odnośnie zgody / braku zgody na outsourcing,
- Departament Zarządzania Ryzykiem – koordynuje definiowanie outsourcingu, opiniuje ocenę ryzyka umów istotnych, weryfikuje i gromadzi karty outsourcingu i przygotowuje roczne raporty dla Komitetu Ryzyka w zakresie ryzyka outsourcingu,
- Departament Administracji – nadzoruje rejestr umów outsourcingowych, aktualizuje na wniosek innych komórek oraz w wyniku corocznego przeglądu Zasady zawierania umów outsourcingowych,
- Departament Prawny – opiniuje umowy, aneksy, wypowiedzenia umów outsourcingowych.

SPOSÓB WYBORU I OCENY PODMIOTU ZEWNĘTRZNEGO ŚWIADCZĄCEGO USŁUGI

Podmiot zewnętrzny świadczący usługi w ramach outsourcingowych czynności i procesów wybierany jest - w zależności od obszaru, którego dotyczy usługa - zgodnie z Procedurą Zakupów bądź Procedurą Zakupową IT.

Podmioty wskazane na podstawie wstępnego rozpoznania rynku zapraszane są do postępowania wyboru dostawcy, prowadzonego przez Departament Administracji lub Biuro Bezpieczeństwa i Wsparcia. W trakcie tego postępowania zapraszane podmioty są zobowiązane do:

- potwierdzenia określonej kondycji finansowej,
- przedstawienia stosownych dokumentów i referencji,
- złożenia stosownych oświadczeń, np. o nieprowadzonym wobec nich postępowaniu upadłościowym.

Ponadto komórki odpowiedzialne za przeprowadzenie postępowania weryfikują reputację rynkową oferenta.

Wybór dostawcy dokonywany jest na podstawie kryteriów

outsourcing oraz określają reguły akceptacji i przebiegu procesu outsourcingu.

oceny ofert ustalonych każdorazowo, adekwatnie do potrzeb biznesowych i specyfiki danego outsourcingu oraz dokonanej oceny wiarygodności dostawcy.

IDENTYFIKACJA, OCENA ORAZ ŚRODKI OGRANICZAJĄCE RYZYKO OUTSOURCINGU

Zasady zawierania umów outsourcingowych określają warunki weryfikacji umowy określające jej ważność.

W ramach umów outsourcingowych wyróżnia się tzw. umowy istotne i pozostałe. Umowy istotne to takie, które spełniają co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- niewywiązanie się z umowy przez dostawcę, w tym zaprzestanie realizacji Umowy lub nienależyte jej realizowanie, rodzi istotne zagrożenia:
  - nieosiągnięcie celów finansowych lub biznesowych Spółki, w szczególności negatywnego wpływu na wynik finansowy w wysokości większej niż 5 mln PLN,
  - naruszenia przepisów prawa, którego konsekwencją może być nałożenie kar na Spółkę,
- czynność podlegająca outsourcingowi jest częścią Procesu Krytycznego w rozumieniu Polityki Zarządzania Kryzysowego,
- przewidywane roczne wynagrodzenie brutto z tytułu wykonania Umowy jest większe niż 1 mln PLN,
- dotyczy powierzenia składania oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowej lub umów reasekuracji czynnej i retrocesji,
- dotyczy powierzenia czynności systemu zarządzania,
- dotyczy outsourcingu procesów Spółki zleconych do realizacji spółkom z Grupy Talanx.

Istotna umowa outsourcingowa wymaga zgody Zarządu. Pozostałe umowy outsourcingowe dotyczące usług prowadzonych w sposób ciągły wymagają zgody dwóch członków Zarządu. Natomiast umowy jednorazowe wymagają zgody dyrektora komórki organizacyjnej.

Każdy proces outsourcingowy podlega wstępnej, bieżącej i końcowej ocenie ryzyka, a ocena procesu uznanego za istotny dodatkowo jest sformalizowana w postaci Kart Outsourcingu. Komórka organizacyjna nadzorująca dany proces wypełnia przygotowane dokumenty na podstawie najlepszej wiedzy i pozyskanych od Dostawcy informacji. W Spółce funkcjonują następujące karty:

- Karta Outsourcingu – Wstępna Ocena Ryzyka – wypełniana przed podpisaniem umowy,
- Karta Outsourcingu – Okresowa Ocena Ryzyka –

- wypełniana co roku,
- Karta Outsourcingu – Ocena Ryzyka po Zakończeniu Umowy – wypełniana po zakończeniu umowy.

Wstępnej, okresowej i końcowej oceny ryzyka dokonuje komórka organizacyjna nadzorująca umowę. Departament Zarządzania Ryzykiem opiniuje prawidłowość oceny ryzyka, monitoruje poziom ryzyka umów na podstawie informacji zawartych w kartach wypełnionych i przekazanych przez komórki organizacyjne oraz przygotowuje raport na potrzeby Komitetu Ryzyka.

Niezależnie od powyższego, komórki organizacyjne będące właścicielami umów są odpowiedzialne za bieżące monitorowanie poprawności realizacji umowy. W przypadku zidentyfikowania istotnych zagrożeń związanych z ich realizacją bądź z dostawcą, komórka zobowiązana jest do:

- niezwłocznego poinformowania o tych ryzykach nadzorującego ją członka Zarządu,
- zainicjowania działań mających na celu uruchomienie istniejącego planu działań zabezpieczających bądź pilne przygotowanie takiego planu stosownie do okoliczności oraz uzyskanie jego akceptacji przez nadzorującego członka Zarządu bądź Zarząd – stosownie do charakteru tych działań.

WPŁYW OUTSOURCINGU NA ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWĄ

Realizacja umów outsourcingowych nie ma istotnego wpływu na adekwatność kapitałową i profil ryzyka Spółki,

B.7.2 Kluczowe umowy outsourcingu

Zgodnie z obowiązującymi w Spółce Zasadami zawierania umów outsourcingowych przedmiotem umowy outsourcingowej nie może być powierzenie zwykłego zarządu nad Spółką, a w szczególności:

- tworzenie strategii biznesowej Spółki i nadzoru nad jej realizacją,
- nadzorowanie realizowanych procesów w Spółce,
- podejmowanie decyzji o outsourcingu procesów oraz odpowiedzialność za umowy outsourcingowe,
- nadzorowanie oraz realizacja funkcji kluczowych w Spółce.

Spółka nie zleca na zewnątrz sprawowania funkcji kluczowych. Powierzanie uprawnień decyzyjnych (nadzór) w zakresie realizacji funkcji kluczowych jest zabronione. Jednak, za zgodą Zarządu Spółki, możliwe jest zlecenie na zewnątrz określonych czynności realizowanych w ramach funkcji kluczowych pod warunkiem spełnienia przez podmiot zewnętrzny wymogów kompetencji i reputacji określonych przez Wypłacalność 2.

W 2017 roku Spółka zleciła wykonanie na zewnątrz czynności dotyczących walidacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Usługodawca podlega jurysdykcji prawa polskiego.

w szczególności, nie prowadzi do nadmiernego zwiększenia ryzyka operacyjnego. Odpowiednie zapisy w umowach outsourcingowych, dywersyfikacja dostawców usług oraz kontrole wybranych podmiotów świadczących usługi w ramach outsourcingu zabezpieczają Spółkę przed wystąpieniem istotnego ryzyka.

Gdy czynności podlegające outsourcingowi są częścią Procesu Krytycznego, w rozumieniu Polityki Zarządzania Kryzysowego, umowa na świadczenie usług uznawana jest za istotną, a usługodawcy muszą posiadać Plan Ciągłości Działania i Plan Odtworzenia Awaryjnego. Realizacja umowy istotnej jest monitorowana i w przypadku wystąpienia istotnego ryzyka podejmowane są natychmiastowe działania.

RAPORTOWANIE NA POTRZEBY ORGANU NADZORU

Komórka będąca właścicielem umowy jest zobowiązana do niezwłocznego poinformowania Biura Korporacyjno-Prawnego o zamierze zawarcia umowy podlegającej zgłoszeniu do organu nadzoru na 30 dni przed wdrożeniem outsourcingu. Biuro Korporacyjno-Prawne, zgodnie z obowiązującą w Spółce regulacją Zasady przekazywania informacji i udzielania odpowiedzi na pisma Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz innych instytucji i organów administracji publicznej oraz wykonywania obowiązków sprawozdawczych w TU n. „WARTA” S.A., przekazuje ją do organu nadzoru.

Ponadto Spółka zgłasza do KNF umowy zakwalifikowane jako podstawowe i ważne tj. zdefiniowane przez Spółkę jako dotyczące:

- składania oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowej,
- składania oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów reasekuracji czynnej i retrocesji.

W roku 2017 w zakresie outsourcingu podstawowego i ważnego w Spółce funkcjonowały umowy dotyczące:

- assistance ubezpieczeń na życie,
- likwidacji szkód z tytułu ubezpieczenia bancassurance.

Usługodawcy świadczący usługi w powyższym zakresie podlegają jurysdykcji prawa polskiego.

Poza powyższymi Spółka nie poddaje w outsourcing procesów dotyczących:

- zapewnienia bezpieczeństwa informatycznego,
- administrowania bezpieczeństwem informacji,
- przeciwdziałania nadużyciom, zarządzania

kryzysowego, w tym zarządzania ciągłością działania.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Spółki, realizacja umów outsourcingowych nie ma istotnego wpływu na adekwatność systemu zarządzania.

B.8 Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje zostały przedstawione powyżej.

C

Profil ryzyka

Profil ryzyka to opis rodzajów ryzyka, na które Spółka jest narażona w trakcie prowadzenia działalności. Zawiera on w szczególności następujące informacje:

- ocenę i kwantyfikację głównych modułów ryzyk formuły standardowej,
- istotne ryzyka, na które narażona jest Spółka w horyzoncie krótkoterminowym, zidentyfikowane w procesie okresowej oceny,
- istotne ryzyka, na które narażona jest Spółka w horyzoncie długoterminowym, zidentyfikowane w Planie Biznesowym,
- informację na temat pozostałych ryzyk nieobjętych głównymi modułami ryzyk formuły standardowej,
- inne istotne informacje mające wpływ na ocenę ryzyka Spółki.

Profil ryzyka, kapitałowy wymóg wypłacalności oraz współczynnik wypłacalności S2 są wyznaczane według formuły standardowej, na podstawie wymogów zawartych w Rozporządzeniu delegowanym oraz Ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Oznacza to, że Spółka nie stosuje własnych parametrów, specyficznych dla zakładu ubezpieczeń.

WŁASNA OCENA RYZYK I WYPŁACALNOŚCI

Profil ryzyka został ustalony w ramach funkcjonującego w Spółce procesu Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności. Własna Ocena Ryzyk i Wypłacalności przeprowadzona została zgodnie z obowiązującą w Spółce Polityką Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności. Szczegółowy opis procesu Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności znajduje się w rozdziale B.3.3 niniejszego Sprawozdania.

OPIS ISTOTNYCH RYZYK

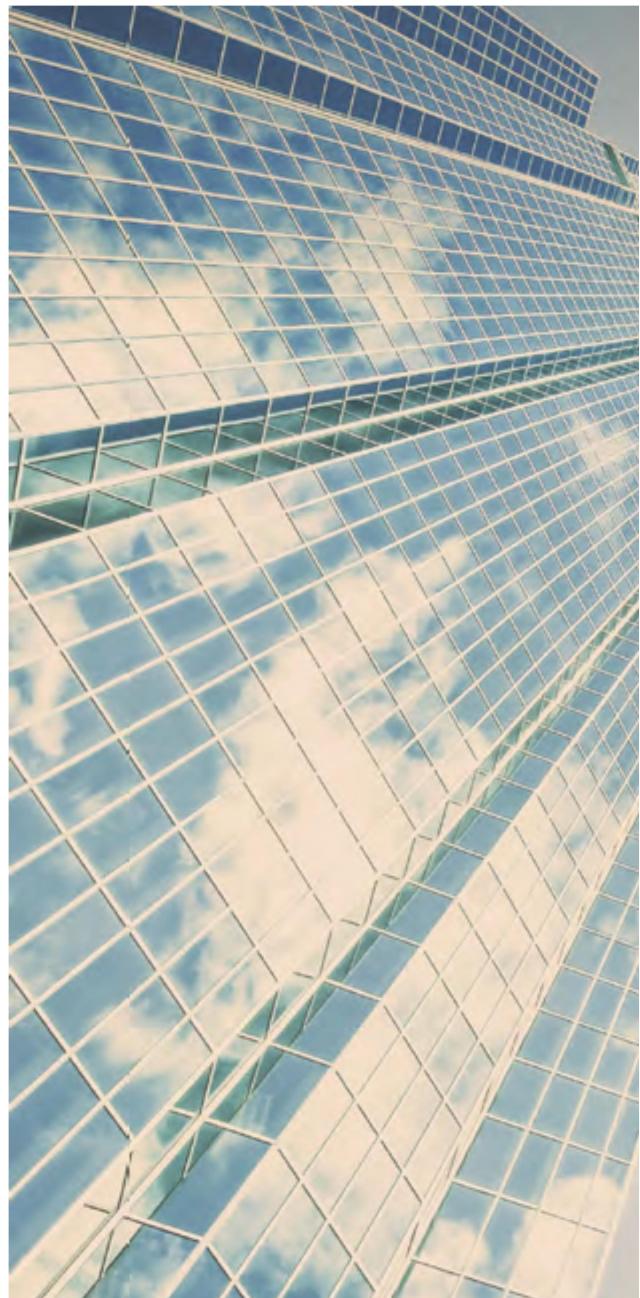
Do istotnych ryzyk, na które narażona jest Spółka należą:

- ryzyka ujęte w kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności,
- ryzyka indywidualne zidentyfikowane przez Spółkę,
- inne obszary ryzyka zidentyfikowane podczas przygotowywania Planu Biznesowego.

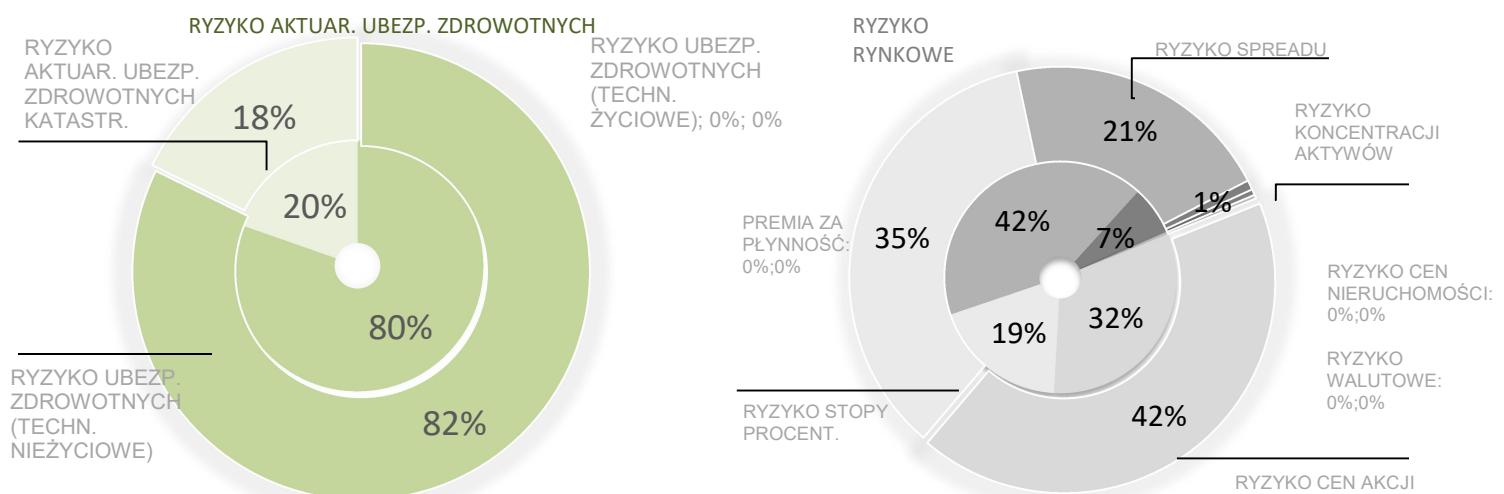
RYZYKA UJĘTE W KALKULACJI KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI

Kapitałowy wymóg wypłacalności podlega alokacji na poszczególne moduły i podmoduły ryzyka z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji.

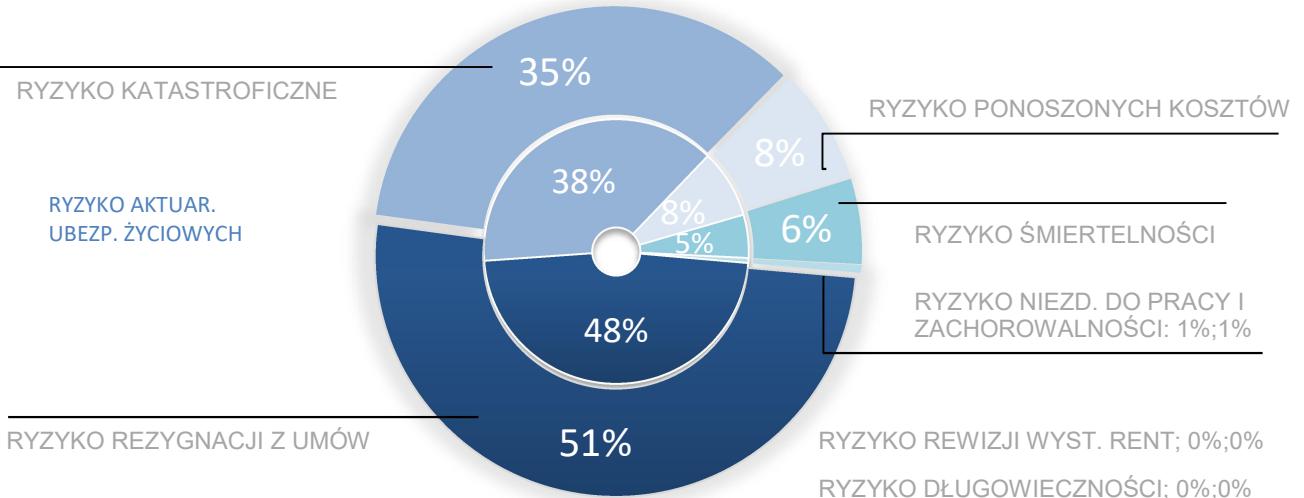
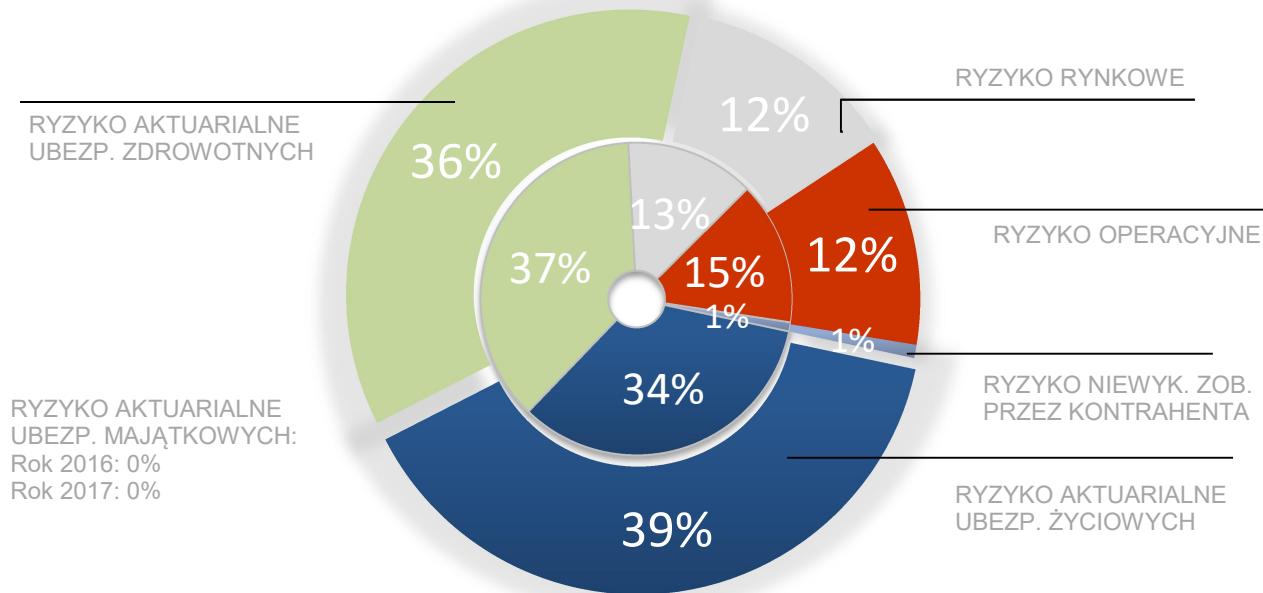
Na rysunku 15 przedstawiono strukturę ryzyka Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Profil ryzyka na dzień 31 grudnia 2017 (obręcz zewnętrzna) roku oraz 31 grudnia 2016 roku (obręcz wewnętrzna)

OGÓLNY PROFIL RYZYKA

Rysunek 15.
Profil ryzyka Spółki wg formuły standardowej

Najistotniejszym ryzykiem Spółki, stanowiącym 39% całkowitego kapitałowego wymogu wypłacalności jest ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach życiowych. W jego skład wchodzą: ryzyko rezygnacji z umów (stanowiące 51% wartości ogółu ryzyk ubezpieczeń życiowych), ryzyko katastroficzne (35%), ryzyko ponoszonych kosztów (8%) ryzyko śmiertelności (6%) oraz ryzyko niezdolności do pracy i zachorowania (1%).

Drugim pod względem wielkości jest ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych, stanowiące 36% całkowitego kapitałowego wymogu wypłacalności. Do największych ryzyk wchodzących w jego skład należą: ryzyko ubezpieczeń zdrowotnych (techniki nieżyciowe) (stanowiące 82% wartości ogółu ryzyk aktuarialnych w ubezpieczeniach zdrowotnych) oraz ryzyko katastroficzne w ubezpieczeniach zdrowotnych (18%).

Trzecim pod względem wielkości jest ryzyko rynkowe, stanowiące 12% całkowitego kapitałowego wymogu wypłacalności. Największe ryzyka wchodzące w jego skład stanowią: ryzyko spreadu kredytowego (stanowiące 21% wartości ogółu ryzyk rynkowych), ryzyko cen akcji (42%), ryzyko stopy procentowej (35%) oraz ryzyko koncentracji aktywów (1%).

Czwartym pod względem wielkości jest ryzyko operacyjne, które stanowi ok. 12% całkowitego kapitałowego wymogu wypłacalności.

Zmiany w powyższych ryzykach zaprezentowane są na rysunku 15. Najistotniejsze zmiany w stosunku do 2016 roku wystąpiły w zakresie ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach życiowych, którego wzrost wynika z nowej sprzedaży indywidualnych ubezpieczeń na życie oraz ze wzrostu udziału ubezpieczeń grupowych w portfelu Spółki. Natomiast sukcesywny spadek udziału produktów strukturyzowanych wpływa na zmniejszenie udziału ryzyka operacyjnego oraz zmianę struktury ryzyka rynkowego poprzez zmniejszenie udziału ryzyka spreadu oraz zwiększenie udziału ryzyka akcji i ryzyka stopy procentowej.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka.

RYZYKA INDYWIDUALNE ZIDENTYFIKOWANE PRZEZ SPÓŁKĘ

Istotnymi ryzykami indywidualnymi, zidentyfikowanymi przez Spółkę w ramach procesu ORSA przeprowadzonego w roku 2017 są:

- ryzyko zwiększych świadczeń z tytułu wykupu dotyczącego produktów inwestycyjnych,
- ryzyko ustawowego zmniejszenia opłat za zarządzanie aktywami (nowo zidentyfikowane ryzyko w 2017 roku).

INNE OBSZARY RYZYKA ZIDENTYFIKOWANE PODCZAS PRZYGOTOWYWANIA PLANU BIZNESOWEGO

Inne obszary ryzyka, uzupełniające profil ryzyka obejmują:

- potencjalne spowolnienie tempa wzrostu PKB oraz mniej optymistyczne perspektywy sytuacji gospodarczej,
- potencjalne niekorzystne zmiany na rynku ubezpieczeń na życie, niepewność co do przyszłości rynku ubezpieczeń życiowych, zwłaszcza segmentów UFK oraz bancassurance,
- utrzymywanie się niekorzystnych tendencji na rynku kapitałowym (w tym utrzymujące się środowisko niskich stóp procentowych oraz duża zmienność na rynkach papierów wartościowych),
- ryzyko prawne: rozwój wymogów regulacyjnych wywierający coraz większy wpływ na rynek ubezpieczeń, z punktu widzenia wzrostu Spółki i jej rentowności, głównie negatywny.

W tym obszarze ryzyk nie było zmian w analizowanym okresie.

KONCENTRACJA RYZYKA

Koncentracja ryzyka w Spółce występuje w poniżej wymienionych obszarach:

- ryzyko aktuarialne – w portfelu ubezpieczeń grupowych występuje koncentracja geograficzna pojedynczych ryzyk wskutek czego Spółka jest narażona na ryzyko zdarzeń katastroficznych,
- ryzyko kredytowe – wynikające z działalności lokacyjnej (koncentracja podmiotowa, branżowa, geograficzna posiadanych lokat).

Ryzyka te są odpowiednio zarządzane przez Spółkę poprzez dywersyfikację, system limitów, jak również zostały odzwierciedlone w kalkulacji wymogu kapitałowego.

Ponadto koncentracja ryzyka operacyjnego (ryzyka outsourcingu) występuje w przypadku zlecania więcej niż jednej usługi do jednego Dostawcy, z którym podpisano umowę uznaną za istotną. Wymienione ryzyko jest ograniczane poprzez dodatkowe mechanizmy przewidziane w zasadach akceptacji umów outsourcingowych zdefiniowanych w regulacji wewnętrznej Spółki.

Poza wyżej wymienionymi, w analizowanym okresie, nie występowała w Spółce koncentracja ryzyka.

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO

Spółka przeprowadza testy warunków skrajnych oraz odwrotne testy warunków skrajnych. Analizie podlegają możliwe do zajścia zdarzenia, które, biorąc pod uwagę

profil ryzyka Spółki, mogłyby spowodować spadek jej środków własnych do poziomu minimalnego, tj. 100% pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności.

Przeprowadzone testy warunków skrajnych opierają się na następujących założeniach:

- zachodzące zdarzenia są realne i oparte o historyczne obserwacje (bazując na wydarzeniach historycznych, które miały miejsce na przestrzeni ostatnich ok. 10 lat (w horyzoncie jednego roku) w przypadku ryzyka rynkowego i kredytowego, oraz na możliwych fluktuacjach portfela ubezpieczeniowego obserwowanych w przeszłości, jak i potencjalnych niekorzystnych wydarzeniach w portfelu), zatem prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest nie większe niż 10%,
- dobór zdarzeń oparty jest na profilu ryzyka Spółki, tj. obecnej strukturze portfela ubezpieczeń i portfela lokat,
- badaniu podlegają tylko zdarzenia istotne z punktu widzenia pozycji kapitałowej S2, tzn. mogące skutkować zmianą środków własnych wyznaczanych zgodnie z metodologią wyceny współczynnika wypłacalności S2,
- analiza uwzględnia łagodzący wpływ efektów podatkowych, będący skutkiem odpowiednich korekt na rezerwie z tytułu odroczonego podatku po ewentualnym wystąpieniu straty,
- w analizie stosowany jest mechanizm agregacji strat (ze względu na możliwą rozłączność oraz rozbieżność w czasie analizowanych zdarzeń) wzorowany na mechanizmie stosowanym w formule standardowej.

W przeprowadzonych analizach wrażliwości Spółka uznała za istotne poniższe zdarzenia/ryzyka, dla których przyjęta następujące założenia:

- Ryzyko stopy procentowej

Założono równoległy wzrost krzywej dochodowości o 150 p.b. Zdarzenie takie miało miejsce pod koniec 2008 roku (wybuch kryzysu) jak i w roku 2013, gdzie rentowności stóp długoterminowych wzrosły o tyle w ciągu siedmiu miesięcy, po czym ponownie spadły o tą samą wartość w 2014 i 2015 roku.

- Ryzyko cen akcji

Założono spadki cen akcji o 20%.

- Ryzyko cen nieruchomości

Założono 20% spadek cen nieruchomości.

- Ryzyko spreadu kredytowego

Ryzyko zostało oszacowane na bazie fluktuacji wielkości

spreadu kredytowego dla danego ratingu, w ciągu ostatnich siedmiu lat. Założono, że realny poziom straty rocznej z tytułu powiększenia się spreadów jest równy połowie wymogu kapitałowego z tego tytułu. Nie uwzględniono zdarzeń ekstremalnych z przełomu lat 2008/2009, jako że polityka banków centralnych wdrożona od tamtego momentu nie powinna dopuszczać już do tak ekstremalnych zdarzeń.

- Ryzyko walutowe

Założono 12% wzrost kursów walut obcych (osłabienie się PLN w stosunku do danej waluty obcej) dla walut, dla których pozycja walutowa Spółki jest pozycją krótką (przewaga pasywów nad aktywami) oraz 12% spadek kursów walut obcych (umocnienie się PLN w stosunku do danej waluty obcej) dla walut, dla których pozycja walutowa jest pozycją długą (przewaga aktywów nad pasywami).

- Ryzyko koncentracji

Przeanalizowano istotne pozycje w koncentracjach w poszczególne spółki i założono niewypłacalność największej ekspozycji bez ratingu, niebędącej bankiem. Ryzyko bankructwa banku przyjęto na bardzo niskim poziomie.

- Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń życiowych

Założono scenariusz polegający na spadku kapitału ekonomicznego w wyniku zmniejszania się portfela SPA zarządzanego przez mBank, a także ze względu na zwiększone rezygnacje z umów oraz zmiany w opłatach za wykup ubezpieczenia podyktowane decyzjami UOKiK.

- Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych

Założono wzrost najlepszego oszacowania rezerw w ubezpieczeniach grupowych, na skutek wzrostu szkodowości. Historycznie szkodowość ta charakteryzuje się zmiennością mogącą doprowadzić do określonego skoku rezerwy w góre.

- Ryzyko operacyjne

Założono scenariusz ustawowego zmniejszenia opłat za zarządzanie TFI i poziomu kick backów.

Poza ww. ryzykami Spółka nie uznaje za istotne inne ryzyka, które podlegałby analize wrażliwości.

W tabeli 6 zaprezentowano wyniki przeprowadzonych testów w 2017 roku (na podstawie stanu wypłacalności Spółki na koniec 2016 roku).

TABELA 6. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH W 2017 ROKU

TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH	WARTOŚĆ EFEKTU SZOKU	RELACJA SZOKU DO ŚRODKÓW WŁASNYCH
Ryzyko rynkowe	25 225	5,9%
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń życiowych	18 961	4,4%
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń zdrowotnych	7 534	1,8%
Ryzyko operacyjne	7 800	1,8%
Strata łączna	45 986	
Kapitałowy wymóg wypłacalności	154 956	
Strata łączna jako % kapitałowego wymogu wypłacalności	29,7%	

Odwrotne testy warunków skrajnych polegają na badaniu jak duże musi być dane zdarzenie/ryzyko, aby współczynnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności na koniec 2016 roku spadł o 30%, czyli aby skonsumował całą wymaganą przez Spółkę nadwyżkę kapitałową.

W tabeli 7 przedstawiono wyniki odwrotnych testów warunków skrajnych dla ryzyk, dla których istnieje realny scenariusz ich realizacji.

TABELA 7. WYNIKI ODWROTNYCH TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH

TESTY ODWROTNYCH WARUNKÓW SKRAJNYCH (SKUTKUJĄCE REDUKCJĄ KAPITAŁU RZĘDU 30% SCR) MOŻLIWE DO ZAJŚCIA, BIORĄC POD UWAGĘ PROFIL RYZYKA SPÓŁKI	WARUNKI ZAJŚCIA DANEGO STRESU ODWROTNEGO
Ryzyko stopy procentowej	Wzrost stóp procentowych o 380 punktów bazowych.
Ryzyko spreadu kredytowego	Wzrost spreadów kredytowych o poziom 2,5 razy większy niż w formule standardowej.
Ryzyko zmiany rezerwy Best Estimate w ubezpieczeniach grupowych	Wzrost ilorazu świadczenia/przypis o 31 punktów procentowych

Ze względu na fakt, że powyższe testy zostały sparametryzowane na podstawie obserwacji historycznej ewolucji rynków kapitałowych oraz otoczenia biznesowego Spółki z okresu ostatnich ok. 10 lat, uznano, iż łączna

strata (nieprzekraczająca 30% kapitałowego wymogu wypłacalności) odpowiada wartości narażonej na ryzyko z prawdopodobieństwem nie większym niż 10% w horyzoncie jednego roku.

C.1

Ryzyko aktuarialne

Ryzyko aktuarialne to potencjalne negatywne odchylenie wartości zrealizowanej zobowiązań wynikających z portfela umów ubezpieczeniowych od ich wartości oczekiwanej.

Na ryzyko aktuarialne Spółki składa się ryzyko aktuarialne związane z ubezpieczeniami na życie oraz ryzyko

związane z ubezpieczeniami zdrowotnymi (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie).

W ramach ryzyka aktuarialnego można wyróżnić następujące jego rodzaje:

RYZYKO AKTUARIALNE

Ryzyko związane z ubezpieczeniami zdrowotnymi

Ryzyko składek i rezerw

Ryzyko katastroficzne

Ryzyko rezygnacji z umów

Ryzyko związane z ubezpieczeniami na życie

Ryzyko śmiertelności

Ryzyko rezygnacji z umów

Ryzyko niezdolności do pracy i zachorowalności

Ryzyko długowieczności

Ryzyko katastroficzne

Ryzyko ponoszonych kosztów

Rysunek 16.
Rodzaje ryzyka aktuarialnego

W 2017 roku największy wpływ na działalność Spółki miało ryzyko związane z ubezpieczeniami życiowymi, które stanowiło 39% kapitałowego wymogu wypłacalności (wobec 35% w roku poprzednim).

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka aktuarialnego.

RYZYKO ZWIĄZANE Z UBEZPIECZENIAMI ZDROWOTNYMI

Ryzyko składek i rezerw

Źródłem tego typu ryzyka są umowy dodatkowe do ubezpieczeń grupowych o charakterze zdrowotnym lub wypadkowym modelowane przy pomocy technik aktuarialnych wykorzystywanych w ubezpieczeniach majątkowych.

Ryzyko katastroficzne

Największą składową ryzyka katastroficznego jest ryzyko koncentracji ubezpieczonych w jednym budynku (ubezpieczenia grupowe obejmują nierzadko całe zakłady pracy).

Ryzyko rezygnacji z umów

Ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie, zmian trendu lub zmian zmienności wskaźników rezygnacji z umów, wygasania polis, wykupów oraz odnowień. Ryzyko występuje w umowach dodatkowych do ubezpieczeń grupowych.

RYZYKO ZWIĄZANE Z UBEZPIECZENIAMI NA ŻYCIE

Ryzyko śmiertelności

Ryzyko śmiertelności generowane jest przez tę część portfela ubezpieczeniowego, gdzie wzrost współczynników śmiertelności prowadzi do konieczności podniesienia najlepszego oszacowania. W szczególności w Spółce są to ubezpieczenia grupowe (umowy na życie), ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, jak i portfel klasycznych umów na życie i dożycie.

Ryzyko niezdolności do pracy i zachorowalności

Ryzyko niezdolności do pracy i zachorowalności generowane jest przez tę część portfela ubezpieczeniowego, gdzie wzrost współczynników zachorowalności czy uszczerbków na zdrowiu prowadzi do

konieczności podniesienia najlepszego oszacowania. W Spółce ryzyko to jest generowane głównie przez długoterminowe ubezpieczenia na życie i dożycie, które oprócz umowy głównej na życie mają szereg umów dodatkowych o charakterze wypadkowym i chorobowym.

Ryzyko rezygnacji z umów

Ryzyko związane z rezygnacjami z umów generowane jest przez tę część portfela, gdzie wzrost lub spadek współczynników rezygnacji z umów prowadzi do konieczności podniesienia najlepszego oszacowania. Zdecydowana większość ryzyka rezygnacji pochodzi z portfela umów, w których ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, gdzie rezygnacja ubezpieczonego z umowy oznacza utratę potencjalnych zysków w przyszłości. Drugim istotnym źródłem ryzyka są długoterminowe umowy na życie i dożycie.

Ryzyko związane z wysokością ponoszonych kosztów

Ryzyko związane z wysokością ponoszonych kosztów generowane jest przez tę część portfela, gdzie wzrost zakładanych kosztów prowadzi do konieczności podwyższenia najlepszego oszacowania. Dzieje się tak w przypadku umów długoterminowych z ustaloną wielkością składki, gdzie zmiana kosztów w stosunku do uprzednio zakładanych wpływa na rentowność produktu w długim okresie. W Spółce są to głównie umowy, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający oraz długoterminowe ubezpieczenia na życie i dożycie, w których wielkość składki na koszty jest ustalona na początku umowy i nie może być dostosowana w przyszłości.

Ryzyko katastroficzne

Ryzyko katastroficzne generowane jest przez portfel, gdzie ryzykiem głównym jest ubezpieczenie na życie. W Spółce głównym źródłem tego ryzyka są ubezpieczenia grupowe, generujące najczęściej sumy na ryzyku śmiertelności w portfelu. Ryzyko w istotnej części wynika również z ubezpieczeń kredytów mieszkaniowych od śmierci kredytobiorcy.

Ryzyko długowieczności

Ryzyko długowieczności generowane jest przez tę część portfela ubezpieczeniowego, gdzie spadek współczynników śmiertelności prowadzi do konieczności podniesienia rezerwy najlepszego oszacowania.

C.2

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe oznacza ryzyko potencjalnego, niekorzystnego odchylenia od oczekiwanej ekonomicznej wartości aktywów oraz pasywów, wynikającego z fluktuacji cen rynkowych oraz niedoskonałego dopasowania aktywów do pasywów.

W szczególności w Spółce dotyczy to wypłacanych rent, niemniej ich liczba oraz wartość jest niematerialna.

METODY POMIARU RYZYKA AKTUARIALNEGO

W zakresie pomiaru ryzyka aktuarialnego Spółka używa następujących narzędzi:

- kalkulacja najlepszego oszacowania rezerw, marginesu ryzyka oraz wymogów kapitałowych,
- przeprowadzenie testów adekwatności rezerw,
- kalkulacja i analiza MCEV w porównaniu do najlepszego oszacowania,
- przeprowadzenie pozostałych analiz zyskowności (IRR, wpływ na rachunek techniczny),
- kalkulacja limitów sum na ryzyku i poziomu ich wykorzystania,
- ustalenie kryteriów doboru reasekuratorów.

TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA I MONITOROWANIE ICH SKUTECZNOŚCI

Spółka stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka aktuarialnego:

- ustanowienie limitów sum na ryzyku i podbudżetów ryzyka,
- odpowiednie kształtowanie warunków ubezpieczenia i taryfikacji,
- programy reasekuracyjne na duże sumy na ryzyko.

Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka odbywa się za pomocą kontroli limitów i ich okresowego raportowania na Komitet Ryzyka.

Ponadto, kalkulacja wymogu kapitałowego w okresach kwartalnych pozwala zweryfikować czy kwota wymogu kapitałowego na główne kategorie ryzyk nie przekracza z góry zadanego podbudżetu ryzyka, którego kontrolę powinny zapewniać przyjęte limity.

W trakcie 2017 roku metody pomiaru ryzyka aktuarialnego oraz techniki jego ograniczania nie uległy zmianie.

W ramach ryzyka rynkowego można wyróżnić następujące ryzyka:

RYZYKO RYNKOWE

Ryzyko stopy procentowej	Ryzyko cen akcji	Ryzyko spreadu kredytowego	Ryzyko walutowe	Ryzyko cen nieruchomości	Ryzyko koncentracji aktywów
--------------------------	------------------	----------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------

Rysunek 17.
Rodzaje ryzyka rynkowego

Na dzień 31 grudnia 2017 roku ryzyko rynkowe stanowiło 12% kapitałowego wymogu wypłacalności (wobec 13% w roku poprzednim)

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka rynkowego.

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej Spółki jest generowane w znacznym stopniu przez inwestycje służące zabezpieczeniu rezerw matematycznych obliczanych z użyciem stopy technicznej oraz inwestycje środków stanowiących pokrycie wymogów kapitałowych.

W przypadku rezerw matematycznych polityka inwestycyjna dąży do możliwie najlepszego dopasowania struktury aktywów do struktury zobowiązań z punktu widzenia stóp procentowych. Ryzyko w tej części portfela wynika z:

- długoterminowych gwarancji stóp procentowych, w tym gwarancji stóp w odniesieniu do przyszłych składek,
- oferowanego ubezpieczonym udziału w zysku z tytułu dochodów z lokat w przypadku osiągnięcia stóp zwrotu przekraczających poziom gwarantowany.

W przypadku inwestycji środków własnych stanowiących pokrycie wymogów kapitałowych większa część portfela zainwestowana jest na rynkach papierów dłużnych.

W ramach zarządzania ekspozycją na ryzyko stóp procentowych Spółka wykorzystuje instrumenty pochodne oparte o stopy procentowe, celem zabezpieczania ryzyka oraz zabezpieczania zobowiązań wynikających z umów ubezpieczenia.

Ryzyko cen akcji

Ryzyko cen akcji generowane jest tylko przez udział środków własnych Spółki w aktywach ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający. Nie jest intencją Spółki aktywne inwestowanie na rynkach akcji na własny rachunek.

Ryzyko spreadu kredytowego

Pożądany profil ryzyka spreadu kredytowego określony jest przez system limitów inwestycyjnych uzależnionych od rodzaju instrumentów, emitentów i ich jakości kredytowej określonej przez ratingi zewnętrzne oraz własną analizę

ich sytuacji finansowej. Strategia inwestycyjna Spółki zakłada istotne zaangażowanie w obligacje korporacyjne i inne instrumenty obarczone ryzykiem spreadu kredytowego. Zaangażowanie w tego typu instrumenty ma miejsce zarówno na rynku krajowym jak i na rynkach zagranicznych.

Na rynku krajowym są to instrumenty bezpieczne, takie jak obligacje dużych przedsiębiorstw i instytucji finansowych posiadających oceny ratingowe na poziomie inwestycyjnym, czy też depozyty w dużych bankach, oraz wysokodochodowe obligacje podmiotów nieposiadających ratingu zewnętrznego. W takich przypadkach Spółka stosuje własną procedurę oceny jakości kredytowej emitentów, a w trakcie trwania inwestycji sytuacja ta jest na bieżąco monitorowana, zaś jej ocena podlega zatwierdzeniu przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Na rynkach zagranicznych inwestycje dokonywane są w papiery dużych podmiotów, głównie korporacyjnych, ale też i rządowych, głównie na rynkach wschodzących. Ta część portfela składa się wyłącznie z instrumentów dłużnych, na które istnieje płynny rynek i podlega ściślejszej dywersyfikacji niż portfel krajowy. Spółka dodatkowo monitoruje sytuację gospodarczą poszczególnych krajów oraz sytuację na tamtejszych rynkach. Wyniki tych analiz przedstawiane są na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz brane pod uwagę przy decyzjach inwestycyjnych.

Ryzyko walutowe

Pasywne podejście do ryzyka kursów walut powoduje relatywnie niski wymóg kapitałowy, który wynika z niskiej wartości pozycji walutowej. Jej źródłem mogą być inwestycje na rynkach zagranicznych czy rozliczenia w walutach obcych wynikające z zabezpieczania ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych, a także w mniejszym stopniu rozliczenia z zagranicznymi dostawcami usług. Zgodnie z polityką inwestycyjną, pozycja walutowa jest na bieżąco zabezpieczana za pomocą instrumentów pochodnych.

Ryzyko cen nieruchomości

Spółka posiada głównie nieruchomości na użytek własny lub przeznaczone na sprzedaż, natomiast nie inwestuje w nieruchomości w ramach działalności lokacyjnej. Z tego powodu wartość nieruchomości, a co za tym idzie, ryzyko

cen nieruchomości jest na względzie niskim poziomie (pasywne podejście do inwestycji w nieruchomości).

Ryzyko koncentracji aktywów

Wysokość koncentracji i dywersyfikacji aktywów utrzymywana jest na bezpiecznym poziomie, co jest osiągnięte m.in. poprzez limity koncentracji, zależne od rodzaju instrumentu, emitenta i ratingu grupy emitenta. Spółka nie posiada pozycji generujących nadmierną koncentrację w portfelu inwestycyjnym z tytułu ryzyka rynkowego. Niewielka koncentracja skutkująca niezerowym wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka koncentracji wynika z ekspozycji kredytowych na grupę BNP Paribas. Łączna wartość ekspozycji na tę grupę wynosiła na koniec 2017 roku 2,9% wartości lokat uwzględnianych w module ryzyka koncentracji (4% w roku poprzednim).

Limity inwestycyjne dotyczące poziomu koncentracji są weryfikowane na poziomie zawierania transakcji i mają za zadanie ograniczenie występowania tego rodzaju ryzyka i generowanego przez nie wymogu kapitałowego.

W przypadku inwestycji na rynkach wschodzących Spółka stosuje bardziej restrykcyjne niż na rynku polskim limity koncentracji na pojedynczych emitentów/grupy kapitałowe,

a także przyjęła wąskie limity na łączną ekspozycję w poszczególnych krajach. Dzięki temu portfel inwestycji zagranicznych, jest również dobrze zdwywersyfikowany geograficznie.

METODY POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO

W zakresie pomiaru ryzyka rynkowego Spółka używa następujących narzędzi:

- kalkulacja VAR dla monitorowania całościowego ryzyka rynkowego,
- kalkulacja BPV oraz duracja dla monitorowania ryzyka stopy procentowej,
- analiza scenariuszy ryzyk oraz testy warunków skrajnych.

TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA I MONITOROWANIE ICH SKUTECZNOŚCI

W tabeli 8 zaprezentowano zastosowane przez Spółkę techniki ograniczania ryzyka rynkowego:

TABELA 8. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA RYNKOWEGO

RYZYKO	ZASTOSOWANE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA
Ryzyko stopy procentowej	Limity BPV ograniczające poziom duracja portfela aktywów, a co za tym idzie wymóg kapitałowy na to ryzyko, zawieranie terminowych transakcji na stopę procentową
Ryzyko cen akcji	Limit kwotowy na akcje, limity koncentracyjne na portfelu akcji
Ryzyko cen nieruchomości	Limit kwotowy, niewielka ekspozycja, głównie nieruchomości na użytek własny
Ryzyko spreadu kredytowego	Limit na łączną strukturę ratingową portfela, limit na średnia długość obligacji, limit na korporacyjne papiery dłużne
Ryzyko walutowe	Polityka domkniętej pozycji walutowej; zabezpieczanie otwartych pozycji transakcjami FX forward na bieżąco
Ryzyko koncentracji aktywów	Limity na koncentrację w grupach kredytowych w zależności od ratingu

Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka odbywa się za pomocą ciągłej kontroli limitów w systemie Orlando, jak i w narzędziach własnych oraz ich miesięcznego raportowania na Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Ponadto, kalkulacja wymogu kapitałowego w okresach kwartalnych pozwala zweryfikować, czy kwota wymogu

kapitałowego na ryzyko rynkowe, nie przekracza z góry zadanego podbudżetu ryzyka, którego kontrolę powinny zapewniać przyjęte limity.

W trakcie 2017 roku metody pomiaru ryzyka rynkowego oraz techniki jego ograniczania nie uległy zmianie.

POLITYKA OSTROŻNEGO INWESTORA

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Spółce odbywa się przy realizacji polityki ostrożnego inwestora.

W ramach ogólnego portfela lokat zakładu można wyróżnić:

- aktywa stanowiące pokrycie rezerw ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający,
- aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych innych niż rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający,
- aktywa stanowiące pokrycie wymogów kapitałowych.

W przypadku aktywów stanowiących pokrycie rezerw ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający ryzyko rynkowe aktywów jest w pełni kompensowane przez odpowiednią zmianę wartości rezerw. W zakresie lokat innych niż aktywa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, polityka inwestycyjna ma generalnie charakter pasywny, zakładający jedynie nieznaczne niedopasowanie ekspozycji względem profilu zobowiązań i modelowej struktury inwestycji w zakresie wymogów kapitałowych, nie pozwalając na spekulacyjne podejście do zarządzania aktywami.

Aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych innych niż rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający to portfel papierów i instrumentów dłużnych, w tym jednostek dłużnych funduszy inwestycyjnych, którego struktura jest określona przez odpowiednią strukturę zobowiązań

ubezpieczeniowych. Dodatkowo, w związku ze środowiskiem niskich stóp procentowych, celem podwyższenia dochodowości portfela inwestycyjnego Spółka inwestuje w instrumenty obarczone ryzykiem kredytowym.

Aktywa stanowiące pokrycie wymogów kapitałowych zainwestowane są w większości w instrumenty dłużne i rynku pieniężnego, bezpośrednio lub poprzez fundusze inwestycyjne. Dodatkowo, niewielka część środków własnych zainwestowana jest w ramach udziału własnego w portfelach aktywów ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, co ma na celu operacyjne usprawnienie procesu nabywania i umarzania przez klientów jednostek ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych oraz dokonywania wykupów w ramach produktów o stopie zwrotu uzależnionej od określonych indeksów.

Polityka inwestycyjna Spółki zakłada pasywne podejście do inwestycji w nieruchomości oraz do ekspozycji na ryzyko walutowe. W pierwszym przypadku ekspozycja jest bardzo mała i nie zakłada się jej zwiększenia. W drugim przypadku zakłada się zamkniętą pozycję walutową, czyli możliwie pełne dopasowanie struktury walutowej aktywów do struktury walutowej zobowiązań, w ramach dopuszczalnego limitu na niedopasowanie walutowe.

Spółka w ramach polityki inwestycyjnej może wykorzystywać instrumenty pochodne do zabezpieczania ryzyk rynkowych wynikających z portfela aktywów oraz zobowiązań, w tym z umów ubezpieczenia, jak również celem efektywnego zarządzania portfelem.

C.3

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikającą z wahań zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i dłużników, na które narażona jest Spółka.

Ryzyko kredytowe obejmuje następujące ryzyka:

- ryzyko spreadu kredytowego,
- ryzyko koncentracji aktywów,
- ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta

i może być wyróżnione w ramach poszczególnych obszarów działalności Spółki (działalność inwestycyjna, działalność reasekuracyjna).

Ryzyko spreadu kredytowego i ryzyko koncentracji aktywów opisane zostały w punkcie C.2.

Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta

oznacza możliwość poniesienia straty w związku z nieoczekiwaniem niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników lub pogorszeniem się ich zdolności kredytowej.

Na ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta Spółki składają się następujące rodzaje ryzyk:

RYZYKO NIEWYKONANIA ZOBOWIĄZAŃ PRZEZ KONTRAHENTA

Ryzyko związane z działalnością reasekuracyjną

Rysunek 18.
Rodzaje ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta

Na dzień 31 grudnia 2017 roku ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta stanowiło ok. 1% kapitałowego wymogu wypłacalności (wobec 1% w roku poprzednim).

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka kredytowego.

Ryzyko związane z działalnością reasekuracyjną

Ryzyko związane z działalnością reasekuracyjną identyfikowane jest poprzez cokwartalne zestawienia struktury ratingowej wszystkich reasekuratorów oraz badanie największych ekspozycji w pojedynczym reasekuratorze.

Ryzyko związane z lokatami

Ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta związane z lokatami ograniczane jest na równi z ryzykiem spreadu i koncentracji i w szczególności podlega tym samym limitom.

Jest ono identyfikowane poprzez bieżącą kontrolę limitów w systemie Orlando oraz comiesięczne raporty z kontroli limitów.

POLITYKA OSTROŻNEGO INWESTORA

W odniesieniu do ryzyka kredytowego związanego z lokatami polityka ostrożnego inwestora ujmuje je łącznie

Ryzyko związane z lokatami

z ryzykiem rynkowym. Ekspozycje są odpowiednio oceniane i kontrolowane, podlegają limitom zależnym od oceny ryzyka kredytowego, co ma zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa. Ponadto ekspozycje te podlegają wszelkim innym limitom i regulacjom związanym z wymaganiami polityki ostrożnego inwestora łącznie z ryzykiem rynkowym, takim jak uwzględnienie struktury terminowej i walutowej (wynikającej ze struktury zobowiązań ubezpieczeniowych), poziomu płynności, dostępności, czy rozproszenia, w tym geograficznego. Spółka nie używa instrumentów pochodnych opartych o ryzyko kredytowe.

Koncentracja ryzyka kredytowego Spółki jest nieznaczna, naistotniejszym jej elementem jest ekspozycja na grupę BNP Paribas, o czym mowa w części C.2.

METODY POMIARU RYZYKA KREDYTOWEGO

Podstawową miarą ryzyka stosowaną w analizowaniu całościowego ryzyka kredytowego jest VAR. Pomocniczo stosuje się również CVAR, kontrolujący limity grupowe, celem ograniczenia ryzyka zagregowanego na poziomie Grupy Talanx.

TECHNIKI	OGRANICZANIA	RYZYKA
I MONITOROWANIE ICH SKUTECZNOŚCI		

W tabeli 9 zaprezentowano zastosowane przez Spółkę techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

TABELA 9. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO

RYZYKO	ZASTOSOWANE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA
Ryzyko reasekuratora	Dobór reasekuratorów pod kątem ich sytuacji finansowej oraz ratingu
Ryzyko lokat	Limity na strukturę ratingową lokat oraz na koncentrację w pojedynczą grupę kredytową

Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka odbywa się za pomocą ciągłej kontroli limitów w systemie Orlando, w narzędziach własnych oraz ich miesięcznego raportowania na Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Ponadto, kalkulacja wymogu kapitałowego w okresach

kwartalnych pozwala zweryfikować, czy kwota wymogu kapitałowego na ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta, nie przekracza z góry zadanego podbudżetu ryzyka, którego kontrolę powinny zapewniać przyjęte limity.

W trakcie 2017 roku metody pomiaru ryzyka kredytowego oraz techniki jego ograniczania nie uległy zmianie.

C.4

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest związane bezpośrednio z innymi rodzajami ryzyka, tj. kredytowym, rynkowym oraz operacyjnym.

Spółka posiada odpowiednią pulę środków i instrumentów płynnych na zapewnienie bieżących potrzeb płynnościowych. Tym samym ryzyko płynności nie jest identyfikowane jako istotne, ani nie występują koncentracje tego ryzyka. W tym zakresie nie nastąpiły zmiany w okresie sprawozdawczym.

POLITYKA OSTROŻNEGO INWESTORA

Z uwagi na fakt, że odpowiedni poziom płynności jest sam w sobie elementem zasady ostrożnego inwestora, to w odniesieniu do ryzyka płynności zasada ta sprowadza się do określenia płynności poszczególnych instrumentów i monitorowania poziomu instrumentów uznanych za niepłynne. Bieżące monitorowanie płynności odbywa się dwubiegowo poprzez:

- monitorowanie miesięczne limitu na papiery niepłynne w portfelu,
- monitorowanie kwartalne współczynnika płynności bieżącej.

W zarządzaniu poziomem płynności Spółka nie stosuje

podziału na instrumenty notowane na rynkach regulowanych, nieregulowanych bądź nienotowane, lecz ocenia płynność poszczególnych instrumentów niezależnie, na podstawie dostępności potencjalnych kontrahentów i potencjalnych wolumenów obrotu. W szczególności instrumenty notowane na rynkach regulowanych mogą cechować się niską płynnością, zaś instrumenty nienotowane mogą być łatwo zbywalne na rynku międzybankowym.

Dodatkowo Spółka corocznie przeprowadza płynnościową analizę przepływów pieniężnych. Jej wyniki na koniec okresu sprawozdawczego, podobnie jak poprzedniego wskazują, że ilość papierów nienotowanych, wynikająca z obecnych limitów, jest na bezpiecznym poziomie niestanowiącym zagrożenia dla płynności Spółki.

C.5

Ryzyko operacyjne

Przez ryzyko operacyjne Spółka rozumie możliwość poniesienia straty wynikającej z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, systemów, działań ludzkich oraz z powodu zdarzeń zewnętrznych.

Posiadanie znacznego portfela obligacji skarbowych i dostępu do rynku międzybankowego zapewnia szybki dostęp do płynności w razie zwiększych potrzeb, poprzez możliwość natychmiastowej sprzedaży obligacji lub zawarcia transakcji warunkowej sprzedaży z przyznanym odkupem.

Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka polega na analizie odpowiednich raportów prezentowanych na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami.

W trakcie 2017 roku metody pomiaru ryzyka płynności oraz techniki jego ograniczania nie uległy zmianie.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka płynności.

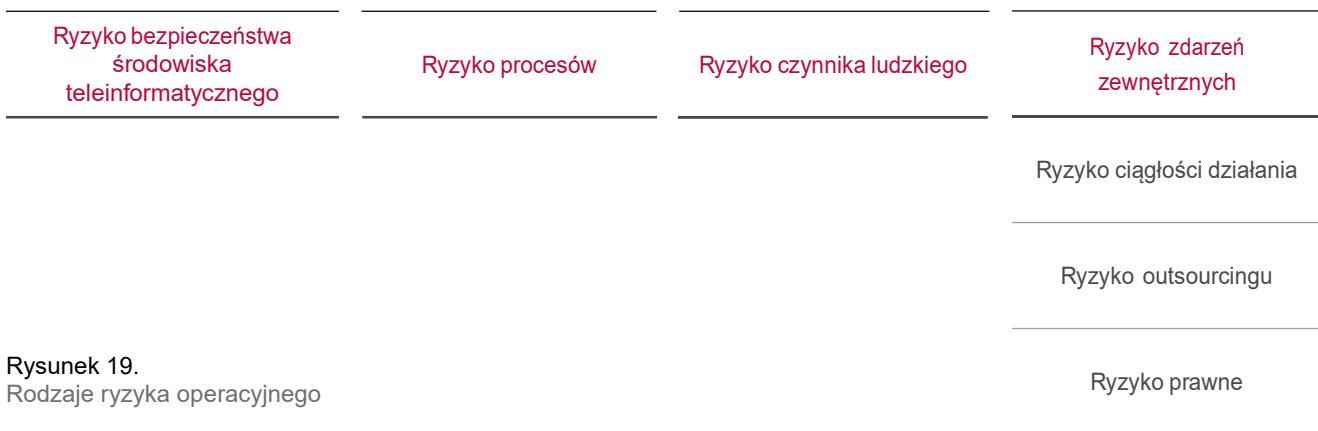
Oczekiwane zyski z przyszłych składek

Oczekiwane zyski z przyszłych składek rozumiane są jako różnica pomiędzy najlepszym oszacowaniem obliczonym zgodnie z Dyrektywą Wyplacalność 2 a najlepszym oszacowaniem obliczonym przy założeniu, że składki związane z obecnymi umowami ubezpieczeń i umowami reasekuracji, które mają być uzyskane w przeszłości, nie są uzyskiwane z jakiegokolwiek innego powodu niż wystąpienie ubezpieczonego zdarzenia, niezależnie od obowiązujących lub umownych praw ubezpieczającego do zakończenia polisy.

Łączna kwota oczekiwanej zysku z przyszłych składek na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 140 736 tys. PLN.

Na podstawie analiz opisanych w rozdziale C.4 Spółka w 2017 roku nie identyfikowała ryzyka płynności jako ryzyka istotnego.

RYZYKO OPERACYJNE

Rysunek 19.
Rodzaje ryzyka operacyjnego

Na dzień 31 grudnia 2017 roku ryzyko operacyjne stanowiło 12% kapitałowego wymogu wypłacalności (wobec 15%. w roku poprzednim).

Ryzyko bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego

Identyfikacja ryzyka bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego polega na wykrywaniu zagrożeń, które mogą mieć niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów biznesowych Spółki w wyniku jego naruszenia.

Ryzyko procesów

Identyfikacja ryzyka procesów polega na wykrywaniu zagrożeń, które mogą mieć niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów biznesowych Spółki m.in. w wyniku:

- niewłaściwej organizacji procesów,
- niewłaściwego podziału zadań i kompetencji lub braku takiego podziału,
- braku odpowiednich zasobów do realizacji zdefiniowanych procesów.

Ryzyko czynnika ludzkiego

Identyfikacja ryzyka czynnika ludzkiego polega na wykrywaniu zagrożeń, które mogą mieć niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów biznesowych Spółki m.in. w wyniku:

- braku odpowiednich kwalifikacji pracowników,
- niezamierzonych lub celowych działań pracowników na szkodę Spółki (np. nieodpowiednia/nieefektywna organizacja czasu pracy i podziału zadań, brak standardów etycznych itp.),
- błędów w polityce kadrowej (np. wysoka fluktuacja kadr, nieadekwatne systemy wynagradzania i motywowania, brak wyraźnie zdefiniowanych obowiązków i odpowiedzialności itp.),
- świadomego działania na szkodę Spółki osób trzecich (np. oszustwa zewnętrzne, kradzieże).

Ryzyko zdarzeń zewnętrznych

Identyfikacja ryzyka zdarzeń zewnętrznych polega na wykrywaniu zagrożeń, które mogą mieć niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów biznesowych Spółki m.in. w wyniku:

- braku możliwości prowadzenia działalności lub zakłócenia działalności przez Spółkę w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych (np. trzęsienia ziemi, pożary, powódź, akty terroru), braku dostępu do siedziby lub mediów (ryzyko ciągłości działania),
- nienależytego wykonywania przez podmiot zewnętrzny outsourcingowy czynności i funkcji (ryzyko outsourcingu),
- zmian w prawie, innych regulacjach zewnętrznych i orzecznictwie oraz błędne ukształtowanie stosunków prawnych czy też niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub organów administracji publicznej (ryzyko prawne).

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM

W zakresie pomiaru/oceny wszystkich rodzajów ryzyka operacyjnego wykorzystywane są metody eksperckie ilościowe i jakościowe:

- metoda ilościowa jest oparta na danych/ wartościach liczbowych prawdopodobieństwa i wpływu ryzyka na wynik i kapitały Spółki; dokonywana ocena wpływu (w tys. PLN) uwzględnia istniejące mechanizmy kontrolne,
- metoda jakościowa to metoda ekspercka oceny prawdopodobieństwa oraz wpływu ryzyka na Spółkę wg ustalonej skali oceny.

Przy dokonywaniu oceny jakościowej wpływu ryzykabrane są pod uwagę m.in. następujące kryteria:

- reputacja,
- aspekty prawne i regulacyjne,

- poufność,
- przewaga konkurencyjna.

W 2017 roku Spółka dokonała zmiany skali prawdopodobieństwa dla oceny ryzyka metodą jakościową (wprowadzona została skala pięciostopniowa w miejsce skali czterostopniowej).

Wyniki identyfikacji i pomiaru/oceny ryzyka operacyjnego są monitorowane i obserwowane w czasie oraz podlegają cyklicznemu raportowaniu do Komitetu Ryzyka, Zarządu Spółki oraz Komitetu Audytu.

Celem nadzorżennym zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat poprzez:

- wbudowanie w procesy biznesowe odpowiednich mechanizmów i środków kontroli ograniczających ryzyko (system kontroli wewnętrznej),
- zapewnienie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych (m.in. rozbudowa i doskonalenie systemu zarządzania ryzykiem, odpowiedni dobór kadr, optymalizacja procesów wewnętrznych),
- wdrażanie rozwiązań/standardów Grupy Talanx oraz najlepszych praktyk rynkowych,
- stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających ryzyko (m.in. systemowe kontrole dostępu i uprawnień, automatyzacja procesów, wprowadzenie nowych i lepszych sposobów przetwarzania transakcji elektronicznych, ochrona firmy przed cyberzagrożeniami, ochrona danych przed utratą, kradzieżą, zniszczeniem, bezprawną zmianą lub fałszerstwem),
- gromadzenie i analizę informacji o ryzyku operacyjnym w oparciu o:
  - bazę zdarzeń operacyjnych,
  - zdefiniowane kluczowych wskaźników ryzyka (KRI) i ich monitoring,
  - ustrukturyzowany proces Risk Scan, którego celem jest w szczególności identyfikacja istotnych ryzyk, które mogą mieć negatywny wpływ na wynik finansowy Spółki w perspektywie roku, uniemożliwiających osiągnięcie założeń planów finansowych,
  - analizę scenariuszy - Spółka przygotowuje i analizuje scenariusze związane z wystąpieniem określonych zdarzeń zewnętrznych; Spółka nie przeprowadza testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka operacyjnego,
  - analizę rekomendacji audytowych,
  - ocenę ryzyka związanego z outsourcingiem procesów i czynności,
  - wiedzę ekspercką,
  - analizę otoczenia Spółki,
- opracowanie planów ciągłości działania w celu zabezpieczenia poprawnego funkcjonowania kluczowych dla Spółki procesów w sytuacji kryzysu.

KONCENTRACJA RYZYKA OPERACYJNEGO

Spółka przeanalizowała ryzyko koncentracji wynikające z outsourcingu i wdrożyła w grudniu 2017 roku odpowiednie zmiany w tym zakresie. Zgodnie z Zasadami zawierania umów outsourcingowych, jeżeli z danym dostawcą obowiązuje co najmniej jedna umowa uznana za istotną, dla każdej kolejnej umowy outsourcingu z tym dostawcą wymagana jest zgoda Zarządu.

TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA I MONITOROWANIE ICH SKUTECZNOŚCI

W tabeli 10 zaprezentowano zastosowane przez Spółkę techniki ograniczania ryzyka operacyjnego:

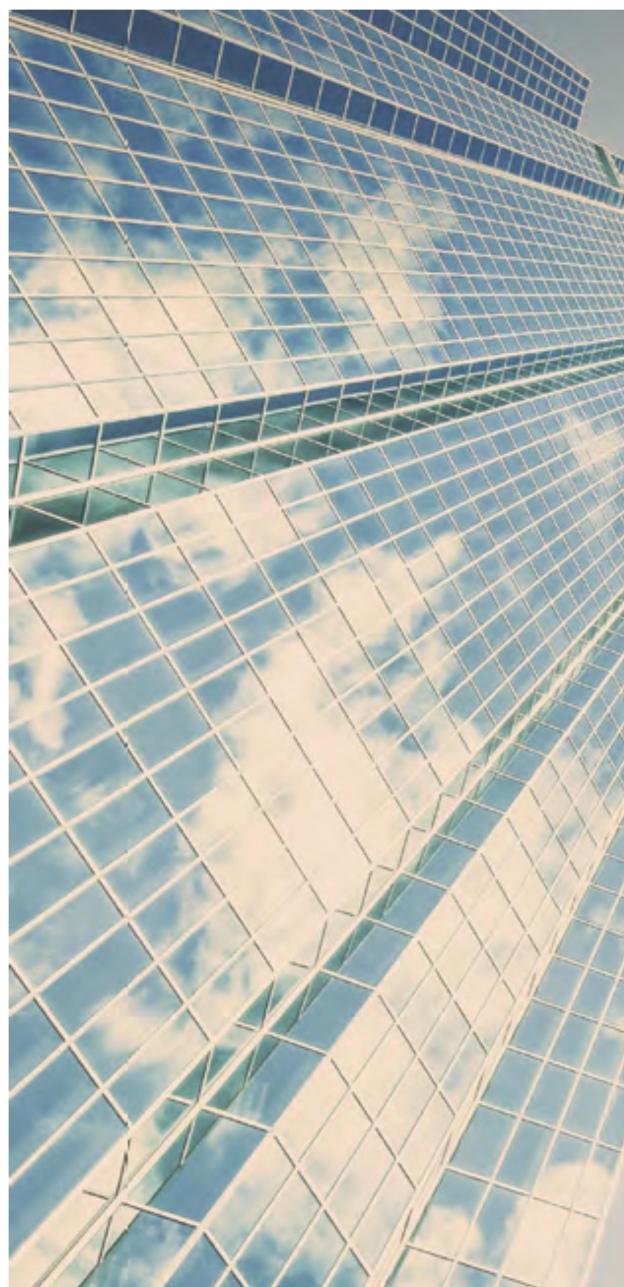

TABELA 10. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA OPERACYJNEGO

RYZYKO	ZASTOSOWANE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA
Wbudowanie w bieżącą działalność operacyjną mechanizmów ograniczania i kontroli ryzyka m.in.	
Ryzyko bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego	<ul style="list-style-type: none"> • zarządzanie uprawnieniami do systemów w ramach obowiązujących regulacji wewnętrznych, • stosowanie zabezpieczeń infrastruktury technologicznej, • zarządzanie incydentami bezpieczeństwa informatycznego, • wdrożenie kompleksowego programu uświadamiania z zakresu bezpieczeństwa teleinformatycznego, tj. szkolenia e-learningowe oraz cykliczne kampanie informacyjne, • wzmacnianie mechanizmów bezpieczeństwa teleinformatycznego.
Ryzyko procesów	<ul style="list-style-type: none"> • wewnętrzne regulaminy i instrukcje oraz procedury postępowania, • zdefiniowanie w regulaminach organizacyjnych podziału kompetencji i odpowiedzialności, • kontrole funkcjonalne w zakresie jakości i poprawności przebiegu procesów, • odpowiednia polityka kadrowa, • automatyzacja procesów.
Ryzyko czynnika ludzkiego	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia polityka rekrutacji, • jasne przypisanie pracownikom ustalonych zadań i celów, • proces oceny pracowników, • system szkoleń, • kontrole funkcjonalne w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności.
Ryzyko zdarzeń zewnętrznych	<ul style="list-style-type: none"> • zarządzanie incydentami bezpieczeństwa, • opracowanie i testowanie planów ciągłości działania i planów odtworzenia awaryjnego, • zabezpieczenie systemów krytycznych, • określenie zasad wyboru dostawców i oceny ryzyka dla outsourcowań czynności, • monitoring zmian prawnych i orzecznictwa.

Dla ryzyka operacyjnego monitorowanie skuteczności technik jego ograniczania odbywa się m.in. za pomocą:

- monitoringu kluczowych wskaźników ryzyka,
- monitoringu poziomu zidentyfikowanych zdarzeń operacyjnych oraz ich analizy,
- monitoringu zakresu i skali incydentów bezpieczeństwa,
- testów systemu zarządzania ciągłością działania,
- monitoringu ryzyka związanego z outsourcingiem w trakcie trwania umowy,

oraz raportowania wniosków z zastosowania powyższych technik na Komitet Ryzyka.

PODSUMOWANIE

Podsumowując, w zakresie ryzyka operacyjnego w 2017 roku Spółka uzupełniła procedury wewnętrzne w zakresie ryzyka outsourcingu na wypadek możliwej koncentracji ryzyka oraz uszczególniła skalę oceny ryzyka.

C.6

Pozostałe istotne ryzyka

Poniżej scharakteryzowano pozostałe kategorie ryzyka:

Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne jest związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze

zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Biorąc pod uwagę funkcjonujący w Spółce system zarządzania oraz redukcję ryzyka poprzez proces monitorowania realizacji przyjętej strategii, Spółka nie rozpoznaje tego ryzyka jako istotne.

Ponadto w celu ograniczenia ryzyka strategicznego Spółka stosuje m.in. następujące metody:

- efektywny system informacji zarządczej,
- okresowa kontrola projektów strategicznych przez Zarząd Spółki,
- dokumentowanie podjętych decyzji,
- okresowa kontrola realizacji strategii przez Radę Nadzorczą.

W 2017 roku Spółka nie wprowadziła zmian w zakresie stosowanych metod ograniczania ryzyka strategicznego.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka strategicznego.

Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji w odniesieniu do ryzyka strategicznego.

Powysze ryzyko nie jest objęte testami warunków skrajnych czy analizami wrażliwości.

Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe definiowane jest w Spółce jako nieosiągnięcie założonych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko biznesowe obejmuje ryzyko konkurencji.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym polega na identyfikacji, analizie i monitorowaniu czynników, które mogą znacząco wpłynąć na sytuację finansową Spółki poprzez zmianę wysokości przychodów lub kosztów Spółki.

Monitoring ryzyka biznesowego odbywa się poprzez analizę przyczyn odchyleń od założeń planistycznych dla wybranych pozycji rachunku wyników.

Spółka ogranicza ryzyko biznesowe poprzez prowadzenie analiz otoczenia biznesowego, w tym działań konkurencji.

W 2017 roku Spółka nie wprowadziła zmian w zakresie stosowanych metod ograniczania ryzyka biznesowego.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka biznesowego.

Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji w odniesieniu do ryzyka biznesowego.

Powysze ryzyko nie jest objęte testami warunków skrajnych czy analizami wrażliwości.

Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji jest związane z negatywnym odbiorem wizerunku Spółki przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, regulatorów, organ nadzoru oraz opinię publiczną. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Spółki oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty reputacyjnej.

Spółka ogranicza ryzyko reputacji poprzez ochronę marki i reputacji Spółki, która obejmuje w szczególności następujące działania:

- zapobiegawcze, służące ograniczaniu występowania zdarzeń skutkujących utratą reputacji poprzez systemowe wbudowanie odpowiednich mechanizmów i zasad postępowania w funkcjonujące w Spółce procesy. Zasady te są określone w odpowiednich regulacjach wewnętrznych określających zasady i reguły etycznego postępowania pracowników, procedury sprzedawcze, procedury likwidacji szkód, składania i rozpatrywania skarg, ochrony danych osobowych, zasady kontaktów z organem nadzoru, zasady kontaktów z mediami, zasady realizacji komunikacji zewnętrznej, zasady aktywności w mediach społecznościowych,
- łagodzące lub minimalizujące niekorzystny wpływ negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych poprzez:
  - realizowanie komunikacyjnych działań osłonowych,
  - monitorowanie mediów: telewizji, radia, prasy, Internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
  - analizowanie i ocena skutków zdarzeń wizerunkowych,
  - podejmowanie działań minimalizujących negatywne skutki zdarzeń wizerunkowych we współpracy z zewnętrzną agencją PR.

W trakcie 2017 roku Spółka nie wprowadziła zmian w zakresie stosowanych metod ograniczania ryzyka reputacji.

W ramach zarządzania ciągłością działania, wyłonione zostały procesy krytyczne, przerwanie których może grozić poważnymi konsekwencjami finansowymi i wizerunkowymi. W celu minimalizacji ryzyka reputacji, dla tych procesów został sporządzony Plan Ciągłości Działania, umożliwiający kontynuację procesów krytycznych w sytuacji kryzysowej.

Ryzyko reputacji jest trudno mierzalne i podlega ocenie jakościowej. Spółka nie identyfikuje wzrostu ekspozycji na ten rodzaj ryzyka.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka reputacji.

Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji w odniesieniu do ryzyka reputacji.

Powyższe ryzyko nie jest objęte testami warunków skrajnych czy analizami wrażliwości.

Spółka wyróżnia również ryzyko modeli, ryzyko konkurencji, ryzyko zgodności (opisane w punkcie B.4.2 niniejszego Sprawozdania).

Najistotniejsze ryzyka nieuwzględniane w formule standardowej.

Do najistotniejszych ryzyk nieuwzględnianych w formule standardowej zaliczyć należy ryzyko kredytowe obligacji skarbowych – ryzyko wynikające z wrażliwości wartości obligacji skarbowych na zmiany w poziomie „spreadów” kredytowych w odniesieniu do struktury terminowej stóp procentowych papierów wartościowych pozbawionych ryzyka lub wahania ich zmienności powiększone o potencjalną stratę wynikającą z ryzyka niewykonania zobowiązania przez Skarb Państwa. Ryzyko to jest istotne dla Spółki ze względu na fakt, że obligacje skarbowe stanowią proporcjonalnie największą część aktywów Spółki.

Spółka przeszła pozytywnie test stresu KNF, polegający na włączeniu obligacji skarbowych do ryzyka spadku koncentracji w wyliczaniu formuły standardowej. Spółka akceptuje obecny poziom ryzyka kredytowego obligacji skarbowych.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozbawionościami wpływające na poziom ryzyka kredytowego obligacji skarbowych.

Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji w odniesieniu do ryzyka kredytowego obligacji skarbowych.

Nowo pojawiające się istotne ryzyka (emerging risks)

Spółka analizuje nowo pojawiające się istotne ryzyka. Najważniejsze wśród nich to:

- ryzyko zmian warunków politycznych i prawnych,
- ryzyko zmian na rynkach finansowych, w tym ryzyko systemowe,
- ryzyko związane z rozwojem opieki zdrowotnej.

PODSUMOWANIE

Podsumowując, w okresie sprawozdawczym Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w obszarze zarządzania kategoriami ryzyk, o których mowa w tym podrozdziale.

W zakresie pozostałych istotnych ryzyk związanych z działalnością lokacyjną Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji innych niż opisane w części C.2 i C.3.

C.7

Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje zostały przedstawione powyżej.

D

Wycena do celów wypłacalności

Niniejszy rozdział został poświęcony wycenie aktywów i zobowiązań Spółki. W kolejnych rozdziałach opisano sposób wyceny aktywów i zobowiązań zgodnie z wymogami Wypłacalności 2 wraz z porównaniem do zasad stosowanych na potrzeby sprawozdania statutowego. W przypadku różnic wyjaśniono, jakie elementy wpływają na odmienne wyceny i ujęcie pozycji na potrzeby Wypłacalności 2 oraz sprawozdania statutowego.

Informacja dotycząca sposobu wyceny aktywów i zobowiązań została podzielona na następujące kategorie: aktywa, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, pozostałe zobowiązania. Dane zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu, o ile nie wskazano inaczej, są wyceniane zgodnie z art. 223 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

- aktywa wyceniane są przy zastosowaniu ekonomicznego, rynkowego podejścia bazującego na ocenie ryzyka. Oznacza to, że są wyceniane w wartości godziwej, czyli kwocie, za jaką mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji na warunkach rynkowych,
- rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyceniane są w kwocie będącej sumą najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka,
- zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są wyceniane w wartości godziwej, tj. w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Po początkowym ujęciu, przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się korekt uwzględniających zmianę zdolności kredytowej Spółki.

Niniejsze zasady wyceny na potrzeby Wypłacalności 2 zostały przyjęte zgodnie z wymogami, które określają:

- Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej,
- Rozporządzenie delegowane,
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 roku ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE (z późn. zmianami),
- Wytyczne w sprawie wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (EIOPA-BoS-14/166 PL) opublikowane 2 lutego 2015 roku oraz Wytyczne KNF dotyczące procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- Wytyczne w sprawie ujmowania oraz wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe (EIOPA-BoS-15/113 PL) opublikowane 14 września 2015 roku.

Zasady wyceny aktywów i zobowiązań na potrzeby sprawozdania statutowego są zgodne z Polskimi Standardami Rachunkowości, określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz z wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi, m.in.:

- Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji,
- Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych.

W sprawach nieuregulowanych w Ustawie o Rachunkowości oraz wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych Spółka stosuje odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej.

HIERARCHIA METOD WYCENY

Wycena aktywów i zobowiązań dokonywana jest w sposób hierarchiczny, tzn.:

- przy wykorzystaniu cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach dla takich samych składników aktywów/zobowiązań,
- jeśli korzystanie z cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach dla takich samych aktywów/zobowiązań nie jest możliwe, pod uwagębrane są ceny notowane na aktywnych rynkach dla podobnych składników aktywów/zobowiązań z zastosowaniem korekt odzwierciedlających różnice,
- jeśli takie same lub podobne aktywa/zobowiązania nie są notowane na aktywnych rynkach, korzysta się z alternatywnych metod wyceny (o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej), przy czym w maksymalny sposób wykorzystuje się potrzebne do wyceny informacje rynkowe, minimalizując wykorzystanie parametrów specyficznych dla Spółki.

Spółka dokonuje przeglądu metod wyceny możliwych do zastosowania dla poszczególnych aktywów i zobowiązań, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki rynku oraz charakteru rozpatrywanych aktywów oraz zobowiązań.

KRYTERIA OCENY AKTYWNEGO RYNKU

Za aktywny rynek uznaje się rynek, na którym transakcje dotyczące składnika aktywów lub zobowiązań finansowych odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać bieżących informacji na temat cen (np. Bondspot, GPW, rynki zagraniczne), przy czym:

- instrumenty będące przedmiotem obrotu na rynku są jednorodne,

- zazwyczaj w każdym czasie występują zainteresowani nabywcy i sprzedawcy,
- ceny są podawane do publicznej wiadomości.

W przypadku, gdy dany składnik lokat jest przedmiotem obrotu na więcej niż jednym aktywnym rynku, Spółka dokonuje wyboru rynku głównego na podstawie rodzaju analizowanego aktywa, częstotliwości oraz volumenu obrotu na danym składniku lokat oraz minimalnych kryteriów kwotowych.

ZMIANY METOD WYCENY W TRAKCIE ROKU

W 2017 roku Spółka nie dokonała zmian w zasadach wyceny aktywów i pasywów stosowanych na potrzeby Wypłacalność 2.

D.1 Aktywa

Aktywa wyceniane są przy zastosowaniu ekonomicznego, rynkowego podejścia bazującego na ocenie ryzyka, zgodnie z art. 223 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, tj. w wartości godziwej, czyli kwocie, za

jaką mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji na warunkach rynkowych.

TABELA 11. ZESTAWIENIE AKTYWÓW SPÓŁKI NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU

AKTYWA	WARTOŚĆ WG STATUTOWYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH*	KOREKTA WARTOŚCI DO S2, Z TYTUŁU:		WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2
		REKLASYFIKACJI**	WYCENY	
Wartość firmy	0	0	0	
Aktywowane koszty akwizycji	49 122	0	-49 122	
Wartości niematerialne i prawne	15 054	0	-15 054	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	89	0	-89	0
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	0	0	0	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytku własny	2 891	0	1 306	4 197
Lokaty	603 279	0	27 308	630 587
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	0	0	0	0
Udziały w jednostkach powiązanych	0	0	0	0
Akcje i udziały	1 092	0	0	1 092
Dłużne papiery wartościowe	534 590	0	27 313	561 903
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	6 612	0	0	6 612
Instrumenty pochodne	924	0	0	924
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	60 061	0	-5	60 056
Pozostałe lokaty	0	0	0	0
Aktywa dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z UFK	1 519 326	0	1 047	1 520 373
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji	30 672	-4 245	-8 801	17 626
Depozyty u cedentów	0	0	0	0
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	10 736	-5 727	0	5 009
Należności z tytułu reasekuracji biernej	1 009	-1 009	0	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	12 956	0	-312	12 644
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	10 516	0	-148	10 368
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	954	1 115	-954	1 115
Aktywa ogółem	2 256 604	-9 866	-44 819	2 201 919

* Wartości wg statutowych sprawozdań finansowych zostały zaprezentowane zgodnie z zasadami prezentacji obowiązującymi w bilansie ekonomicznym.

** W kolumnie „Reklasyfikacje” przedstawiono korekty należności ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych, rozpoznanych jako niewymagalne i ujmowanych w bilansie ekonomicznym w kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz w pozostałych aktywach (nie wykazywanych w innych pozycjach).

*** Pełny formularz S.02.01 zgodny z rozporządzeniem KE 2015/2452 (z późn. zmianami) stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

W dalszej części Sprawozdania zamieszczono opisy sposobu wyceny istotnych pozycji aktywów występujących w bilansie ekonomicznym. Pozycje, uznane przez Spółkę, jako nieistotne, nie podlegały opisom, jednakże ich brak w ocenie Spółki nie wpływa na proces decyzyjny lub ocenę

dokonywaną przez użytkowników niniejszego Sprawozdania. W niniejszym rozdziale wskazano również na różnice w metodach wycen i ujęciu aktywów na potrzeby sprawozdania statutowego i Wypłacalności 2.

D.1.1 Wycena aktywów

AKTYWOWANE KOSZTY AKWIZYCJI

W bilansie statutowym aktywowane koszty akwizycji obejmują poniesione w okresie sprawozdawczym bezpośrednie koszty akwizycji i część pośrednich kosztów akwizycji w udziale przypadającym na przyszłe okresy sprawozdawcze.

Aktywowane koszty akwizycji nie występują w bilansie ekonomicznym na potrzeby Wypłacalności 2, co powoduje różnicę między bilansem statutowym a bilansem ekonomicznym.

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

Wartości niematerialne i prawne obejmują (z wyłączeniem wartości niematerialnych i prawnych zaliczanych do inwestycji oraz wartości firmy) nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności: autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, know-how. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również koszty zakończonych prac rozwojowych.

Do celów statutowych wartości niematerialne i prawne wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytwarzania pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe.

Wartości niematerialne i prawne na potrzeby Wypłacalności 2 są ujmowane i wyceniane w wartości innej niż zero tylko wtedy, gdy mogą być sprzedane oddzielnie i jeśli istnieje aktywny rynek dla takich samych lub podobnych wartości niematerialnych i prawnych. Spółka nie identyfikuje wartości niematerialnych i prawnych spełniających powyższe kryteria, dlatego w bilansie ekonomicznym na potrzeby Wypłacalności 2 dla wartości niematerialnych i prawnych przyjęto wartość zero.

AKTYWA I REZERWA Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

Na potrzeby bilansu, zgodnego z wymogami Wypłacalności 2, rezerwę i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się na podstawie różnic przejściowych między wartością aktywów i zobowiązań ustaloną na potrzeby bilansu ekonomicznego i ich wartością podatkową. Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Spółka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości. Zgodnie z prognozowanymi wynikami finansowymi Spółka planuje osiąganie zysku w kolejnych latach, który pozwoli na realizację całego aktywa podatkowego.

Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, zarówno w bilansie statutowym, jak i bilansie ekonomicznym, są kompensowane i prezentowane w zależności od wyniku w aktywach lub zobowiązańach (w ujęciu netto). Aktywa i rezerwa z tytułu podatku odroczonego nie podlegają dyskontowaniu.

Wartości oraz źródła pochodzenia rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego przedstawiono w tabeli 12.

TABELA 12. WARTOŚĆ SKOMPENSOWANA DTA/DTL NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU

DTA/DTL – WARTOŚĆ SKOMPENSOWANA	31 GRUDNIA 2017	Struktura wiekowa podatku odroczonego			
		Do roku	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Niezdefiniowane
Sprawozdanie statutowe	-90	-2 611	4 340	-2 008	189
Instrumenty finansowe	-4 724	-1 540	-421	-2 952	189
Aktywowane koszty akwizycji	9 333	3 628	4 761	944	0
Odpisy aktualizujące należności	-157	-157	0	0	0
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	-1 675	-1 675	0	0	0
Pozostałe	-2 867	-2 867	0	0	0
Wpływ wyceny Wypłacalność 2	34 039	14 007	3 293	16 739	0
Aktywowane koszty akwizycji	-9 333	-3 628	-4 761	-944	0
Wartości niematerialne i prawne	-2 860	-1 157	-1 578	-125	0
Instrumenty finansowe	5 360	913	1 928	2 519	0
Rozliczenia międzyokresowe	289	289	0	0	0
Nieruchomości i środki trwałe	248	103	129	16	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	40 155	17 307	7 575	15 273	0
Pozostałe	180	180	0	0	0
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy Wypłacalność 2	33 949	11 396	7 633	14 731	189
Kwota niewykorzystanych ulg i strat podatkowych z poprzednich lat, dla których nie uznano aktywów					
		0			

Różnice dotyczące skompensowanej wartości rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego między bilansem statutowym a ekonomicznym wynikają z zastosowania odmiennych metod wykonywanej aktywów i zobowiązań dla potrzeb sprawozdawczości statutowej i Wypłacalności 2 (co wykazano przy opisie poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań).

NIERUCHOMOŚCI, MASZYNY I WYPOSAŻENIE (RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE) WYKORZYSTYWANE NA UŻYTEK WŁASNY

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytku własny obejmują aktywa o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdolne do użytku i przeznaczone na potrzeby Spółki. Składniki rzeczowych

aktywów trwałych kwalifikuje się do ujęcia jako składnik aktywów wyłącznie wtedy, gdy istnieje prawdopodobieństwo, że przyszłe korzyści ekonomiczne związane z danym składnikiem będą napływać do przedsiębiorstwa i można wiarygodnie określić cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała nieruchomości do użytku własnego. W związku z powyższym w tej pozycji aktywów Spółka opisuje rzeczowe składniki aktywów, inne niż nieruchomości.

Do celów statutowych, rzeczowe aktywa trwałe wycenianie się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych, zgodnie z odrębnymi przepisami), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe

oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 rzeczowe aktywa trwałe inne niż nieruchomości klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2017 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 11.

AKCJE I UDZIAŁY

W pozycji akcje i udziały bilansu ekonomicznego wykazano:

- akcje i udziały notowane (pozycja C0010/R0110 w załączniku nr 1),
- akcje i udziały nienotowane (pozycja C0010/R0120 w załączniku nr 1).

Pozycja akcje i udziały notowane bilansu ekonomicznego obejmuje akcje notowane na rynku regulowanym lub alternatywnym.

Na potrzeby sprawozdania statutowego akcje i udziały notowane wyceniane są każdorazowo w wartości godziwej. W związku z powyższym, nie jest konieczne przeprowadzenie dodatkowych korekt na potrzeby Wypłacalności 2.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na dzień 31 grudnia 2017 roku, na potrzeby Wypłacalności 2, wszystkie akcje i udziały notowane zaklasyfikowano do kategorii aktywów, wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów.

Wartość godziwa akcji notowanych wyznaczona została na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku (np. GPW, NewConnect) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku.

DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

W pozycji dłużne papiery wartościowe bilansu ekonomicznego wykazano:

- obligacje państwe (pozycja C0010/R0140 w załączniku nr 1),
- obligacje korporacyjne (pozycja C0010/R0150 w załączniku nr 1).

Pozycja obligacje państwe bilansu ekonomicznego obejmuje obligacje rządowe, komunalne i obligacje emitowane na szczeblu ponadnarodowym nienotowane oraz notowane na rynku regulowanym lub alternatywnym,

natomast w pozycji obligacje korporacyjne bilansu ekonomicznego wykazywane są notowane oraz nienotowane dłużne papiery korporacyjne.

Na potrzeby sprawozdania statutowego obligacje państwe oraz obligacje korporacyjne wyceniane są każdorazowo w wartości godziwej lub według skorygowanej ceny nabycia ustalonej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Na potrzeby Wypłacalności 2 przeprowadzane są korekty dostosowujące wycenę obligacji państwowych i obligacji korporacyjnych w bilansie ekonomicznym do wartości godziwej.

Różnice na dzień 31 grudnia 2017 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 11.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 notowane obligacje państwe oraz notowane obligacje korporacyjne klasyfikowane są do kategorii aktywów, wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów, jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych obligacjach zawarto transakcję albo jeżeli wolumen obrotów nie był znacząco niski.

W powyższym przypadku wartość godziwa notowanych obligacji państwowych wyznaczana jest na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku (np. GPW, BondSpot) lub najlepszej oferty kupna z rynku Treasury BondSpot Hurtowy z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku, natomiast wartość godziwa notowanych obligacji korporacyjnych wyznaczana jest na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku (np. GPW, BondSpot) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 notowane obligacje państwe (jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych notowanych obligacjach państwowych nie zawarto żadnej transakcji albo jeżeli wolumen obrotów był znacząco niski), notowane obligacje korporacyjne (jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych notowanych obligacjach korporacyjnych nie zawarto żadnej transakcji albo jeżeli wolumen obrotów był znacząco niski), nienotowane obligacje komunalne oraz nienotowane obligacje korporacyjne klasyfikowane są do kategorii aktywów, wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny dłużnych papierów wartościowych

został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA ORAZ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

W pozycji jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania bilansu ekonomicznego wykazywane są jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych oraz tytuły uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych notowanych na giełdzie.

Na potrzeby sprawozdania statutowego jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych oraz tytuły uczestnictwa w funduszach notowanych na giełdzie wyceniane są każdorazowo w wartości godziwej. W związku z powyższym, nie jest konieczne przeprowadzenie dodatkowych korekt na potrzeby Wypłacalności 2.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępnie do rozdziału D, tytuły uczestnictwa w funduszach notowanych na giełdzie klasyfikowane są na potrzeby Wypłacalności 2 do kategorii aktywów wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów.

Wartość godziwa tytułów uczestnictwa w funduszach notowanych na giełdzie wyznaczana jest na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępnie do rozdziału D, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

INSTRUMENTY POCHODNE

W pozycji instrumenty pochodne bilansu ekonomicznego wykazywane są instrumenty pochodne: futures, fx swap, IRS, equity swap oraz opcje.

Na potrzeby sprawozdania statutowego instrumenty pochodne wyceniane są każdorazowo w wartości godziwej. W związku z powyższym, nie jest konieczne przeprowadzenie dodatkowych korekt na potrzeby Wypłacalności 2.

Instrumenty pochodne wykazują się jako aktywa, gdy ich

wycena jest dodatnia i jako zobowiązania, gdy ich wycena jest ujemna.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępnie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 kontrakty futures klasyfikowane są do kategorii aktywów (lub zobowiązań) wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów.

Wartość godziwa kontraktów futures wyznaczana jest na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku (GPW) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępnie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe instrumenty pochodne klasyfikowane są do kategorii aktywów (zobowiązań) wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny instrumentów pochodnych został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

DEPOZYTЫ INNE NIŻ EKWIWALENTE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

W pozycji depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych bilansu ekonomicznego wykazywane są depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych, które nie mogą być wykorzystywane do dokonywania płatności przed upływem określonego terminu i nie mogą zostać wymienione na walutę lub na depozyty zbywalne bez znacznego ograniczenia lub kary.

Na potrzeby sprawozdania statutowego depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wyceniane są każdorazowo według skorygowanej ceny nabycia ustalonej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości, w wartości nominalnej lub kwocie wymaganej zapłaty, rozumianej jako wartość nominalna powiększona o liniowo naliczone odsetki.

Na potrzeby Wypłacalności 2 przeprowadzane są dodatkowe korekty dostosowujące wycenę depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych w bilansie ekonomicznym do wartości godziwej.

Różnice na dzień 31 grudnia 2017 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 11.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępnie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 depozyty bankowe inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych

klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny depozytów bankowych innych niż środki pieniężne został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania.

AKTYWA DLA UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE, W KTÓRYCH ŚWIADCZENIE JEST USTALANE W OPARCIU O OKREŚLONE INDEKSY LUB INNE WARTOŚCI BAZOWE I UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE ZWIĄZANYCH Z UBEZPIECZENIOWYM FUNDUSZEM KAPITAŁOWYM

W pozycji aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym bilansu ekonomicznego wykazywane są akcje i udziały notowane, obligacje państwowie, obligacje korporacyjne, jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania, instrumenty pochodne, depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych, środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, należności oraz zobowiązania.

Metody wyceny w wartości godziwej na potrzeby sprawozdania statutowego oraz Wypłacalności 2 powyższych kategorii zostały przedstawione w punkcie dotyczącym lokat, środków pieniężnych, należności i zobowiązań oraz w części dotyczącej alternatywnych metod wyceny odpowiednich składników aktywów.

Ponadto, poza ww. rodzajami aktywów, w skład aktywów dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym wchodzą również akcje i udziały nienotowane (prawa poboru) oraz certyfikaty w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym.

Na potrzeby sprawozdania statutowego akcje i udziały nienotowane (prawa poboru) oraz certyfikaty w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym wyceniane są każdorazowo w wartości godziwej. W związku z powyższym, nie jest konieczne przeprowadzenie dodatkowych korekt na potrzeby Wypłacalności 2.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 akcje i udziały nienotowane (prawa poboru) oraz certyfikaty w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym klasyfikowane są do kategorii aktywów, wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny

wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny akcji i udziałów nienotowanych oraz certyfikatów w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnica w wycenie opisywanej pozycji w wysokości 1 047 tys. PLN wynika z odmiennej metodyki wyceny w wartości godziwej aktywów dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, przyjętej na potrzeby sprawozdania statutowego (skorygowana cena nabycia ustalana przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości) oraz na potrzeby Wypłacalności 2 (metoda zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych) w zakresie obligacji komunalnych, obligacji korporacyjnych oraz depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych.

KWOTY NALEŻNE Z UMÓW REASEKURACJI DLA ZOBOWIĄZAŃ WYNIKAJĄCYCH Z UBEZPIECZEŃ

Kwoty należne z tytułu reasekuracji w bilansie ekonomicznym ustalone są na podstawie przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu reasekuracji biernej. Przepływy te dotyczą w szczególności:

- przyszłych rozliczeń z tytułu udziału reasekuratorów w wypłaconych w przeszłości przez ubezpieczyciela odszkodowaniach i świadczeniach,
- przyszłych prowizji reasekuracyjnych,
- przyszłych wymagalnych składek z reasekuracji biernej,
- rozliczeń bieżących z tytułu reasekuracji biernej (z wyłączeniem należności dotyczących świadczeń ubezpieczeniowych już wypłaconych).

Opis sposobu ustalania kwot należnych z tytułu reasekuracji został zaprezentowany w części poświęconej rezerwom techniczno-ubezpieczeniowym (punkt D.2.2).

Różnica poziomu kwot należnych w bilansie ekonomicznym w stosunku do bilansu statutowego wynika z ujęcia w bilansie ekonomicznym przyszłych przepływów z reasekuracji biernej, które dodatkowo podlegają dyskontowaniu stopą wolną od ryzyka, o ile wpływ dyskonta jest istotny.

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ I OD POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH

Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych obejmują przeterminowane należności od ubezpieczających, innych ubezpieczycieli i pośredników

ubezpieczeniowych oraz inne związane z działalnością ubezpieczeniową, które nie są ujęte we wpływach pieniężnych z tytułu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Terminem wymagalności, służącym za podstawę do klasyfikacji należności do rozrachunków w bilansie bądź do przepływów pieniężnych do wyliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, jest termin płatności wynikający z umowy z danym podmiotem, od którego Spółka ma należności.

Do celów statutowych należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych obejmują bieżące i przeterminowane należności, które wycenia się w kwocie wymagalnej zapłaty skorygowanej o odpisy aktualizujące.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny należności zostały zaprezentowane w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2017 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 11. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. należności do wartości godziwej, efekt dyskonta nie został uwzględniony w wycenie do bilansu ekonomicznego.

POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI (HANDLOWE, INNE NIŻ Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ)

Do pozostałych należności zalicza się kwoty należne od pracowników lub innych kontrahentów niezwiązane z ubezpieczeniami, w tym od podmiotów publicznych oraz depozyty zabezpieczające kontrakty futures.

Do celów statutowych pozostałe należności wycenia się w kwocie wymagalnej zapłaty skorygowanej o odpisy aktualizujące. Depozyty zabezpieczające kontrakty futures wyceniane są w wartości nominalnej, która stanowi najlepsze odzwierciedlenie wartości godziwej na potrzeby bilansu ekonomicznego.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe należności klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny pozostałych należności został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2017 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 11.

ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

W pozycji środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych bilansu ekonomicznego wykazywane są banknoty i monety w obiegu powszechnie wykorzystywane do dokonywania płatności oraz depozyty, które mogą być na żądanie wymienione na gotówkę według ich wartości nominalnej i które mogą być bezpośrednio wykorzystywane do dokonywania płatności w formie czeku, przekazu, poprzez polecenie wypłaty przelewu, zapłaty lub inną metodą płatności bezpośrednią bez żadnych opłat ani ograniczeń.

Na potrzeby sprawozdania statutowego oraz na potrzeby Wypłacalności 2 środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych wyceniane są każdorazowo w wartości nominalnej, która stanowi najlepsze odzwierciedlenie wartości godziwej.

Różnica w wycenie opisywanej pozycji w wysokości 148 tys. PLN wynika z faktu, że na potrzeby Wypłacalności 2 wyłączeniu z bilansu podlegają środki dotyczące zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

POZOSTAŁE AKTYWA (NIEWYKAZANE W INNYCH POZYCJACH)

Pozostałe aktywa obejmują wszystkie aktywa nieuwzględnione w pozostałych pozycjach bilansu. W pozycji wykazywane są w szczególności należności bieżące z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji dotyczące świadczeń ubezpieczeniowych już wypłaconych (uregulowanych w ujęciu brutto).

Spółka nie identyfikuje rozliczeń międzyokresowych kosztów spełniających kryteria opisane w rozdziale D.4, dlatego w bilansie ekonomicznym na potrzeby Wypłacalności 2 dla rozliczeń międzyokresowych kosztów przyjęto wartość zero.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe aktywa klasyfikowane są do kategorii aktywów

wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny pozostałych aktywów został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2017 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 11. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie

na wycenę do wartości godziwej należności uwzględnionych w tej pozycji, efekt dyskonta nie został uwzględniony w wycenie do bilansu ekonomicznego.

D.1.2 Leasing

Leasing został opisany w rozdziale A.4.2 niniejszego Sprawozdania.

D.2

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustalanych dla celów wypłacalności jest równa sumie najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka. Najlepsze oszacowanie odpowiada oczekiwanej obecnej wartości przyszłych przepływów pieniężnych, natomiast margines ryzyka ma wysokość zapewniającą, by wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiadała kwocie, jakiej zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zażądałyby za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich.

W tabeli 13 pokazano wartości rezerw dla celów wypłacalności oraz wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustalone zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania statutowego.

Kwoty należne z umów reasekuracji zostały zaprezentowane w rozdziale D.1.1. niniejszego Sprawozdania.

TABELA 13. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU

REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE (RTU)	WARTOŚĆ WG STATUTOWYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH*	KOREKTA WARTOŚCI DO S2, Z TYTUŁU: REKLASYFIKACJI**		WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2
		WYCENY		
RTU – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	59 101	13 142	-17 207	55 036
Najlepsze oszacowanie		13 142	36 011	49 153
Margines ryzyka		0	5 883	5 883
RTU – ubezpieczenia o charakterze ubezpieczeń na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	200 032	22 063	-78 838	143 257
Najlepsze oszacowanie		22 063	102 832	124 895
Margines ryzyka		0	18 362	18 362
RTU – ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	1 522 010	5 239	-124 102	1 403 147
Najlepsze oszacowanie		5 239	1 382 307	1 387 546
Margines ryzyka		0	15 601	15 601
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	0	0	0	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe ogółem	1 781 143	40 444	-220 147	1 601 440

* Wartości wg statutowych sprawozdań finansowych zostały zaprezentowane zgodnie z zasadami prezentacji obowiązującymi w bilansie ekonomicznym.

** W kolumnie „Reklasyfikacje” przedstawiono korekty należności i zobowiązań ubezpieczeniowych, rozpoznanych jako niewymagalne i ujmowanych w bilansie ekonomicznym w kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

*** Pełny formularz S.02.01 zgodny z rozporządzeniem KE 2015/2452 (z późn. zmianami) stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

Najlepsze oszacowanie, będące podstawowym składnikiem rezerw dla celów wypłacalności, obejmuje łącznie najlepsze oszacowanie rezerw szkodowych oraz pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ujęciu brutto, jak również uwzględnia niewymagalne (bieżące) zobowiązania i należności ubezpieczeniowe.

ISTOTNE RÓŻNICE W WYCENIE REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH POMIĘDZY STOSOWANYMI METODAMI NA POTRZEBY WYPŁACALNOŚCI 2 I W SPRAWOZDANIU STATUTOWYM

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności obejmują:

- najlepsze oszacowanie równe wartości obecnej oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych (zdyskontowanych przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka ogłoszanej przez EIOPA),
- margines ryzyka.

Na potrzeby sprawozdania dla celów wypłacalności zastosowano pełny model przepływów pieniężnych obejmujący efekt rezygnacji z umów ubezpieczeniowych,

bieżące założenia o poziomach umieralności, szkodowości i kosztach. Natomiast do celów sprawozdawczości nie wszystkie rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzone są w oparciu o model przepływów pieniężnych (przykładowo rezerwy fundusze wyznaczane są w oparciu o liczbę jednostek i cenę jednostki), zaś rezerwy tworzone w oparciu o model przepływów pieniężnych (przykładowo rezerwa matematyczna) nie uwzględnia efektu rezygnacji z umów ubezpieczeniowych i opiera się na założeniach o poziomach umieralności, szkodowości i kosztach z momentu zawarcia polisy. Ponadto do dyskonta przyszłych przepływów pieniężnych zastosowano rynkowe stopy zerokuponowe (w sprawozdawczości statutowej do wyceny rezerw ubezpieczeń na życie stosowana jest tzw. stopa techniczna).

Margines ryzyka jako składnik rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustalanych według zasad Wypłacalności 2 nie występuje w sprawozdawczości statutowej.

Poniższe zestawienie zawiera wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ujęciu brutto w podziale na linie biznesowe.

TABELA 14. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 W PODZIALE NA LINIE BIZNESOWE

LINIE BIZNESOWE	WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2	WARTOŚĆ WG STATUTOWYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH		
	RTU DLA CELÓW WYPŁACALNOŚCI	W TYM NAJLEPSZE OSZACOWANIE	W TYM MARGINES RYZYKA	
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	55 036	49 153	5 883	59 101
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	124 590	122 630	1 959	150 432
Ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	1 403 147	1 387 546	15 601	1 522 010
Pozostałe ubezpieczenia na życie	18 667	2 265	16 403	49 600
Razem	1 601 440	1 561 594	39 846	1 781 143

D.2.1 Zasady wyceny najlepszego oszacowania ubezpieczeń o charakterze ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

METODY STOSOWANE W KALKULACJI REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH

Na potrzeby Wypłacalności 2 Spółka wycenia rezerwy w wartości godziwej, tj. kwotie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi

stronami transakcji. Konsekwencją tego jest sposób liczenia rezerw, który jest sumą dwóch wielkości:

- wartości najlepszego oszacowania, równego sumie zdyskontowanych, ważonych prawdopodobieństwem przepływów pieniężnych powiązanych z umowami ubezpieczeniowymi,

- marginesu ryzyka ustalanego w wysokości zapewniającej taką wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, jaką zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zażądałyby za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych oraz wywiązywanie się z nich.

Prognozy dotyczące przepływów pieniężnych stosowane do obliczania najlepszego oszacowania uwzględniają wszystkie wpływy i wydatki wymagane do rozliczenia zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych w całym okresie ich trwania.

Margines ryzyka oblicza się przez określenie kosztu pozyskania dopuszczonych środków własnych odpowiadających kapitałowemu wymogowi wypłacalności koniecznemu do pokrycia ryzyka wynikającego z przejętych zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych w całym okresie ich trwania.

Obliczenia są dokonywane w oparciu o aktualne i wiarygodne informacje oraz realistyczne założenia.

STOSOWANE METODY AKTUARIALNE

Główna metodą aktuarialną stosowaną przy wyznaczaniu wartości najlepszego oszacowania dla wszystkich linii biznesowych jest metoda ważenia prawdopodobieństwami przepływów pieniężnych obejmujących:

- przyszłe składki z umów obecnych oraz już dokonanych odnowień,
- koszty, jakie zostaną poniesione w związku z obsługą zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczenia i umów reasekuracji, w tym koszty prowizyjne,
- oczekiwany wzrost kosztów i roszczeń ubezpieczeniowych,
- płatności na rzecz ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz cedentów z umów reasekuracji, w tym z przyszłych premii uznaniowych.

Wyznaczenie przepływów pieniężnych wymaga opracowania założeń w zakresie:

- oczekiwanej śmiertelności – ustalonej na podstawie analizy danych historycznych Spółki dla określonych grup produktów,
- rezygnacji – ustalonych na podstawie analizy danych historycznych Spółki dla określonych grup produktów,
- realizacji świadczeń z dodatkowych ryzyk chorobowych i wypadkowych – ustalonych na podstawie analizy danych historycznych Spółki dla określonych grup

D.2.2 Kwoty należne z tytułu umów reasekuracji w wartości najlepszego oszacowania

Wartość najlepszego oszacowania kwot należnych z tytułu umów reasekuracji oblicza się na podstawie udziału reasekuratorów zgodnie z postanowieniami poszczególnych umów reasekuracyjnych.

- produktów,
- oczekiwanej poziomu efektywności w ubezpieczeniach grupowych – ustalonego na podstawie analizy efektywności w bieżącym roku z uwzględnieniem poziomu efektywności za poprzednie lata szkodowe,
- alokacji kosztów na określone grupy produktów – ustalonej na podstawie analizy kosztochłonności procesów zachodzących w Spółce przez pracowników, osoby kierujące poszczególnymi departamentami, a także na podstawie oceny eksperckiej,
- oczekiwanej wzrostu kosztów – ustalonego na podstawie prognozowanego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI).

Wartość rezerw powstaje poprzez dyskontowanie ustalonych w wartości nominalnej przepływów pieniężnych. Dla celów dyskontowania Spółka stosuje stopy procentowe wolne od ryzyka ogłasiane przez EIOPE.

W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego nie miały miejsca istotne zmiany w założeniach przyjętych w ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

GRANICA UMOWY

Zastosowane w wycenie najlepszego oszacowania rezerw granice umów ubezpieczenia są zgodne z przepisami Rozporządzenia delegowanego. Oznacza to, że:

- zobowiązanie ubezpieczeniowe rozpoczyna się, gdy Spółka jest już związana umową ubezpieczenia lub jest narażona na ryzyko ubezpieczeniowe,
- zobowiązanie ubezpieczeniowe kończy się, gdy:
  - Spółka posiada jednostronne prawo do wycofania się z umowy,
  - Spółka posiada jednostronne prawo do odmowy przyjęcia składek,
  - Spółka posiada nieograniczone prawo do zmiany składki lub wielkości odszkodowań.

Z powodu tak zdefiniowanego końca umowy nie są modelowane odnowienia w ubezpieczeniach grupowych (Spółka ma prawo zmienić wysokość składki lub zakończyć umowę). Ponadto definicja skróconej granicy ma zastosowanie w przypadku umów unit-linked z regularną składką, w których ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe) nie ma zauważalnych skutków dla ekonomicznych aspektów umowy.

Kalkulacja wartości najlepszego oszacowania kwot należnych z tytułu umów reasekuracji jest ustalana w oparciu o modelowane przyszłe przepływy pieniężne z tytułu reasekuracji biernej.

D.2.3 Niepewność związana z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Główymi czynnikami niepewności przy wycenie rezerw dla linii biznesowych ubezpieczeń na życie są: poziom śmiertelności, poziom realizacji świadczeń z ryzyk dodatkowych, poziom rezygnacji, wielkość kosztów oraz poziom parametrów ekonomicznych (stóp zwrotu, inflacji). Niepewność oceniana jest na niskim poziomie, gdyż parametry biometryczne nie podlegają dużym fluktuacjom, natomiast parametry ekonomiczne mimo, że podlegają dużym fluktuacjom, podlegają zjawisku powrotu do średniej.

Główym źródłem niepewności w rezerwach dla linii

biznesowych innych niż w ubezpieczeniach na życie jest założony poziom rentowności dla poszczególnych grup produktów. Jeżeli w rzeczywistości okaże się on niższy od założonego poziomu, rezerwy będą za małe (i odpowiednio, jeżeli okaże się większy – za wysokie). Kolejnym źródłem niepewności jest poziom założonych kosztów, bowiem ich niedoszacowanie może wpływać na niedoszacowanie rezerw. Niepewność oceniana jest na niskim poziomie, gdyż ta linia biznesowa jest zdyweryfikowana i zawiera krótkie polisy (głównie jednoroczne).

D.2.4 Uproszczenia przyjęte w kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

UPROSZCZENIA PRZYJĘTE W KALKULACJI NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA

W celu obliczenia najlepszego oszacowania, Spółka stosuje przede wszystkim metodę projekcji zdyskontowanych przepływów finansowych. Podejście uproszczone, polegające na przybliżeniu najlepszego oszacowania rezerwami na cele rachunkowości, zastosowano dla produktów niemodelowanych, salda należności-zobowiązań nieprzeterminowanych i rezerw dla polis nieaktywnych na dzień bilansowy.

Ponadto, Spółka modeluje przepływy z tytułu indywidualnych umów dodatkowych za pomocą przemnażania przepływu z tytułu składki ubezpieczeniowej przez współczynniki realizacji. Konwersje na ubezpieczenie bezskładkowe są uwzględniane przez Spółkę w wyprowadzeniu założeń dotyczących poziomu rezygnacji z umów ubezpieczenia.

W przepływach produktów związanych z UFK, Spółka zakłada stałą strategię inwestycyjną oraz proporcję alokacji składki. W produktach oszczędnościowych, ze względu na brak materialności, nie uwzględnia się zależności pomiędzy stopami rezygnacji z umów a stopą zwrotu z inwestycji.

Modelowanie wartości opcji i gwarancji dla portfela produktów tradycyjnych z udziałem w zyskach opiera się o projekcję rezerw, w której założono brak mechanizmu udziału w zyskach. W rzeczywistości udział w zyskach jest konwertowany na sumę ubezpieczenia, tym samym powiększając rezerwę. Ponadto, udział w zysku jest wypłacany w momencie wypłaty świadczenia, a nie w momencie jego powstania, jak zakłada podejście Spółki. Ze względu na poziom wartości czasowej opcji i gwarancji, uproszczenie jest niematerialne.

UPROSZCZENIA PRZYJĘTE W KALKULACJI MARGINESU RYZYKA

Margines ryzyka jest liczony dla całej Spółki łącznie i alokowany na linie biznesowe kluczem wielkości kapitałowego wymogu wypłacalności w poszczególnych liniach. Stopa kosztu kapitału użyta w wyliczeniu marginesu ryzyka wynosi 6%, zgodnie z art. 39 Rozporządzenia delegowanego.

Kapitałowy wymóg wypłacalności w latach przyszłych jest liczony na zasadzie możliwie dokładnej estymacji. Wszystkie podryzyka kapitałowego wymogu wypłacalności są projektowane oddzielnie, z użyciem indywidualnych czynników skalujących takich jak: najlepsze oszacowanie rezerw całego portfela bądź jego części czy sumy na ryzyku. Następnie podryzyka grupowane są do końcowego kapitałowego wymogu wypłacalności macierzami korelacji.

W kalkulacji biorą udział następujące ryzyka uznane jako niemożliwe do zabezpieczenia:

- ryzyko aktuarialne i operacyjne,
- część ryzyka rynkowego, niedająca się zabezpieczyć, składająca się z dwóch części:
  - ryzyko spreadu i koncentracji związane z produktami strukturyzowanymi,
  - ryzyko rynkowe związane z udziałem własnym w ubezpieczeniach związanych z wartością indeksu oraz ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Ryzyka z puli, skorygowane o stopień możliwego zabezpieczenia są następnie szacowane w przyszłość proporcją rezerw ustalanych w oparciu o indeksy.

D.2.5 Opis przyjętej krzywej stopy procentowej

Dla celów związanych z Wypłacalnością 2 Spółka stosuje krzywą terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka ogłoszaną przez EIOPA.

D.2.6 Korekty dopasowujące oraz środki przejściowe

Korekty dopasowujące oraz z tytułu zmienności do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, a także środki przejściowe dotyczące stóp procentowych wolnych od ryzyka oraz dotyczące rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, nie mają zastosowania przy ustalaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w TU n. „WARTA” S.A.

D.2.7 Istotne linie biznesowe

Ogólne zasady wyceny najlepszego oszacowania przedstawione są w rozdziale D.2.1 niniejszego Sprawozdania. Natomiast w tabeli 15 zaprezentowano komentarze do specyficznych dla danej linii biznesu podstaw, metod i założeń wyceny najlepszego oszacowania.

TABELA 15. ZASADY WYCENY REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH W PODZIALE NA LINIE BIZNESOWE

	UBEZPIECZENIA NA WYPADEK UTRATY DOCHODÓW	UBEZPIECZENIA Z UDZIAŁEM W ZYSKACH	UBEZPIECZENIA ZWIĄZANE Z WARTOŚCIĄ INDEKSU I UBEZPIECZENIA Z UBEZPIECZENIOWYM FUNDUSZEM KAPITAŁOWYM	POZOSTAŁE UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE
METODA WYCENY WYPŁACAL- NOŚĆ 2	Zdyskontowane przepływy pieniężne z przyszłych składek, świadczeń na ryzyka chorobowe i wypadkowe oraz kosztów. Poziom świadczeń wynika ze wskaźników szkodowości. Rezerwy świadczeniowe tworzone są w wysokości spodziewanych wypłat z uwzględnieniem dyskontowania.	Zdyskontowane przepływy pieniężne z przyszłych składek, świadczeń (zgony, dożycia, rezygnacja, ryzyka dodatkowe), ewentualnych udziałów w zyskach i kosztów. Poziom świadczeń wynika z tablic trwania życia. Rezerwy świadczeniowe tworzone są w wysokości spodziewanych wypłat z uwzględnieniem dyskontowania.	Zdyskontowane przepływy pieniężne z przyszłych składek, świadczeń (zgony, dożycia, rezygnacja, ryzyka dodatkowe), kosztów i kick backi. Poziom świadczeń wynika z tablic trwania życia oraz rozwoju funduszu. Rezerwy świadczeniowe tworzone są w wysokości spodziewanych wypłat z uwzględnieniem dyskontowania.	Zdyskontowane przepływy pieniężne z przyszłych składek, świadczeń (zgony, dożycia, rezygnacja, ryzyka dodatkowe) i kosztów. Poziom świadczeń wynika z tablic trwania życia. Rezerwy świadczeniowe tworzone są w wysokości spodziewanych wypłat z uwzględnieniem dyskontowania.
METODA WYCENY SPRAWOZ- DAWCZOŚĆ STATUTOWA	Główna część rezerw w tej linii biznesowej stanowi rezerwa składki i rezerwa świadczeniowa. Rezerwę składek tworzy się jako składkę przypisana przypadająca na przyszłe miesiące sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka została przypisana lub proporcjonalnie do przewidywanego ryzyka w przyszłych miesiącach sprawozdawczych. Rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tworzy się w wysokości odpowiadającej ustalonej lub przewidywanej wielkości przyszłych wypłat świadczeń związanych z zaistniałymi, do dnia na który ustala się rezerwę, zdarzeniami objętymi ochroną ubezpieczeniową, powiększonej o przewidywane koszty związane z wypłatą świadczeń.	Oprócz rezerwy składek, rezerwy świadczeniowej i rezerwy ubezpieczeń na życie istotną część rezerwy stanowi w tej linii biznesowej rezerwa ubezpieczeń na życie. Tworzona jest przy zastosowaniu prospektywnej metody aktuarialnej. Sposób jej tworzenia jest zblizony do metod stosowanych w ramach Wypłacalność 2 – również opiera się na zdyskontowanych przepływach ze składek, świadczeń i kosztów.	Oprócz rezerwy składek, rezerwy świadczeniowej i rezerwy ubezpieczeń na życie istotną część rezerwy stanowi w tej linii biznesowej rezerwa ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający. Tworzy się w wysokości wartości lokaty, dokonanej zgodnie z postanowieniami zawartą umowy ubezpieczeń na życie, co oznacza, że na jej wartość nie ma wpływ ani rodzaj ani data świadczenia tylko obecna wartość jednostek uczestnictwa.	Oprócz rezerwy składek i rezerwy świadczeniowej istotną część rezerwy stanowi w tej linii biznesowej rezerwa ubezpieczeń na życie. Tworzona jest przy zastosowaniu prospektywnej metody aktuarialnej. Sposób jej tworzenia jest zbliżony do metod stosowanych w ramach Wypłacalność 2 – również opiera się na zdyskontowanych przepływach z składek, świadczeń i kosztów.

UBEZPIECZENIA NA WYPADEK
UTRATY DOCHODÓWUBEZPIECZENIA Z UDZIAŁEM
W ZYSKACHUBEZPIECZENIA ZWIĄZANE
Z WARTOŚCIĄ, INDEKSU I
UBEZPIECZENIA
Z UBEZPIECZENIOWYM
FUNDUSZEM KAPITAŁOWYMPOZOSTAŁE
UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE

Główne założenia Wypłacalność 2

Główne założenia dotyczą wskaźników szkodowości oraz kosztów jednostkowych polis (wraz z alokacją na ryzyka dodatkowe).

Główne założenia dotyczą tablic trwania życia, poziomów rezygnacji oraz kosztów jednostkowych polis.

Główne założenia dotyczą poziomów rezygnacji, opłat za zarządzanie, kick-backów oraz kosztów jednostkowych polis.

Główne założenia dotyczą tablic trwania życia, poziomów rezygnacji oraz kosztów jednostkowych polis.

Główne założenia sprawozdawczość statutowa

Przy tworzeniu księgowej rezerwy składki zakładany jest liniowy rozkład szkód w trakcie ochrony ubezpieczeniowej. Dla rezerw szkodowych typu IBNR zakładane są ustalone procenty składki przypisanej.

Oprócz założeń analogicznych jak w linii biznesowej „Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów” przy tworzeniu rezerw do celów rachunkowości zakładany jest brak rezygnacji, tablice trwania życia i koszty pobierane są z momentu rozpoczęcia polisy, zaś stopa dyskontowa jest stała (równa stopie technicznej).

Oprócz założeń analogicznych jak w linii biznesowej „Ubezpieczenia z udziałem w zyskach” przyjmowane jest założenie, iż wartość polisy jest równa wartości jednostek uczestnictwa na rachunku ubezpieczonego.

Oprócz założeń analogicznych jak w linii biznesowej „Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów”. przy tworzeniu rezerw do celów rachunkowości zakładany jest brak rezygnacji, tablice trwania życia i koszty pobierane są z momentu rozpoczęcia polisy, zaś stopa dyskontowa jest stała (równa stopie technicznej).

D.3

Inne zobowiązania

Zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są wyceniane w wartości godziwej, tj. w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy

zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Po początkowym ujęciu, przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się korekt uwzględniających zmianę zdolności kredytowej Spółki.

TABELA 16. ZESTAWIENIE ZOBOWIĄZAŃ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU

ZOBOWIĄZANIA	WARTOŚĆ WG STATUTOWYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH*	KOREKTA WARTOŚCI DO S2, Z TYTUŁU: REKLASYFIKACJI**	WYCENY	WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2
Zobowiązania warunkowe	0	0	0	0
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	12 750	0	0	12 750
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	313	0	0	313
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	27 734	0	0	27 734
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	33 949	33 949
Instrumenty pochodne	189	0	0	189
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	52 662	-46 171	0	6 491
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	4 139	-4 139	0	0
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	13 382	0	-1	13 381
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	3 730	0	-3 730	0
Zobowiązania ogółem	114 899	-50 310	30 218	94 807

* Wartości wg statutowych sprawozdań finansowych zostały zaprezentowane zgodnie z zasadami prezentacji obowiązującymi w bilansie ekonomicznym.

** W kolumnie „Reklasyfikacje” przedstawiono korekty zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych, rozpoznanych jako niewymagalne i ujmowanych w bilansie ekonomicznym w kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz w pozostałych pasywach (nie wykazywanych w innych pozycjach).

*** Pełny formularz S.02.01 zgodny z rozporządzeniem KE 2015/2452 (z późn. zmianami) stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

W dalszej części Sprawozdania zamieszczono opisy sposobu wyceny istotnych pozycji zobowiązań, występujących w bilansie ekonomicznym. Pozycje uznane przez Spółkę jako nieistotne nie podlegały opisom, jednakże ich brak w ocenie Spółki nie wpływa na proces

decyzyjny lub ocenę dokonywaną przez użytkowników niniejszego Sprawozdania. W niniejszym rozdziale wskazano również na różnice w metodach wycen i ujęciu zobowiązań na potrzeby sprawozdania statutowego i Wypłacalności 2.

D.3.1 Wycena innych zobowiązań

POZOSTAŁE REZERWY (INNE NIŻ REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE)

Rezerwy te obejmują zobowiązania, których kwota lub termin zapłaty są niepewne i są tworzone wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W szczególności, w pozycji pozostałych rezerw wykazuje się rezerwę na niewykorzystane urlopy, rezerwy na wynagrodzenia oraz rezerwy na straty z tytułu toczących się postępowań i roszczeń stron trzecich.

Spółka nie identyfikuje różnic w wycenie pozostałych rezerw pomiędzy bilansem statutowym a na potrzeby Wypłacalność 2.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe rezerwy klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis pozostałych rezerw i sposobu ich wyceny został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Wartość oraz podział pozostałych rezerw na dzień 31 grudnia 2017 przedstawia poniższa tabela.

TABELA 17. ZESTAWIENIE POZOSTAŁYCH REZERW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU

POZOSTAŁE REZERWY (INNE NIŻ REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE)		31 GRUDNIA 2017
Rezerwa na urlopy		1 609
Rezerwa na wynagrodzenia		4 767
Rezerwa na potencjalne zobowiązania z tytułu zakończonych umów		0
Rezerwa na przyszłe roszczenia procesowe		2 000
Pozostałe		4 374
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe), razem		12 750

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DEPOZYTÓW ZAKŁADÓW REASEKURACJI

Do zobowiązań z tytułu depozytów zakładów reasekuracji zalicza się kwoty otrzymane od reasekuratora lub potrącone przez reasekuratora, na mocy umowy reasekuracji.

W bilansie statutowym zobowiązania depozytowe wobec reasekuratorów wykazywane są w kwocie zatrzymanego depozytu, zgodnie z zawartymi umowami reasekuracyjnymi.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny zobowiązań został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. zobowiązań do wartości godziwej, nie występują różnice między wyceną zobowiązań z tytułu depozytów zakładów reasekuracji w sprawozdaniu statutowym a Wypłacalność 2.

REZERWA Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

Opis dotyczący rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego został zamieszczony w punkcie D.1.1 niniejszego Sprawozdania.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ I WOBEC POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych obejmują wymagalne kwoty należne ubezpieczającym, zakładom ubezpieczeń oraz innym podmiotom związanym z działalnością ubezpieczeniową (np. pośrednikom), które nie są ujęte w rezerwach

techniczno-ubezpieczeniowych. Terminem wymagalności, służącym za podstawę do klasyfikacji zobowiązań do rozrachunków w bilansie bądź do przepływów pieniężnych do wyliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, jest termin płatności wynikający z umowy z danym podmiotem, wobec którego Spółka ma zobowiązanie.

Do celów statutowych zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych obejmują bieżące i przeterminowane zobowiązania, które są wyceniane w kwocie wymagającej zapłaty.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępnie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny zobowiązań został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2017 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 16. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. zobowiązań do wartości godziwej, wartość zobowiązań na potrzeby Wypłacalności 2 odpowiada wartości zaprezentowanej w bilansie statutowym.

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (HANDLOWE, INNE NIŻ Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ)

Zobowiązania inne niż ubezpieczeniowe obejmują w szczególności bieżące zobowiązania wobec urzędu skarbowego, zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych, a także kwoty należne pracownikom i innym kontrahentom.

Do celów statutowych zobowiązania handlowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty. Bieżące zobowiązania podatkowe są wyceniane w kwocie spodziewanej do zapłaty na rzecz organów podatkowych według stóp podatkowych (oraz prawa podatkowego) obowiązujących

D.3.2 Leasing

Leasing został opisany w rozdziale A.4.2 niniejszego Sprawozdania.

na dzień bilansowy.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępnie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe zobowiązania klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny zobowiązań został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. zobowiązań do wartości godziwej, wartość zobowiązań na potrzeby Wypłacalności 2 odpowiada wartości zaprezentowanej w bilansie statutowym.

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (NIEWYKAZANE W INNYCH POZYCJACH)

Kwota obejmuje wszystkie zobowiązania nieuwzględnione w pozostałych pozycjach bilansu ekonomicznego. Na dzień 31 grudnia 2017 roku w bilansie statutowym w tej pozycji wykazywane były odroczone przychody z tytułu prowizji reasekuracyjnych, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz fundusz prewencyjny.

Pozycje te podlegają wyłączeniu na potrzeby Wypłacalności 2, dlatego w bilansie ekonomicznym wykazano wartość zero.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępnie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe zobowiązania klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny pozostałych zobowiązań został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2017 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 16. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. zobowiązań do wartości godziwej, wartość zobowiązań na potrzeby Wypłacalności 2 odpowiada wartości zaprezentowanej w bilansie statutowym.

D.4

Alternatywne metody wyceny

Na potrzeby Wypłacalności 2 wszystkie aktywa i zobowiązania są prezentowane w wartości godziwej. Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym Spółka przy wycenie aktywów i zobowiązań kieruje się hierarchią wyceny. Jeżeli niemożliwe jest zastosowanie do wyceny cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych lub podobnych aktywów lub zobowiązań, stosuje się alternatywne metody wyceny.

Niniejszy rozdział został poświęcony alternatywnym metodom wyceny aktywów i pozostałych zobowiązań Spółki, które zostały zdefiniowane jako metody wyceny, zgodne z art. 223 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, inne niż te, które zakładają jedynie stosowanie notowanych cen rynkowych tych samych lub podobnych aktywów lub zobowiązań.

Ustalenie wartości godziwej aktywów i pozostałych zobowiązań, dla których konieczne jest zastosowanie alternatywnych metod wyceny, wymaga od Spółki dokonania estymacji i przyjęcia określonych założeń.

Szacunki i założenia przyjęte do wyceny są oparte na doświadczeniu wynikającym z analizy danych historycznych, danych możliwych do zaobserwowania na rynku oraz szeregu innych czynników, które zgodnie z najlepszą wiedzą kierownictwa Spółki, w danej sytuacji wydają się zasadne. Szacunki i założenia podlegają okresowej weryfikacji i mogą ulec zmianie, na skutek przyszłych zdarzeń wynikających ze zmian otoczenia.

Szacunki i założenia przyjęte na dzień bilansowy uwzględniają parametry i poziom ryzyka na ten dzień. Zmienność otoczenia gospodarczego stwarza jednak niepewność w zakresie dokonanych wycen, co oznacza, że rzeczywiste wartości aktywów i pozostałych zobowiązań mogą się różnić od wartości ustalonej na dzień bilansowy.

MASZYNY I WYPOSAŻENIE (RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE) WYKORZYSTYWANE NA UŻYTEK WŁASNY

Z powodu braku aktywnego rynku dla tego typu aktywów, ich wycena do wartości godziwej następuje przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny.

Wycena do wartości godziwej samochodów oraz środków trwałych z obszaru IT przeprowadzana jest na koniec roku obrotowego. Jako metodę wyceny do wartości godziwej Spółka stosuje podejście kosztowe, odzwierciedlające kwotę, która aktualnie umożliwiałaby odtworzenie wydajności danego składnika aktywów. Wymaga to oparcia się na koszcie poniesionym w celu nabycia lub

skonstruowania zamiennego składnika aktywów o podobnej użyteczności, skorygowanym o utratę przydatności (tj. fizyczne starzenie się oraz funkcjonalną i ekonomiczną przestarzałość). Pozostałe środki trwałe podlegają coroczej analizie mającej na celu sprawdzenie, czy istnieją przesłanki mogące wskazywać na istotne odchylenia między oczekiwana wartością godziwą a wartością bilansową netto tych środków, wykazywaną w bilansie statutowym. W przypadku stwierdzenia ww. przesłanek, Spółka dokonuje oszacowania wartości godziwej pozostałych środków trwałych.

W przypadku, gdy ustalona, zgodnie z powyższymi zasadami, wartość godziwa środków trwałych nie różni się istotnie od wartości wykazywanej w bilansie statutowym, nie jest konieczne przeszacowywanie wartości środków trwałych na potrzeby bilansu ekonomicznego.

Ze względu na zmiany zachodzące w otoczeniu, wymagające od Spółki dostosowywania się do nowych warunków, występuje niepewność wyceny aktywów w zakresie zmienności cen i oceny stopnia zużycia i utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wszystkie maszyny i wyposażenie do użytku własnego zostały wycenione przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny.

DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Wycena do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny następuje, jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych notowanych obligacjach państwowych oraz notowanych obligacjach korporacyjnych nie zawarto żadnej transakcji na aktywnym rynku albo jeżeli wolumen obrotów był znaczco niski. Nienotowane obligacje komunalne oraz nienotowane obligacje korporacyjne wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

W przypadku notowanych obligacji państwowych wartość godziwa wyznaczana jest z wykorzystaniem cen bid pobranych z serwisu Bloomberg (BGN) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku albo w dalszej kolejności – na podstawie historycznych cen transakcyjnych, najlepszych ofert kupna z BondSpot lub cen bid z serwisu Bloomberg.

Wartość godziwa notowanych obligacji korporacyjnych wyznaczana jest z wykorzystaniem cen bid z serwisu

Bloomberg (BGN) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku albo w dalszej kolejności – na podstawie historycznych cen transakcyjnych lub cen bid z serwisu Bloomberg.

Jeżeli niemożliwe jest ustalenie wartości godziwej również w ten sposób, stosuje się metodę zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskonta określa się na podstawie krzywej rentowności papierów skarbowych przesuniętej o spread kredytowy, bazując na danych pochodzących z serwisu Bloomberg.

Wartość godziwa nienotowanych obligacji komunalnych oraz nienotowanych obligacji korporacyjnych wyznaczana jest na podstawie metody zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskonta określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów skarbowych przesuniętą o spread kredytowy, bazując na danych pochodzących z serwisu Bloomberg.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących obligacji państwowych oraz obligacji korporacyjnych w zakresie zmienności stóp procentowych, ratingów oraz kursów walut.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku obligacje państowe oraz obligacje korporacyjne spełniające powyższe kryteria, będące w posiadaniu Spółki, zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA ORAZ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

Wartość godziwa jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych wyznaczana jest na podstawie ostatniej ogłoszonej przez fundusz wartości aktywów netto na jednostkę uczestnictwa dla ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania w zakresie zmienności kursów walut.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania spełniające powyższe kryteria, będące

w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

INSTRUMENTY POCHODNE

Instrumenty pochodne wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

Wartość godziwa opcji wyznaczana jest na podstawie wyceny dostarczonej przez ich wystawców, przy weryfikacji tej wyceny prowadzonej przez Spółkę w oparciu o własne modele wyceny – za pomocą symulacji Monte Carlo.

Wartość godziwa kontraktów typu swap (IRS, fx swap, część zobowiązaniowa equity swap) wyznaczana jest zgodnie z modelem zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Krzywe dyskontowe wykorzystywane do wyceny instrumentów pochodnych tworzone są na podstawie kwotowań depozytów i kontraktów IRS publikowanych przez serwis Bloomberg.

Wartość godziwa części opcjonalnej equity swap wyznaczana jest na podstawie wyceny dostarczonej przez ich wystawców, przy weryfikacji tej wyceny prowadzonej przez Spółkę w oparciu o własne modele wyceny – za pomocą symulacji Monte Carlo.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących wyżej wymienionych instrumentów pochodnych w zakresie zmienności kursów walut, stóp procentowych oraz ratingów.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku instrumenty pochodne spełniające powyższe kryteria, będące w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

DEPOZYTY INNE NIŻ EKWIWALENTE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

Ze względu na krótki termin zapadalności depozytów ON, stosowane jest uproszczenie polegające na wyznaczeniu wartości godziwej ww. aktywów w wartości nominalnej lub w kwocie wymaganej zapłaty, rozumianej jako wartość nominalna powiększona o liniowo naliczone odsetki.

Wartość godziwa pozostałych depozytów innych niż

ekwiwalenty środków pieniężnych wyznaczana jest na podstawie metody zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskonta określają się w oparciu o krzywą rentowności papierów skarbowych przesuniętą o spread kredytowy, bazując na danych pochodzących z serwisu Bloomberg.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych w zakresie zmienności stóp procentowych, ratingów oraz kursów walut.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych, będące w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

AKTYWA DLA UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE, W KTÓRYCH ŚWIADCZENIE JEST USTALANE W OPARCIU O OKREŚLONE INDEKSY LUB INNE WARTOŚCI BAZOWE I UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE ZWIĄZANYCH Z UBEZPIECZENIOWYM FUNDUSZEM KAPITAŁOWYM

Akcie i udziały nienotowane (prawa poboru) oraz certyfikaty w funduszach inwestycyjnych nienotowane na rynku regulowanym wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

Akcie i udziały nienotowane (prawa poboru) wycenia się w oparciu o wartość wyznaczoną poprzez zastosowanie modelu wyceny wartości teoretycznej prawa poboru, dla którego dane wejściowe pochodzą z aktywnego rynku.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie identyfikuje niepewności wyceny akcji i udziałów nienotowanych (prawa poboru).

Wartość godziwa certyfikatów w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym, których jedynym inwestorem jest Spółka, wyznaczana jest na podstawie ceny certyfikatu na dzień bilansowy, przekazanej Spółce przez emitenta danego instrumentu.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie identyfikuje niepewności wyceny certyfikatów w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym spełniające powyższe kryteria, będące w posiadaniu Spółki, zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ I OD POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH, NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU REASEKURACJI BIERNEJ I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI

Z uwagi na brak aktywnego rynku dla należności, w celu uzyskania ich wartości godziwej Spółka wykorzystuje alternatywne metody wyceny. Należności wycenia się w wartości godziwej ustalonej na podstawie kwoty wymagalnej zapłaty przeszacowanej o wartość wnikającą z uwzględnienia stopnia prawdopodobieństwa zapłaty należności oraz sytuację kredytową kontrahenta.

Wartość korekty kwoty wymagalnej zapłaty ustala się następującymi metodami:

- ogólnej/portfelowej – aktualizującej wartość należności w przypadku których stawka odpisu uzależniona jest od stopnia ich przeterminowania. Poziom tej korekty wyliczany jest na podstawie dostępnych w systemach dziedzinowych lub/i księgowych informacji o strukturze wiekowej należności bieżących brutto,
- indywidualnej – aktualizującej wartość należności uznanych za wątpliwe i sporne, w przypadku których stawka korekty uzależniona jest od rodzaju należności i statusu prawnego sprawy,
- w przypadku należności z tytułu reasekuracji biernej przeszacowanie do wartości godziwej następuje na podstawie analizy raportów spłacalności i struktury wiekowej należności i zobowiązań dla poszczególnych reasekuratorów.

Dodatkowo przy wycenie należności z tytułu działalności ubezpieczeniowej, z tytułu reasekuracji biernej i pozostałych należności z przewidywanym terminem spłaty powyżej 12 miesięcy uwzględnia się zmianę wartości pieniądza w czasie, o ile wpływ dyskonta jest istotny. Dyskontowanie następuje stopą wolną od ryzyka. Do dyskontowania należności Spółka wykorzystuje stopy procentowe publikowane przez EIOPA.

Niepewność wyceny poszczególnych rodzajów należności wiąże się z przyjętymi przez Spółkę, aktualnymi na dzień bilansowy, założeniami w zakresie oceny prawdopodobieństwa zapłaty, a także z ryzykiem kredytowym kontrahenta, ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej. Dodatkowo niepewność dotyczy przewidywanych kosztów windykacji i przychodów z odzyskiwania należności. Ww. niepewności oznaczają, że w przypadku zmiany otoczenia rynkowego i sytuacji kredytowej kontrahentów wartości należności ustalone na dzień bilansowy mogą odbiegać od rzeczywistej kwoty, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać wymienione między zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wszystkie ww. należności zostały wycenione do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny.

ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny, w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

Wartość godziwa środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych wyznaczana jest w wartości nominalnej.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych w zakresie zmienności kursów walut.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych będące w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

POZOSTAŁE AKTYWA (NIEWYKAZANE W INNYCH POZYCJACH)

Należności bieżące z tytułu reasekuracji biernej dotyczące świadczeń ubezpieczeniowych już wypłaconych

Z uwagi na brak aktywnego rynku dla wykazywanych w tej pozycji należności, w celu uzyskania ich wartości godziwej Spółka wykorzystuje alternatywne metody wyceny. Polegają one na korygowaniu kwoty wymaganej zapłaty o wartość uwzględniającą stopień prawdopodobieństwa zapłaty należności oraz sytuację kredytową kontrahenta. Dodatkowo należności z przewidywanym terminem spłaty powyżej 12 miesięcy podlegają dyskontowaniu stopą wolną od ryzyka, o ile wpływ dyskonta jest istotny. Do dyskontowania należności Spółka wykorzystuje stopy procentowe publikowane przez EIOPA. Zasady wyceny należności opisano w sekcji: Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych, należności z tytułu reasekuracji biernej i pozostałe należności.

Niepewność wyceny opisywanych należności wiąże się z przyjętymi przez Spółkę, aktualnymi na dzień bilansowy, założeniami w zakresie oceny prawdopodobieństwa zapłaty należności, a także z ryzykiem kredytowym kontrahenta oraz ryzykiem walutowym. Ww. niepewności oznaczają, że w przypadku zmiany otoczenia rynkowego i sytuacji kredytowej kontrahentów wartości należności ustalone na dzień bilansowy mogą odbiegać od

rzeczywistej kwoty, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać wymienione między zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

Czynne rozliczenia międzyokresowe

Stosowanie alternatywnych metod wyceny jest uzasadnione brakiem aktywnego rynku dla tego typu aktywów.

Spółka przeprowadza ocenę możliwości zbycia bądź transferu do innego podmiotu danego składnik aktywów. W przypadku spełnienia takiego kryterium wartość godziwa wyznaczana jest w oparciu o wielkość poniesionych kosztów oraz okres, którego one dotyczą, przy czym podstawę ustalenia wartości bilansowej stanowią koszty przypadające do rozliczenia w przyszłych okresach sprawozdawczych. Wartość pozostałych aktywów pomniejszana jest cyklicznie o wartość kosztów dotyczących bieżącego okresu sprawozdawczego.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie identyfikuje niepewności wyceny tego typu aktywów.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wszystkie pozostałe aktywa zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

POZOSTAŁE REZERWY (INNE NIŻ REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE)

Z uwagi na brak aktywnego rynku dla pozostałych rezerw, do ich wyceny wykorzystywane są alternatywne metody wyceny.

Rezerwy tworzone są w wysokości najbardziej wiarygodnego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego przy uwzględnieniu ryzyka i niepewności towarzyszącego zdarzeniom i okolicznościami prowadzącym do wypełnienia obowiązku.

W szczególności, w pozycji pozostałych rezerw wykazuje się: rezerwę na niewykorzystane urlopy, rezerwę na wynagrodzenia oraz rezerwę na straty z tytułu toczących się postępowań i roszczeń stron trzecich.

Rezerwa na niewykorzystane urlopy

Rezerwa na niewykorzystane urlopy przeznaczona jest na pokrycie powstałych, a niezrealizowanych zobowiązań Spółki wobec pracowników z tytułu nabycia prawa do urlopu wypoczynkowego. Rezerwę ustala się dla danego pracownika jako iloczyn dziennego ekwiwalentu za urlop (rozumianego jako ekwiwalent miesięczny podzielony przez średnią liczbę dni pracy w miesiącu obliczoną dla danego roku kalendarzowego) i niewykorzystanej liczby

dni należnego urlopu wypoczynkowego. Źródłem danych do wyliczenia rezerwy urlopowej są dane dotyczące liczby dni urlopu wypoczynkowego na podstawie danych z systemu kadrowo-płacowego.

Niepewność wyceny rezerwy na niewykorzystane urlopy wiąże się z przyjętymi przez Spółkę, aktualnymi na dzień bilansowy: liczbą niewykorzystanych dni urlopu oraz poziomem wynagrodzeń poszczególnych pracowników, które w przyszłości mogą ulec zmianie.

Rezerwy na wynagrodzenia

Spółka tworzy rezerwy na wynagrodzenia obejmujące w szczególności: rezerwę na nagrody uznaniowe dla pracowników podlegających rocznej ocenie okresowej oraz rezerwy na wypłatę premii (w tym premii rocznej dla Członków Zarządu). Szczegółowe zasady ustalania wysokości poszczególnych rezerw wynikają z przyjętych w Spółce zasad premiowania.

Zgodnie z najlepszą wiedzą kierownictwa Spółki, ustalone na dzień 31 grudnia 2017 roku rezerwy na wynagrodzenia odpowiadają ich wartości godziwej. Brak informacji na temat ostatecznej realizacji poszczególnych parametrów będących podstawą do wyznaczenia nagród i premii powoduje, że istnieje niepewność w zakresie wyceny rezerw na wynagrodzenia.

Rezerwa na pozaubezpieczeniowe sprawy sądowe

Spółka dokonuje analizy potencjalnych ryzyk związanych z prowadzonymi sprawami sądowymi pozaubezpieczeniowymi i na tej podstawie podejmuje decyzje o konieczności ujęcia skutków tych postępowań w księgach. Spółka opiera swój szacunek dotyczący wysokości tworzonych rezerw o opinie prawników, dotyczące poszczególnych spraw sądowych pozaubezpieczeniowych.

Stosowane zasady ustalania wysokości w/w rezerw w znacznym stopniu pozwalają na niwelowanie niepewności wyceny rezerw na sprawy sądowe pozaubezpieczeniowe.

Na dzień 31 grudnia 2017 wszystkie pozostałe rezerwy zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DEPOZYTÓW ZAKŁADÓW REASEKURACJI

Brak aktywnego rynku dla zobowiązań depozytowych uzasadnia stosowanie alternatywnych metod wyceny.

Jako wartość godziwą zobowiązań depozytowych

przyjmuje się:

- w części związanej z udziałem reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający – wartość zatrzymanego depozytu, który ustalany jest na podstawie wartości aktywów netto ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych,
- w części związanej z udziałem reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie oraz rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia – wartość zdyskontowaną oczekiwanych przepływów pieniężnych, ustaloną przy wykorzystaniu bieżącej na dzień wyceny stopy wolnej od ryzyka publikowanej przez EIOPA, o ile wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, a w przeciwnym przypadku – odpowiadającą udziałowi wartość zatrzymanego depozytu.

Taka metoda ustalania zobowiązań depozytowych w znacznym stopniu niweluje niepewność ich wyceny.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązania depozytowe zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ I WOBEC POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH, POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (HANDLOWE, INNE NIŻ Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ)

Brak aktywnego rynku dla tego typu zobowiązań powoduje, że do ich wyceny do wartości godziwej wykorzystywane są alternatywne metody wyceny.

Zobowiązania wycenia się do wartości godziwej w kwocie wymagalnej zapłaty. W przypadku zobowiązań z przewidywanym terminem spłaty do 12 miesięcy za wartość godziwą przyjmuje się kwoty wymagające zapłaty, natomiast w przypadku zobowiązań z przewidywanym terminem spłaty powyżej 12 miesięcy, wartość bieżącą kwot wymagających zapłaty, o ile wpływ dyskonta jest istotny. Korektę uwzględniającą zmianę wartości pieniądza w czasie dokonuje się przy zastosowaniu stóp wolnych od ryzyka. Do dyskontowania zobowiązań Spółka wykorzystuje stopy procentowe publikowane przez EIOPA.

Niepewność wyceny poszczególnych rodzajów zobowiązań wiąże się z ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej. Zmienność otoczenia gospodarczego powoduje, że wartość zobowiązań ustalona na dzień bilansowy, przy ewentualnej zmianie tych współczynników, może odbiegać od rzeczywistej wartości, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać wymienione między zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wszystkie poniższe zobowiązania zostały wycenione do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny.

D.5 Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje zostały przedstawione powyżej.

E

Zarządzanie kapitałem

Polityka Zarządzania Kapitałem TUnŻ „WARTA” S.A. zaakceptowana przez Radę Nadzorczą Spółki oraz Procedura Zarządzania Kapitałem TUnŻ „WARTA” S.A. zaakceptowana przez Zarząd Spółki stanowią podstawowe dokumenty regulujące zarządzanie kapitałem Spółki.

Głównym celem zarządzania kapitałem jest zapewnienie wypłacalności Spółki przy określonych wymogach kapitałowych, ustalonych zgodnie z obowiązującymi regulacjami, z uwzględnieniem oczekiwanych przez Akcjonariusza wypłat dywidendy.

Zgodnie z Polityką Zarządzania Kapitałem przez zarządzanie kapitałem należy rozumieć szereg działań podejmowanych na poziomie operacyjnym, taktycznym i strategicznym.

Działania na poziomie strategicznym realizowane są przez organy zarządzające i nadzorujące Spółkę, natomiast działania na poziomie taktycznym i operacyjnym realizowane są przez wyznaczone przez Zarząd Spółki komórki organizacyjne i komitety.

Pozycja kapitałowa, wymogi kapitałowe i wypłacalność stanowią integralną część Planu Biznesowego

zatwierdzanego przez Radę Nadzorczą Spółki na wniosek Zarządu Spółki.

Przy ocenie adekwatności kapitałowej Spółka posługuje się współczynnikiem wypłacalności S2, który monitorowany jest kwartalnie przez Zarząd Spółki oraz komórki organizacyjne i komitety przez niego upoważnione. Oczeniwany (w perspektywie Planu) poziom współczynnika przedkładany jest regularnie Radzie Nadzorczej przez Zarząd Spółki.

Ustalone w Spółce przedziały współczynnika wypłacalności S2 zostały przedstawione w rozdziale B.3.2 niniejszego Sprawozdania.

Spółka, zgodnie z Polityką Zarządzania Kapitałem, podejmuje dodatkowe działania w przypadku, gdy poziom współczynnika spadnie poniżej poziomu „pod obserwacją”, a także gdy spadek do poziomu „pod obserwacją” ma charakter trwałystotny.

W przypadku nagłego pogorszenia się sytuacji finansowej bądź zagrożenia pogorszeniem sytuacji w ciągu najbliższego roku Spółka może wstrzymać wypłatę dywidendy.

E.1

Środki własne

ŚREDNIOTERMINOWY PLAN ZARZĄDZANIA KAPITAŁEM

Zgodnie z Procedurą zarządzania kapitałem Spółka sporządza, w 3-letnim horyzoncie czasowym, średnioterminowy plan zarządzania kapitałem, obejmujący:

- projekcję kapitałów, w tym planowanych przypadków emisji akcji,
- projekcję środków własnych, z uwzględnieniem zmian poszczególnych pozycji w ramach danych kategorii wynikających z dat wymagalności, wykupu czy spłaty tych elementów kapitału,
- informację nt. rezultatu projekcji dokonywanych w ramach Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności,
- informację nt. wpływu emisji, wykupu lub spłaty bądź innej formy wyceny pozycji środków własnych na kwestie związane ze stosowaniem limitów kategorii, o których mowa poniżej,
- informację nt. wpływu zasad podziału wyniku finansowego na środki własne.

ZASADY KLASYFIKACJI ŚRODKÓW WŁASNYCH

Spółka prowadzi klasyfikację środków własnych, w tym także do poszczególnych kategorii, zgodnie z postanowieniami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

ISTOTNE ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

Zasady klasyfikacji jak i zarządzania środkami własnymi Spółki nie zmieniły się w trakcie roku sprawozdawczego.

ŚRODKI WŁASNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO I OKRESU PORÓWNAWCZEGO

Tabela 18 prezentuje zmiany w środkach własnych w okresie sprawozdawczym.

TABELA 18. ZMIANY ŚRODKÓW WŁASNYCH W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

Lp.	PODSTAWOWE ŚRODKI WŁASNE	31 GRUDNIA 2016	ZMIANY	31 GRUDNIA 2017
1.	Kapitał zakładowy	291 693	0	291 693
2.	Nadwyżka ceny emisyjnej powyżej wartości nominalnej udziałów/akcji (agio) powiązana z kapitałem zakładowym	0	0	0
3.	Kapitał zakładowy, wkłady/składki członkowskie lub inne równoważne pozycje BOF w TUW	0	0	0
4.	Podporządkowany fundusz udziałowy w TUW	0	0	0
5.	Nadwyżki środków/funduszy	0	0	0
6.	Akcje uprzywilejowane	19 900	0	19 900
7.	Nadwyżka ceny emisyjnej powyżej wartości nominalnej udziałów/akcji (agio) powiązana z akcjami uprzywilejowanymi	0	0	0
8.	Rezerwa uzgodnieniowa	116 661	42 236	158 898
9.	Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
10.	Kwota wartości netto aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0
11.	Pozostałe elementy zatwierdzone przez Organ Nadzoru jako BOF (niewykazane w innych pozycjach)	0	0	0
12.	Razem	428 254	42 236	470 491
	W tym: Kategoria 1 - nieograniczone	408 354	42 236	450 591
	W tym: Kategoria 1 - ograniczone	19 900	0	19 900

Główna przyczyną wzrostu środków własnych była sprzedaż kilku nowych, zyskownych produktów, z których oczekiwany zysk przełożył się na środki własne Spółki.

OCENA JAKOŚCI ŚRODKÓW WŁASNYCH

Środki własne Spółki w całości zaliczają się do podstawowych środków własnych i klasyfikowane są do kategorii 1 (z ang. Tier1), tj. środków o najwyższej jakości jeżeli chodzi o dostępność w przypadku pokrywania potencjalnych strat. Czas trwania wszystkich środków własnych Spółki jest nieograniczony.

Istotnym składnikiem środków własnych jest rezerwa uzgodnieniowa składająca się z:

- różnic w wycenie pomiędzy bilansem statutowym a bilansem ekonomicznym, opisanych szerzej w części D niniejszego Sprawozdania,
- innych niż kapitał podstawowy i zapasowy składników kapitałów własnych (np. kapitał z aktualizacji wyceny),

wynik roku bieżącego),
oraz elementów pomniejszających wartość kapitałów ekonomicznych:

- przewidywanej dywidendy za rok 2017,
- wartości podatku od aktywów przypadającej do zapłaty w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

ISTOTNE ZMIANY ŚRODKÓW WŁASNYCH W 2017 ROKU

Dnia 30 maja 2017 roku Spółka, na podstawie uchwały nr 2 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 30 maja 2017 roku, wypłaciła Akcjonariuszowi dywidendę w wysokości 18 055 tys. PLN, tj. 92% z kwoty 19 625 tys. PLN.

W 2017 roku Spółka nie wyemitowała ani nie umorzyła środków własnych.

Średnioroczny stan środków własnych w 2017 roku wyniósł 463 378 tys. PLN.

Spółka nie posiada środków własnych podlegających przepisom przejściowym.

Spółka nie posiada uzupełniających środków własnych.

ŚRODKI WŁASNE DOPUSZCZONE NA POKRYCIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH

W tabeli 19 zaprezentowano kwoty dopuszczone na pokrycie wymogów kapitałowych:

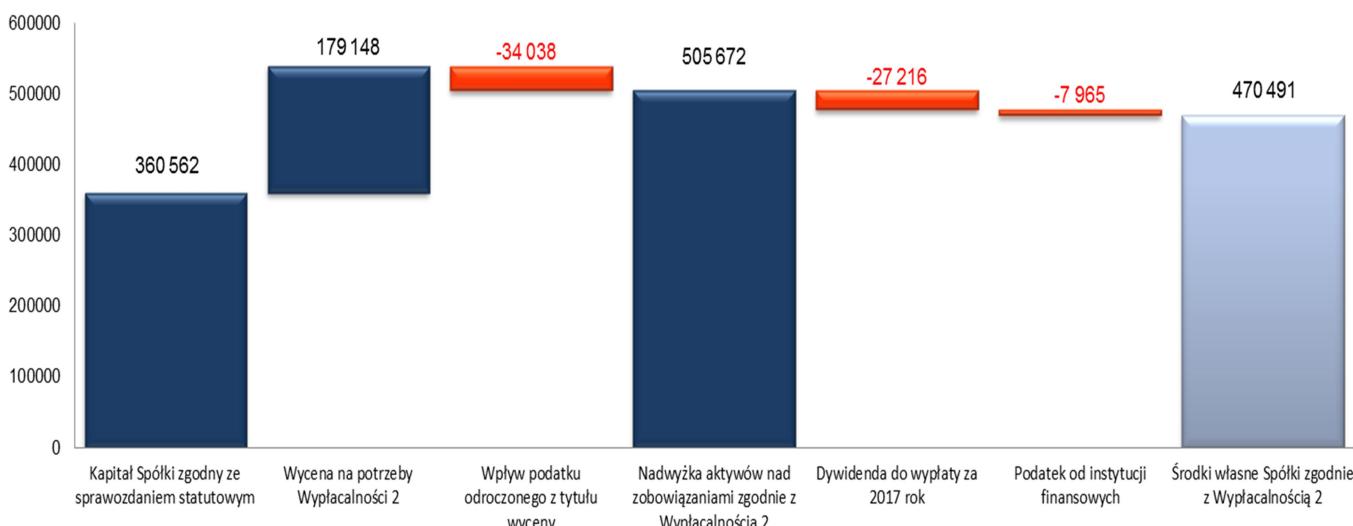
TABELA 19. ŚRODKI WŁASNE DOPUSZCZONE

POKRYCIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH	RAZEM	W TYM: KATEGORIA 1 – NIEOGRANICZONE	W TYM: KATEGORIA 1 – OGRANICZONE
Środki własne	470 491	450 591	19 900
Środki własne dopuszczone na pokrycie kapitałowego wymogu	470 491	450 591	19 900
Podstawowe środki własne dopuszczone na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego	470 491	450 591	19 900

UZGODNIENIE KAPITAŁU WŁASNEGO ORAZ ŚRODKÓW WŁASNYCH SPÓŁKI

Na rysunku 20 zaprezentowano istotne różnice pomiędzy kapitałem własnym Spółki obliczonym zgodnie z zasadami

sprawozdania statutowego a środkami własnymi Spółki skalkulowanymi na potrzeby Wypłacalności 2 na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Rysunek 20.

Kapitał własny a środki własne Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku

Na łączną różnicę pomiędzy kapitałem własnym a środkami własnymi Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku wpłynęły:

- różnice w metodyce wyceny aktywów i zobowiązań między sprawozdaniem statutowym a bilansem ekonomicznym (szczegółowo opisane w rozdziałach D.1, D.2 i D.3 niniejszego Sprawozdania), w tym także wyłączenia pozycji niewystępujących w bilansie na

potrzeby Wypłacalność 2 w łącznej kwocie 179 148 tys. PLN,

- wpływ podatku odroczonego z tytułu wyżej wskazanych różnic w kwocie -34 038 tys. PLN,
- planowana dywidenda do wypłaty Akcjonariuszowi Spółki w wysokości -27 216 tys. PLN, tj. 92% z kwoty 29 582 tys. PLN (wynik finansowy Spółki za rok 2017); odliczenie zostało dokonane zgodnie z Wytyczną nr 2 Wytycznych w sprawie klasyfikacji środków własnych

(EIOPA-BoS-14/168),

- podatek od aktywów Spółki do zapłaty w ciągu kolejnych 12 miesięcy licząc od daty bilansowej w kwocie -7 965 tys. PLN; odliczenie zostało dokonane zgodnie ze Stanowiskiem organu nadzoru z dnia 7 kwietnia 2016 roku (L.dz. DNU/606/259/1/2016/AM).

OGRANICZENIA WPŁYWAJĄCE NA ŚRODKI WŁASNE

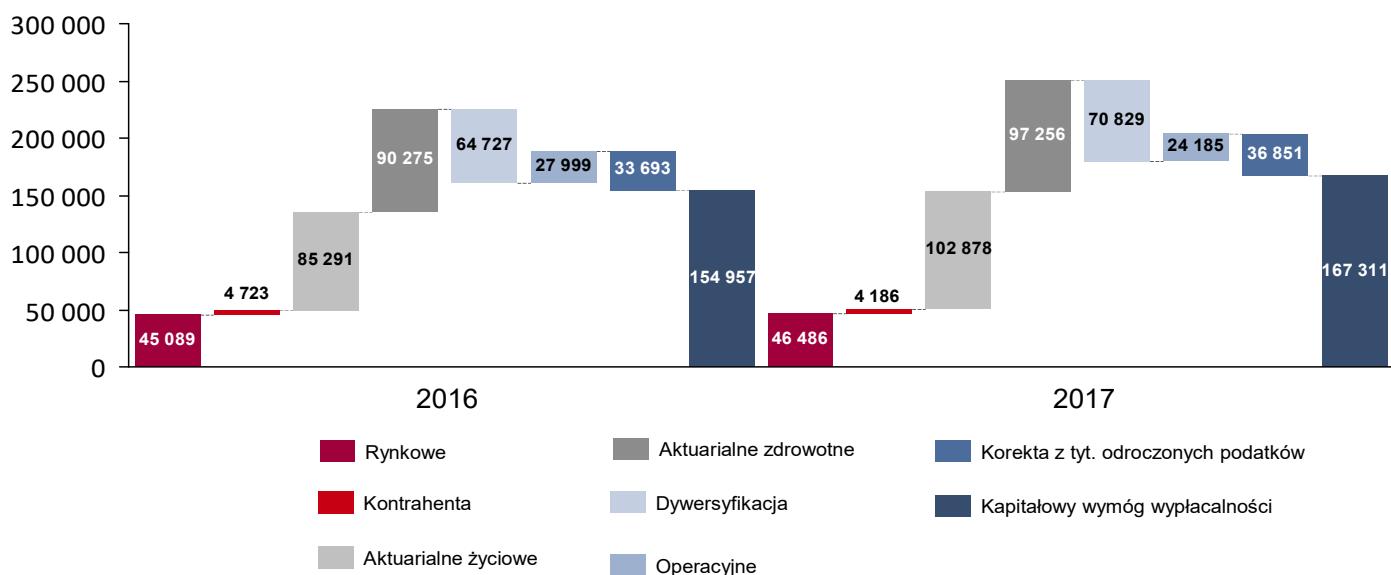
Środki własne Spółki w 2017 roku nie podlegały żadnym ograniczeniom wpływającym na ich dostępność.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie dokonano odliczeń od środków własnych.

E.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

E.2.1 Kapitałowy wymóg wypłacalności

Na rysunku 21 przedstawiono informację na temat kapitałowego wymogu wypłacalności Spółki na koniec okresu sprawozdawczego i porównawczego.

Rysunek 21.

Kapitałowy wymóg wypłacalności na koniec okresu sprawozdawczego i porównawczego

Założenia użyte do kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności są zgodne z Rozporządzeniem delegowanym.

Ryzyko rynkowe w tzw. puli menedżerskiej zostało policzone w sposób uproszczony i możliwie dokładny, pula została podzielona na poszczególne klasy aktywów, celem lepszego odzwierciedlenia ryzyka rynkowego i jego składowych. Przez pulę menedżerską rozumie się zarówno tzw. pulę księgową, jak i nadwyżkę aktywów z tytułu ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym nad najlepszym oszacowaniem rezerw. Same rezerwy z tytułu ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym oraz aktywa w wielkości tychże rezerw zostały wyłączone z liczenia kapitałowego wymogu wypłacalności, co stanowi konserwatywne uproszczenie stosowane przez Spółkę.

Przy kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności nie uwzględniono również tzw. transitionary measures, tj. zastąpienia podstawowych środków własnych w okresie

przejściowym.

Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności została opisana w części C niniejszego Sprawozdania.

ISTOTNE ZMIANY KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI I PRZYCZYNY ZMIAN

Najistotniejszymi zmianami w kapitałowym wymogu wypłacalności były:

- wzrost wymogu na ryzyko rezygnacji z umów w ryzyku aktuarialnym ubezpieczeń życiowych w wyniku nowej sprzedaży indywidualnych ubezpieczeń na życie,
- wzrost wymogu na ryzyko śmiertelności i katastroficzne w ryzyku aktuarialnym ubezpieczeń życiowych oraz ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych w wyniku dynamicznego rozwoju ubezpieczeń grupowych,
- spadek wymogu na ryzyko operacyjne Spółki związany z brakiem nowej sprzedaży produktów strukturyzowanych, gdzie ryzyko inwestycyjne ponosi Spółka.

E.2.2 Minimalny wymóg kapitałowy

W tabelach poniżej (tabele: 20, 21 i 22) przedstawiono informację ilościową na temat minimalnego wymogu kapitałowego Spółki na koniec okresu sprawozdawczego i porównawczego:

TABELA 20. FORMUŁA LINIOWA DLA UBEZPIECZEŃ NIEŻYCIOWYCH

UBEZPIECZENIA MAJĄTKOWE	31 GRUDNIA 2016	31 GRUDNIA 2017
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	22 014	24 555
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	0	0
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe oraz reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych oraz reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia OC ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia kredytów i poręczeń oraz reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia różnych strat finansowych oraz reasekuracja proporcjonalna	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych, transportowych	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń osobowych	0	0
Minimalny wymóg kapitałowy dla ubezpieczeń nieżyciowych	22 014	24 555

TABELA 21. FORMUŁA LINIOWA DLA UBEZPIECZEŃ ŻYCIOWYCH

UBEZPIECZENIA ŻYCIOWE	31 GRUDNIA 2016	31 GRUDNIA 2017
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	4 755*	4 282
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	-254	-396
Ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia z ubezpieczeniowych funduszem kapitałowym	12 007	9 561
Pozostałe ubezpieczenia na życie i reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	247*	104
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	40 361	46 921
Minimalny wymóg kapitałowy dla ubezpieczeń życiowych	57 116*	60 472

*Różnica między liczbą wykazaną w opublikowanym Sprawozdaniu SFCR za 2016 rok (tabela 33) a liczbą wykazaną w powyższej tabeli wynika z uwag zgłoszonych przez KNF dotyczących wypełnienia formularza S.28.01.01 w raportowaniu rocznym TUuŻ „WARTA” S.A. za 2016 rok

TABELA 22. KALKULACJA MINIMALNEGO WYMOGU KAPITAŁOWEGO ZA POMOCĄ FORMUŁY STANDARDOWEJ

	31 GRUDNIA 2016	31 GRUDNIA 2017
Liniowy MCR	79 130*	85 027
SCR	154 956	167 311
Górny próg MCR	69 730	75 290
Dolny próg MCR	38 739	41 828
Łączny MCR	69 730	75 290
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	16 009	15 724
Minimalny wymóg kapitałowy	69 730	75 290

*Różnica między liczbą wykazaną w opublikowanym Sprawozdaniu SFCR za 2016 rok (tabela 34) a liczbą wykazaną w powyższej tabeli wynika z uwag zgłoszonych przez KNF dotyczących wypełnienia formularza S.28.01.01 w raportowaniu rocznym TUuŻ „WARTA” S.A. za 2016 rok

Największą część minimalnego wymogu kapitałowego stanowi suma na ryzyku (46 921 tys. PLN) pochodzącej głównie z ubezpieczeń grupowych. Kolejnymi w ważności składowymi są rezerwy związane z wartością indeksu i funduszem kapitałowym oraz ubezpieczenia zdrowotne.

Tak uzyskany minimalny wymóg kapitałowy w wysokości 85 027 tys. PLN jest następnie obniżony do poziomu 75 290 tys. PLN na skutek ograniczenia górnego (tj. MCR ≤ 45% SCR).

ISTOTNE ZMIANY MINIMALNEGO WYMOGU KAPITAŁOWEGO I PRZYCZYNY ZMIAN

Wzrost minimalnego wymogu kapitałowego wynikał ze wzrostu górnego progu SCR, który zarówno teraz, jak i rok temu wyznaczał ostateczną wielkość MCR. Również MCR wynikający z formuły liniowej wzrósł, głównie na skutek wzrostu sumy na ryzyku jak i wielkości składki w ubezpieczeniach zdrowotnych, co nastąpiło w wyniku dynamicznego wzrostu ubezpieczeń grupowych.

E.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

Spółka nie korzysta z metody wyliczania wymogu kapitałowego akcji bazującej na duracji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

E.4 Różnice pomiędzy formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym

Spółka nie stosuje modelu wewnętrznego do wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

E.5 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

E.5.1 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym

Spółka pokrywa minimalny wymóg kapitałowy na dzień 31 grudnia 2017 roku i nie przewiduje problemów z pokryciem minimalnego wymogu kapitałowego w okresie planistycznym.

E.5.2 Niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

Spółka pokrywa kapitałowy wymóg wypłacalności na dzień 31 grudnia 2017 roku i nie przewiduje problemów z pokryciem kapitałowego wymogu wypłacalności w okresie planistycznym.

E.6 Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje zostały przedstawione powyżej.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA (S.02.01.02)

		WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2
AKTYWA		C0010
Wartości niematerialne i prawne	R0030	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	0
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytku własny	R0060	4 197
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	630 587
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	0
Udziały w jednostkach powiązanych	R0090	0
Akcje i udziały	R0100	1 092
Akcje i udziały – notowane	R0110	1 092
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	0
Dłużne papiery wartościowe	R0130	561 903
Obligacje państwowego	R0140	528 811
Obligacje korporacyjne	R0150	33 092
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	0
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170	0
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180	6 612
Instrumenty pochodne	R0190	924
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	60 056
Pozostałe lokaty	R0210	0
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	1 520 373

Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	0
Pożyczki pod zastaw polisy	R0240	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	0
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	0
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	R0270	17 626
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	-602
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0290	0
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	-602
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	-3 414
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	0
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	-3 414
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	21 642
Depozyty u cedentów	R0350	0
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	5 009
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	12 644
Akcie własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	0
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone	R0400	0
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	10 368
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	1 115
Aktywa ogółem	R0500	2 201 919

WARTOŚĆ BILANSOWA WG
WYPŁACALNOŚĆ 2

ZOBOWIĄZANIA	C0010
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510 55 036
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520 0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530 0
Najlepsze oszacowanie	R0540 0
Margines ryzyka	R0550 0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560 55 036
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570 0
Najlepsze oszacowanie	R0580 49 153
Margines ryzyka	R0590 5 883
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600 143 257
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610 0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620 0
Najlepsze oszacowanie	R0630 0
Margines ryzyka	R0640 0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650 143 257
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660 0
Najlepsze oszacowanie	R0670 124 895
Margines ryzyka	R0680 18 362
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690 1 403 147
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700 0
Najlepsze oszacowanie	R0710 1 387 546
Margines ryzyka	R0720 15 601

Zobowiązania warunkowe	R0740	0
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	12 750
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	313
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	27 734
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	33 949
Instrumenty pochodne	R0790	189
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	0
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	6 491
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	0
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	13 381
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0
Zobowiązania podporządkowane nieuwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0860	0
Zobowiązania podporządkowane uwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0870	0
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	0
Zobowiązania ogółem	R0900	1 696 247
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	505 672

ZAŁĄCZNIK 2. SKŁADKI, ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA ORAZ KOSZTY WG LINII BIZNESOWYCH (S.05.01.02)

**Linie biznesowe w odniesieniu do: ZOBOWIĄZAŃ UBEZPIECZENIOWYCH I REASEKURACYJNYCH
ZWIĄZANYCH Z UBEZPIECZENIAMI INNYMI NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (BEZPOŚREDNIA
DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZENIOWA ORAZ REASEKURACJA CZYNNA PROPORCJONALNA)**

Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	C0010	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	C0020	Ubezpieczenia pracownicze	C0030	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	C0040	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	C0050	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	C0060	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	C0070	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	C0080	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	C0090
---	-------	--	-------	---------------------------	-------	--	-------	----------------------------------	-------	--	-------	--	-------	--	-------	-----------------------------------	-------

SKŁADKI PRZYPISANE

Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	0	212 504	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0130															
Udział zakładu reasekuracji	R0140	0	305	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0200	0	212 199	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

SKŁADKI ZAROBIONE

Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	0	212 497	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0230															
Udział zakładu reasekuracji	R0240	0	305	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0300	0	212 192	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

**Linie biznesowe w odniesieniu do: ZOBOWIĄZAŃ UBEZPIECZENIOWYCH I REASEKURACYJNYCH
ZWIĄZANYCH Z UBEZPIECZENIAMI INNYMI NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (BEZPOŚREDNIA
DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZENIOWA ORAZ REASEKURACJA CZYNNA PROPORCJONALNA)**

	C0010 Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	C0020 Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	C0030 Ubezpieczenia pracownicze	C0040 Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	C0050 Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	C0060 Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	C0070 Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	C0080 Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	C0090 Ubezpieczenia kredytów i poręczeń
ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	0	137 128	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0320	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0330	X	X	X	X	X	X	X	X
Udział zakładu reasekuracji	R0340	0	-29	0	0	0	0	0	0
Netto	R0400	0	137 157	0	0	0	0	0	0
ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0420	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0430	X	X	X	X	X	X	X	X
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R0550	0	58 744	0	0	0	0	0	0
Pozostałe koszty	R1200	X	X	X	X	X	X	X	X
Koszty ogółem	R1300	X	X	X	X	X	X	X	X

Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązani ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna proporcjonalna) Ogółem

Linie biznesowe w odniesieniu do: reasekuracja czynna nieproporcjonalna

	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Ubezpieczenia zdrowotne	Pozostałe ubezpieczenia osobowe	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia majątkowe	C0200
	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	
SKŁADKI PRZYPISANE								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	0	0	0				212 504
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0120	0	0	0				0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0130				0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0140				0	0	0	305
Netto	R0200	0	0	0	0	0	0	212 199
SKŁADKI ZAROBIONE								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	0	0	0				212 497
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0220	0	0	0				0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0230				0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0240	0	0	0	0	0	0	305
Netto	R0300	0	0	0	0	0	0	212 192

Ogółem

Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązania ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna proporcjonalna)

Linie biznesowe w odniesieniu do: reasekuracja czynna nieproporcjonalna

	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Ubezpieczenia zdrowotne	Pozostałe ubezpieczenia osobowe	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia majątkowe	C0200
	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	

ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA

Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	0	0	0				137 128
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0320	0	0	0				0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0330				0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0340	0	0	0	0	0	0	-29
Netto	R0400	0	0	0	0	0	0	137 157

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH

Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0				0
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0420	0	0	0				0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0430				0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R0550	0	0	0	0	0	0	58 744
Pozostałe koszty	R1200							691
Koszty ogółem	R1300							59 435

Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie

---

Zobowiązania
z tytułu reasekuracji
ubezpieczeń na życie

	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300	Ogółem
SKŁADKI PRZYPISANE										
Brutto	R1410	0	21 234	301 525	270 567	0	0	0	0	593 326
Udział zakładu reasekuracji	R1420	0	279	6 260	2 022	0	0	0	0	8 561
Netto	R1500	0	20 955	295 265	268 545	0	0	0	0	584 765
SKŁADKI ZAROBIONE										
Brutto	R1510	0	20 727	301 512	268 461	0	0	0	0	590 700
Udział zakładu reasekuracji	R1520	0	279	6 262	2 022	0	0	0	0	8 563
Netto	R1600	0	20 448	295 250	266 439	0	0	0	0	582 137
ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA										
Brutto	R1610	0	20 188	703 383	157 223	0	0	0	0	880 794
Udział zakładu reasekuracji	R1620	0	288	9 662	357	0	0	0	0	10 307
Netto	R1700	0	19 900	693 721	156 866	0	0	0	0	870 487
ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH										
Brutto	R1710	0	1 371	347 428	1 236	0	0	0	0	350 035
Udział zakładu reasekuracji	R1720	0	0	5 737	0	0	0	0	0	5 737
Netto	R1800	0	1 371	341 691	1 236	0	0	0	0	344 298
Koszty poniesione	R1900	0	4 876	22 836	118 129	0	0	0	0	145 841
Pozostałe koszty	R2500	X X X X X X X X X								
Koszty ogółem	R2600	X X X X X X X X X								

ZAŁĄCZNIK 3. SKŁADKI, ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA ORAZ KOSZTY WG KRAJU (S.05.02.01)

Składki przypisane brutto dotyczące kraju siedziby reprezentują ponad 90% łącznych składek przypisanych brutto, dlatego formularz S.05.02.01 nie jest wymagany.

ZAŁĄCZNIK 4. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE DLA UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE I UBEZPIECZEŃ ZDROWOTNYCH O CHARAKTERZE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE (S. 12.01.02)

	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0150
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLCZANE ŁĄCZNIE	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020	0	0	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLCZANE JAKO SUMA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA I MARGINESU RYZYKA										
NAJLEPSZE OSZACOWANIE										
NAJLEPSZE OSZACOWANIE BRUTTO	R0030	122 630	0	1 387 546	2 265	0	0	0	0	1 512 441
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0080	-723	0	21 642	-2 691	0	0	0	0	18 228
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0090	123 353	0	1 365 904	4 956	0	0	0	0	1 494 213
MARGINES RYZYKA	R0100	1 959	15 601	16 403	0	0	0	0	0	33 963
KWOTA WYNIKAJĄCA Z ZASTOSOWANIA PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH DOTYCZĄCYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH										
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0120	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0130	0	0	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE – OGÓŁEM	R0200	124 589	1 403 147	18 668	0	0	0	0	0	1 546 404

	C0160 Ubezpieczenia zdrowotne (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa)	C0170 Umowy bez opcji i gwarancji	C0180 Umowy z opcjami i gwarancjami	C0190 Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniem z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	C0200 Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja czynna)	C0210 Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie)
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLCZANE ŁĄCZNIE	R0010	0			0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020	0			0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLCZANE JAKO SUMA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA I MARGINESU RYZYKA	R0030					
NAJLEPSZE OSZACOWANIE	R0080					
NAJLEPSZE OSZACOWANIE BRUTTO	R0090					
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0100	0			0	0
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0110	0			0	0
MARGINES RYZYKA	R0120					
KWOTA WYNIKAJĄCA Z ZASTOSOWANIA PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH DOTYCZĄCYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH	R0130	0			0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0200	0			0	0
Najlepsze oszacowanie						
Margines ryzyka						
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE – OGÓŁEM						

ZAŁĄCZNIK 5. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE DLA UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.17.01.02)

Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna										
	C0020 Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	C0030 Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	C0040 Ubezpieczenia pracownicze	C0050 Ubezpieczenia odpowiadalności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	C0060 Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	C0070 Ubezpieczenia od ogonia lotniczego i transportowego	C0080 Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i innych szkód rzeczowych	C0090 Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólniej	C0100 Ubezpieczenia kredytów i pożyczek	
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLCZANE ŁĄCZNIE	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczonymi łącznie – Ogółem	R0050	0	0	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLCZANE JAKO SUMA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA I MARGINESU RYZYKA										
NAJLEPSZE OSZACOWANIE										
Rezerwy składek										
Brutto	R0060	0	-1 145	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0140	0	-611	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto	R0150	0	-534	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY NA ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA										
Brutto	R0160	0	50 298	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0240	0	9	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy na odszkodowania i świadczenia	R0250	0	50 289	0	0	0	0	0	0	0
ŁĄCZNA KWOTA NAJLEpszego OSZACOWANIA BRUTTO	R0260	0	49 153	0	0	0	0	0	0	0
ŁĄCZNA KWOTA NAJLEpszego OSZACOWANIA NETTO	R0270	0	49 755	0	0	0	0	0	0	0

Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna

	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100
MARGINES RYZYKA	R0280	0	5 883	0	0	0	0	0	0
KWOTA WYNIKAJĄCA Z ZASTOSOWANIA PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH DOTYCZĄCYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH									
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0290	0	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0300	0	0	0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0310	0	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE – OGÓŁEM									
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0320	0	55 036	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0330	0	-602	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0340	0	55 638	0	0	0	0	0	0

ZAŁĄCZNIK 6. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU POZOSTAŁYCH UBEZPIECZEŃ OSOBOWYCH I MAJĄTKOWYCH OGÓŁEM ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ INNEJ NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.19.01.21)

OGÓŁEM ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ INNEJ NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE

Rok szkody / rok zawarcia umowy

Z0020 1 – Rok zajścia szkody

WYPŁACONE ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA BRUTTO (NA ZASADZIE NIEKUMULATYWNEJ)

(wartość bezwzględna)

NIEZDYSKONTOWANE NAJLEPSZE OSZACOWANIE DLA REZERWY NA NIEWYPŁACONE ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA BRUTTO

(wartość bezwzględna)

**■ ZAŁĄCZNIK 7. WPŁYW ŚRODKÓW W ZAKRESIE GWARANCJI DŁUGOTERMINOWYCH I ŚRODKÓW PRZEJŚCIOWYCH
(S.22.01.21)**

Spółka nie stosuje środków dotyczących gwarancji długoterminowych lub przepisów przejściowych, dlatego formularz S.22.01.21 nie jest wymagany.

ZAŁĄCZNIK 8. ŚRODKI WŁASNE (S.23.01.01)

	Ogółem C0010	Kategoria 1 – nieograniczone C0020	Kategoria 1 – ograniczone C0030	Kategoria 2 C0040	Kategoria 3 C0050
PODSTAWOWE ŚRODKI WŁASNE PRZED ODLICZENIEM Z TYTUŁU UDZIAŁÓW W INNYCH INSTYTUCJACH SEKTORA FINANSOWEGO ZGODNIE Z ART. 68 ROZPORZĄDZENIA DELEGOWANEGO (UE) 2015/35					
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	291 693	291 693	0	
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	0	0	0	
Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	0	0	0	
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	0		0	0
Fundusze nadwyżkowe	R0070	0	0		
Akcje uprzywilejowane	R0090	19 900		19 900	0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	0		0	0
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	158 898	158 898		
Zobowiązania podporządkowane	R0140	0		0	0
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	0			0
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	0	0	0	0
ŚRODKI WŁASNE ZE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH, KTÓRE NIE POWINNY BYĆ UWZGLĘDZONE W REZERWIE UZGODNIENIOWEJ I NIE SPEŁNIAJĄ KRYTERIÓW KLASYFIKACJI JAKO ŚRODKI WŁASNE WG WYPŁACALNOŚĆ II					
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220	0			
ODLICZENIA					
Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych	R0230	0	0	0	0
PODSTAWOWE ŚRODKI WŁASNE OGÓŁEM PO ODLICZENIACH	R0290	470 491	450 591	19 900	0

UZUPEŁNIJĄCE ŚRODKI WŁASNE

Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie

	Ogółem	Kategoria 1 – nieograniczone	Kategoria 1 – ograniczone	Kategoria 2	Kategoria 3
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050

R0300	0	X	X	X	0
-------	---	---	---	---	---

Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie

R0310	0	X	X	X	0
-------	---	---	---	---	---

Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie

R0320	0	X	X	0	0
-------	---	---	---	---	---

Prawne wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych

R0330	0	X	X	0	0
-------	---	---	---	---	---

Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE

R0340	0	X	X	0	X
-------	---	---	---	---	---

Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE

R0350	0	X	X	0	0
-------	---	---	---	---	---

Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE

R0360	0	X	X	0	X
-------	---	---	---	---	---

Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE

R0370	0	X	X	0	0
-------	---	---	---	---	---

Pozostałe uzupełniające środki własne

R0390	0	X	X	0	0
-------	---	---	---	---	---

UZUPEŁNIJĄCE ŚRODKI WŁASNE OGÓŁEM

R0400	0	X	X	0	0
-------	---	---	---	---	---

DOSTĘPNE I DOPUSZCZONE ŚRODKI WŁASNE

Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)

R0500	470 491	X	X	0	0
-------	---------	---	---	---	---

Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR

R0510	470 491	X	X	0	X
-------	---------	---	---	---	---

Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR

R0540	470 491	X	X	0	0
-------	---------	---	---	---	---

Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR

R0550	470 491	X	X	0	X
-------	---------	---	---	---	---

SCR

R0580	167 311	X	X	X	X
-------	---------	---	---	---	---

MCR

R0600	75 290	X	X	X	X
-------	--------	---	---	---	---

STOSUNEK DOPUSZCZONYCH ŚRODKÓW WŁASNYCH DO SCR

R0620	281,21%	X	X	X	X
-------	---------	---	---	---	---

STOSUNEK DOPUSZCZONYCH ŚRODKÓW WŁASNYCH DO MCR

R0640	624,91%	X	X	X	X
-------	---------	---	---	---	---

			C0060
REZERWA UZGODNIENIOWA			
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	505 672	
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	0	
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	35 181	
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	311 593	
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740	0	
REZERWA UZGODNIENIOWA	R0760	158 898	
OCZEKIWANE ZYSKI			
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	126 449	
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	14 287	
OCZEKIWANE ZYSKI Z PRZYSZŁYCH SKŁADEK - OGÓŁEM	R0790	140 736	

ZAŁĄCZNIK 9. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI – DLA PODMIOTÓW STOSUJĄCYCH FORMUŁĘ STANDARDOWĄ (S.25.01.21)

	KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI BRUTTO	PARAMETRY SPECYFICZNE DLA ZAKŁADU		
		C0110	C0090	C0120
Ryzyko rynkowe	R0010	46 486		brak
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	4 186		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie	R0030	102 878	brak	brak
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	97 256	brak	brak
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	0	brak	brak
Dyweryfikacja	R0060	-70 829		
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	0		
PODSTAWOWY WYMÓG KAPITAŁOWY	R0100	179 977		

OBLCZANIE KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI		
C0120		
Ryzyko operacyjne	R0130	24 185
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	0
Zdolności odroczonych podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	-36 851
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	0
KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI Z WYŁĄCZENIEM WYMOGU KAPITAŁOWEGO	R0200	167 311
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	0
KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI	R0220	167 311
INNE INFORMACJE NA TEMAT SCR		
WYMÓG KAPITAŁOWY DLA PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI	R0400	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	0
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	0

ZAŁĄCZNIK 10. MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY – DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZENIOWA LUB REASEKURACYJNA PROWADZONA JEDYNIE W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE LUB JEDYNIE W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.28.01.01)

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

MCR _{NL} Wynik	C0010 R0010 24 555	Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)
	C0020	C0030	
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020	0	0
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030	49 755	212 200
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040	0	0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050	0	0
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060	0	0
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070	0	0
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna	R0080	0	0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090	0	0
Ubezpieczenia kredytów i poręczeń i reasekuracja proporcjonalna	R0100	0	0
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110	0	0
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120	0	0
Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170	0	0

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie

MCR _L Wynik	C0040 R0200 60 472	Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))
	C0050	C0060	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	115 735	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	7 618	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	1 365 904	
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	4 956	
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250		67 029 887

OGÓLNE OBLCZENIE MCR

	C0070
Liniowy MCR	R0300 85 027
SCR	R0310 167 311
Górny próg MCR	R0320 75 290
Dolny próg MCR	R0330 41 828
Łączny MCR	R0340 75 290
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350 15 724
	C0070
MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY	R0400 75 290